ürün

SOSYALİST DERGİ

HAZİRAN 1977 36

YIL:3 CİLT:6

AYLIK DERGİ • YIL : 3 • SAYI : 36 • HAZİRAN 1977 • 10 TL.

İÇİNDEKİLER

Sahibi: URAL ATEŞER • Yazı İşleri Müdürü: Selçuk UZUN • Yönetim Yeri: Divanyolu, Klodfarer Cad. No: 38/2, İSTANBUL • Yazışma ve Havale Adresi: P.K. 41 Sirkeci/İSTANBUL • Genel Dağıtım: TAN DAĞITIM, Başmusahip Sokak, Tan Apt. No: 2, Cağaloğlu/İSTANBUL • Ankara Dağıtım: TEMEL DAĞITIM, Necatibey Cad. Bilecik Pasajı, No: 27/23 Yenişehir/ANKARA • İzmir Dağıtım: EGE DAĞITIM • Abone Şartları: Yıllık 100, Altı Aylık 50 Lira. Dış Ülkeler için iki katıdır. • Dizgi-Tertip: BAŞARAN Matbaası • Baskı: UFUK Matbaası.

ÜRÜN Dergisi'nin büyük yarışması

BÜYÜK SOSYALİST EKİM DEVRİMİ'NİN TÜRKİYE'NİN EKONOMİK, TOPLUMSAL ve POLİTİK YAPISI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

1977 yılı BÜYÜK SOSYALİST EKİM DEVRİMİ'nin 60. yıldönümüdür. Dünyanın her yerinde devrimci güçler, tüm ilerici insanlık, tarihte yeni bir çığır açan, baskı, ezgi ve sömürünün kökünü kazıyan bu yüce devrimi coşkuyla kutluyorlar. Dünya proletaryasının büyük önderi Lenin'in ve Bolşevik Partisi'nin öncülüğünde gerçekleşen Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin 60. yılı dolayısıyla ÜRÜN dergisi ödüllü bir yarışma düzenlemiştir.

• Yarışmanın konusu «BÜYÜK SOSYALİST EKİM DEVRİMİ'NİN TÜRKİYE'NİN EKONOMİK, TOPLUMSAL VE POLİTİK YAPISI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ»dir.

• Yarışma herkese açıktır. İsteyen takma ad kullanabilir.

• Yarışmaya katılacak araştırma ve inceleme yazıları daha önce hiçbir yerde yayınlanmamış olmalıdır.

• Araştırma ve incelemeler normal daktilo kağıdına ve en az 7 kopya olarak yazılmalıdır. Yazılar 5000 sözcükten aşağı olmamalıdır. Yazıların uzunluğu konusunda bir üst sınır yoktur.

• Bu konudaki araştırma ve inceleme yazıları en geç 20 Eylül 1977 günü saat 17'ye kadar elimize geçmiş olmalıdır.

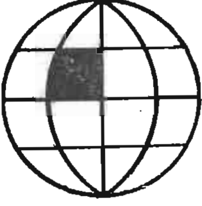
• Yarışma sonunda birinciye 10.000, ikinciye 5.000, üçüncüye 2.500 TL. ödül verilecektir. Ayrıca inceleme ve araştırması yarışma koşullarına uyan bütün yarışmacılar, dergimize bir yıllık ücretsiz abone edileceklerdir.

• Yarışma sonuçları dergimizin Kasım 1977 sayısında duyurulacaktır.

• Birincilik ödülünü kazanan araştırma ve uygun görülen öteki yazılar dergimizde ya da broşür ve kitap olarak ileride yayınlarımız arasında basılacaktır. Yayınlanacak araştırmalar için ayrıca uygun bir telif ücreti ödenecektir.

• Yarışma Seçiciler Kurulu üyelerinin adları ÜRÜN dergisinin önümüzdeki Temmuz sayısında duyurulacaktır.

• ÜRÜN okurlarını, tüm devrimci ve ilericileri insanlık tarihindeki bu en büyük kazanımı kutlamaya, en geniş biçimde bu yarışmaya katılmaya çağırıyoruz.

5 Haziran'da Sandık Başına!

İŞÇİLER, EMEKÇİLER, YURTTAŞLAR!

SEÇİMLERDE GERİCİ - FAŞİST GÜÇLERİ YENİLGİYE UĞRATMAK, DEMOKRATİK ÖZGÜRLÜKLER ALANINI GENİŞLETMEK İÇİN BİRLEŞİN! SEÇİM MİTİNGLERİNE, SEÇİMLERE KATILIN!

ELİ KANLI AP, MHP, MSP, CGP VE DP ADAYLARINA OY VERMEYİN! MAOCU GRUPLARIN BÖLÜCÜ TUZAKLARINA DÜŞMEYİN!

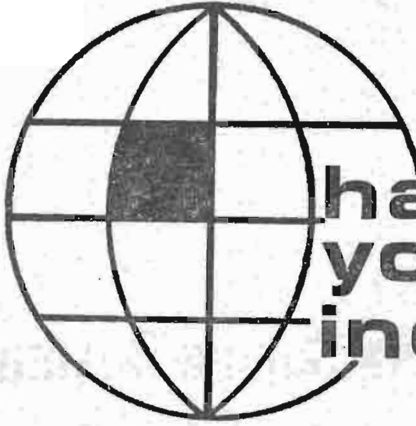
OYLARINIZI BÖLMEYİN!

YURTTAŞ!

OYUNU FAŞİST CİNAYETLERİN, KIYIMLARIN HESABINI SORMAYI ÖNGÖREN, İŞÇİ SINIFININ, EMEKÇİLERİN POLİTİK VE SENDİKAL HAKLARININ GENİŞLETİLMESİNİ SAVUNAN ADAYLARA VER!

OYUNU EMPERYALİZMİN İŞBİRLİKÇİSİ, EN TALANCI GERİCİ - FAŞİST PARTİLERİ YENİLGİYE UĞRATMAK VE DEMOKRATİK ÖZGÜRLÜKLERDEN YANA BİR HÜKÜMETİ İŞBAŞINA GETİRMEK İÇİN KULLAN!

Ürün

haber
yorum
inceleme

1 Mayıs 1978'e Doğru

1 Mayıs 1976 Türkiye işçi sınıfı tarihinde bir dönüm noktası olmuştu. Uzun, sabırlı ve kahırlı bir savaşım sonucu, işçi sınıfımızın gelişen siyasal ve sendikal hareketi, egemen sınıfların 52 yıldır «Bahar Bayramı» diye üstünü örtmeye çalıştığı şanlı 1 Mayıs'ı adına yaraşır bir şekilde kutlamıştı. Taksim alanı yüzbinlerle dolmuş, tüm emekçiler 52 yıllık hasretlerini kendi sloganlarını haykırarak, kendi marşlarını söyleyerek, tam bir disiplin içersinde gidermişlerdi. 1 Mayıs'ın işçi sınıfının dayanışma ve savaşım gü-

nü olduğunu, işçi sınıfının kendi bayramını en heybetli biçimde kutlayabileceğini büyük sermayenin sözcüleri bile kabullenmek zorunda kalmışlardı. 1976 1 Mayıs'ı o yıl kapitalist Avrupa'da yapılan en büyük gösterilerden birisi oldu. Türkiye'nin yeryüzünde devrimci durumun en hızlı olgunlaştığı ülkelerden biri olduğu, emperyalizmin en zayıf halkalarından birisini oluşturduğu daha iyi görüldü.

Bu yılki 1 Mayıs çok daha görkemli, çok daha disiplinli bir şekilde kutlandı. Yarım milyon işçi, öğretmen, teknik eleman, memur, köy emekçisi, sanatçı, genç, kadın ve çocuk, görevli gömlekleriyle, kırmızı kasketleriyle, çatkılarıyla, pankart ve flamalarıyla, donattıkları arabalarla, marşlar söyleyerek, halay çekerek, yeri göğü çınlatarak sıra sıra İstanbul'un yüreğine doğru aktılar. Burjuvalar çareyi kırlara kaçmakta buldu. Sabahtan akşama dek saflar bozulmadı, dağılan olmadı, görevliler yorulmak bilmedi. Sesler belki bağırmaktan kısıldı, ama emekçi kitlelerinin coşkusu hiç mi hiç eksilmedi. «141 - 142'yi kaldıracağız», «İşçi sınıfının partisine özgürlük», «Yaşasın proletarya enternasyonalizmi», «Faşizme geçit yok», «NATO'ya, CENTO'ya hayır», «İleri demokratik bir düzen», «Savaşa karşı barış, sömürüye karşı savaş», «Yaşasın 1 Mayıs», «Bütün ülkelerin işçileri, birleşin!» pankartları işçi sınıfımız ve tüm halkımızın başta gelen siyasal istem ve hedeflerini dile getirdiler. DİSK'e ve Türk - İş'e bağlı işçiler, omuz omuza, aynı sloganları haykırarak yürüdüler. Yabancı konuklar

uluslararası işçi sınıfının dayanışmasını simgelediler. Dev panolarla, bayraklarla, afişlerle donatılan alana yerleşen yüzbinler hep birlikte «1 Mayıs Alanı» adı verilmesi kararını aldılar. Ülkemiz tarihinde şimdiye kadar eşi görülen en büyük, en disiplinli, en bilinçli, en coşkulu, halkımızın isteklerinin en yığınsal ve güçlü şekilde dile getirildiği kitle gösterisi gerçekleştirildi.

1 Mayıs 1976'da 52 yıllık yasak kırılmıştı, 1 Mayıs 1977'de işçi sınıfının uluslararası Dayanışma ve Savaşım günü düzene karşı kurumlaştırıldı. Örgütlü işçi sınıfı siyaset sahnesinde gücünü dosta düşmana bir kez daha kabul ettirdi. Ulusal ve toplumsal kurtuluş savaşımında öncülüğü kendisinden başka kimsenin yapamayacağını gücüyle, disipliniyle, bilinç, özveri, inanç ve cesaretiyle daha çarpıcı bir şekilde gözler önüne serdi. Görevli kadroları yarım milyonluk bir mitingi yönetip koruma deneyimiyle donandılar. Kişisel inisyatif kullanmada ustalaştılar. Bozguncülara, disiplinsizlere karşı hem soğukkanlı davranıp hem de katı bir disiplin uygulamayı daha da iyi öğrendiler.

Öte yandan, Türk - İş'in tabanının da Türkiye işçi sınıfının hedeflerine yöneldiği daha iyi görüldü. İşçi sınıfının sendikal bir-

liğine doğru önemli bir adım atıldı. Tarım emekçisi örgütlerinin de törene katılmasıyla işçi - köylü bağlaşıklığı biraz daha somutlaştı. Onlarca sendikadan, meslek örgütünden, demokratik dernekten yüzbinlerce kişinin faşizme geçit vermemek için ileri demokratik bir düzeni hazırlamak için, barışı savunmak için biraraya gelmesi ülkemizdeki anti - faşist, anti - emperyalist güçler

arasındaki eylem birliğini güçlendirdi. Şüphesiz ki, işçi örgütleri, emekçi örgütleri bundan sonra faşist tırmanışa karşı hep birlikte, daha etkin bir şekilde karşı koyacaklardır. Ve yine hiç şüphesiz ki 1 Mayıs 1977, faşizm özlemcilerini, emperyalizmin işbirlikçilerini demokrasi güçleri karşısında geriletmiştir.

*
* *

«Tercüman» gibi gerici gazeteler «1 Mayıs'ta kan döküleceğini» önceden yazdılar; maocu varakpareler «revizyonist zinciri 1 Mayıs'ta kıracakları» hezeyanlarını önceden savurdular. Nitekim, emperyalizm ve yerli işbirlikçileri, onların CİA ve Türkiye'deki uzantısı gibi «yasal ama demokrasi dışı» örgütleri, faşist çeteler ve maocu provokatörler 1 Mayıs'ı kana buladılar. Elele verip hazırladıkları tertiple, silahsız kitlelerin üzerine ateş açarak şanlı 1 Mayıs gösterisini dağıtmaya çalıştılar. Bu tertip, özellikle **Politika** gazetesinde, bütün ayrıntılarıyla, tanık ve delillere dayanılarak, miting görevlilerinden, mitinge katılanlardan toplanan bilginin ışığında açığa çıkarıldı. Gerici - faşist güçler mitingi dağıtmakla kitleleri 1 Mayıs geleneğinden soğutmayı, örgütlü işçi sınıfının herşeye karşın zayıf olduğu izlenimini uyandırmayı, emekçi kitlelerini hesapsız hareketlere girişmeye kışkırtmayı, seçimler öncesinde halk üzerinde yılgınlık yaratıp ilerici örgütlerin kitlesel gösterilerine ve giderek seçimlere katılmasnı engellemeyi amaçlıyorlardı. Böylece, akılları sıra demokratik güçleri sindirmiş, geriletmiş olacaklardı. Oysa, tertipleri, bütün kanlılığına karşın başarısız kaldı: onbinlerce kişi kurşun yağmuru altında dağılmadan and içti. Yiğit görevliler, emekçiler, işçi sınıfına omuz

veren demokrat aydınlar cesaret ve disiplinin en iyi örneğini gösterdiler. Kanlı olaylardan kitleler, her türlü savaşım biçiminin gerektiğinde zorunlu olabileceğini kavrayarak çıktılar. Yılmak bir yana, bilinçli emekçiler gelecek 1 Mayıs'a daha da kalabalık katılacaklarını şimdiden belirtiyorlar. İlerici örgütlerin kitle gösterilerinde kendi istemlerini yine hep beraber, yine disiplin içinde dile getirmekten bir an geri kalmıyorlar. Tertibi hazırlayan gerici - faşist güçlerin ve maşalarının amaçlarından birisi de örgütlü işçi sınıfını maocu bozkurtlara karşı kışkırtmak, sonra da «solcular azdı, birbirine düştü» diye gürültü kopartmaktı. Ama işçi sınıfının kendine güveni ve disiplini onların bu heveslerini de kursaklarında bıraktı.

Başta işçi sınıfının örgütleri olmak üzere, demokratik, ilerici örgütlerin faşist tertibi kamuoyuna açıklamaları emperyalizmin, işbirlikçilerinin, faşist ve maocu provokatörlerin maskesini iyice düşürdü. Tertibin geri tepmesi, egemen sınıfların yerlerini koruması için halka ateş açan ve açtıranların açığa çıkması, bu tertibe uzaktan yakından bulaşan örgüt ve grupları telaşa düşürdü. Yaptıkları insanlık dışı işle herkesin nefretini üzerlerinde toplayan bu güruh, şimdi başta örgütlü işçi sınıfı olmak üzere, tüm halkın gazabından korkuyor. Bu korkuyla ayıplarını örtmeye çalışırken halk kitlelerinden daha da kopuyorlar.

Buna karşın, emperyalizmin ve işbirlikçilerinin emrindeki örgütler, halkın üzerinde gittikçe daha yoğun bir şekilde terör estirmeye çalıştılar. Faşistçe arama - tarama, baskı yöntemleri uyguladılar. 3 yurtsever gencin idamlarının yıldönümünde bir «psikolojik terör» kampanyası uygulamaya yeltendiler. Telefonla, fısıltı gazetesiyle olaylar çıkacağı, çıktığı gibi söylentileri bilinçli

olarak yayıldı. Bütün bunlardan amaçları halkı yıldırmak, her türlü siyasal eylemden, hatta seçim günü oy kullanmaktan caydırmaktır. Ama bu tip baskılar kimseyi yıldıramayacak, çevremizde mümkün olduğu kadar çok kişiyi siyasal eylemlere katılmaya teşvik etmemizi engelleyemiyecek. Her duyduğumuz söylentiyi ciddiye almamak, bu tür söylentilerin kaynağını bulmaya çalışmak devrimci uyanıklığın gereğidir.

Faşist çeteleri yine terör saçmağa devam ediyorlar. Ama sendika toplantılarında, CHP'nin seçim mitinglerinde «141 - 142'ye hayır», «İleri demokratik bir düzen», «Faşizme geçit yok» diye haykıran emekçiler ve tüm halkımız faşist baskılar karşısında yılmadığını gösteriyor. Tüm halkı faşist baskılara karşı yüreklendirmeye devam. Ülkenin tepesindeki bir avuç gözü dönmüş sömürücünün iktidarının sallantıda olduğunu herkese göstermeye devam.

Öte yandan, tertibin nerelere kadar uzandığı açığa çıktıkça, bazı gazetelerde CİA'yı aklamaya çalışan yazılar yayınlandı. Bazı yazarlar, dünya komünist ve işçi sınıfı hareketini birçok kutba ayrılmış, 1 Mayıs'taki olayları da bunun bir yansıması gibi göstermek istediler. Ama bu eski anti - komünist taktik de bilinçli kitleleri fazla etkileyemedi. Kimin emperyalistlerden, kimin emekçilerden, halktan yana olduğunu bir kez daha göstermeye yaradı.

Kanlı tertipte emperyalizm hesabına tetik çekmekten kaçınmayan maocu gruplar ise şimdi birbirlerini provokatörlükle suçluyorlar. «Halkın Kurtuluşu», «Halkın Yolu», «Halkın Birliği» gibi provokasyon yuvaları yavuz hırsızlık yapıp 1 Mayıs'ı düzenleyenlere çamur atmaya kalkarken, «Halkın Sesi» adlı, emperyalizmle, işbirlikçi burjuvaziyle ve militarist çevrelerle en içiçe geçmiş maocu dergi suçu öteki maocuların üzerine yıkıp kendini üste

çıkarmaya yelteniyor. Bunların hepsi de «halkın düşmanları»dırlar. Sömürücülerle, faşistlerle işbirliği yaparak halka saldırdıklarını boşuna gizlemeye çalışmasınlar. Örgütlü işçi sınıfı bu karşı - devrimcilerin hainliklerini unutmayacaktır.

Beri yandan, 1 Mayıs tertibine adı karışan bazı unsurlar nedense hâlâ bünyesinde barındırmakta ısrar eden «Vatan» gazetesinin 6 Mayıs tarihli sayısında Emil Galip Sandalcı adlı kalemşör işi ilk kurşunun DİSK tarafından geldiğini söylemeye kadar vardırdı. Binlerce kişinin gördüğü gerçekleri çarpıtmaya yeltenmek en azından dürüst gazetecilikle bağdaşmaz. Arkasında tekelci burjuvazinin fesat yuvalarının bulunduğu kanlı bir tertibi işçi sınıfının en güçlü sendikal örgütüne saldırmak için fırsat bilmek faşistlerin ekmeğine yağ sürmektir.

Türkiye Birlik Partisi'nin içinde de, sol oyları bölmek özgörevini üstlenmiş olanlar, «Ne Amerika Ne Rusya» diyerek maoculara sahip çıkmaya kalkıyorlar. Maocu karşı - devrimcilerle işbirliği yapmak ya halkın nefretini toplayıp yok olmaya varır, ya da bir provokasyon yuvasına dönüşmeye.

Hâlâ bir «üçüncü yol» aramaya çalışarak maoculara göz kırpan, maocularla birlikte ayrı 1 Mayıs mitingi düzenlemeye kalkışan Mihri Belli gibi kaşarlanmış likidatörler ise ne kadar yerlere yata kalka «keskin devrimci» sloganlar atsalar boşuna. Böylelerinin ipliği çoktan pazara çıktı.

*
* *

Faşist baskı, saldırı ve katliamların, her türlü provokasyon ve yıldırma girişiminin artması, demokratik ve yurtsever güçlerin eylem birliğinin zorunluluğunu kanıtlıyor. Nitekim, 1 Mayıs'tan

sonra, işçi sınıfı sosyalistlerinin yanısıra, sosyalistler, sosyal - demokratlar, kemalistler, tüm ilerici ve demokrat örgüt, grup ve unsurlar kanlı tertibe karşı çıktılar, saldırganları mahkum ettiler. Anti - faşist eylem birliği 1 Mayıs'tan sonra daha da pekişti.

Ama TİP Genel Başkanı Behice Boran, verdiği demeçlerde 1 Mayıs tertibinin «dolaylı» sorumluluğunu DİSK'e yüklemeye kalkmak gafletini gösterdi. Oysa, anti - faşist güçlerin eylem birliğinin yolu işçi sınıfının sendikal birliğinin korunup pekiştirilmesinden geçer. DİSK'in daha da güçlenmesi için çaba göstermekten geçer. 1 Mayıs gösterisinde hiçbir katkıları olmadığı halde, bu gösteriyi düzenleyip başından sonuna kadar başarıyla yürüten DİSK'i dışardan itham etmeye kalkanların ise, DİSK'i güçlendirmek, faşist saldırılara karşı savunmak, işçi sınıfının sendikal birliğini pekiştirmek gibi bir kaygıları bulunduğu herhalde söylenemez.

Aynı şekilde, işçi sınıfının yolunu benimseyen, bu yolda özveriyle çalışan ilerici yurtsever gençliği karalamaya yeltenmek de kendisine «sosyalist» diyenlerin yapacağı bir iş değildir. İlerici yurtsever gençlerin başarılarını çekemeyenler, gençliğin örgütlü işçi sınıfıyla eylem birliğinin pekişerek süreceğini iyi bilsinler.

Kimsenin gücü, işçi sınıfını gençliğin yaratıcılığından, girişkenliğinden, yeniye yönelmişliğinden yoksun bırakmaya yetmeyecektir. Kimsenin gücü gençliği işçi sınıfının kararlı, ardıcıl, gerçekçi ve ağırbaşlı savaşımından koparmaya yetmeyecektir.

Öte yandan, geniş halk kitlelerinin ekmek, özgürlük ve demokrasi özlemlerini dile getirdikleri CHP mitinglerini, TİP para-

lelindeki «Yürüyüş» dergisinin yaptığı gibi bir solukta toptan mahkum ediverme, halka güvenmemek demektir. Aynı şekilde, güncel görev, faşizmi tırmandıran MC'ye son vermek iken, faşist saldırılar CHP de dahil tüm solu hedef alırken, MC'yi bir kenara bırakıp sola açık CHP'yle uğraşanın faşizme karşı savaşım verdiği söylenebilir mi? Nihayet, MC iktidarına 5 Haziran seçimlerinde son vermek için tüm demokrasiden yana oyların birleşmesi gerekirken ille de seçime ayrı olarak girmenin oyları bölmekten başka hiçbir işe yaramayacağı şüphesizdir. Hele alınacak oyları «sosyalist oylar» olarak varsaymak, Türkiye'de sosyalizmden yana olanları gerçekten çok daha az göstermekten başka birşey değildir.

Ülkemizdeki sosyalist partilerin, anti - faşist eylem birliğinin güçlenmesine yardımcı olabilmeleri için, herşeyden önce dar parti çıkarlarını tüm emekçilerin çıkarlarının önüne koymaktan vazgeçmeleri gerekir. Bunun yanısıra, sosyalist partilere düşen diğer bir önemli görev de, burjuvazinin koyduğu sınırlar içinde sosyalizm yapmanın getirdiği yüzeyselliği ve ilkelliği, ihbarcılığa ve maceracılığa düşmeden aşmanın yollarını araştırmaktır.

*
* *

1 Mayıs 1977 Türkiye'deki devrim sürecinin hızla geliştiğini bir kez daha ortaya koydu. Bu hızlı gelişmeyi devrime dönüştürmek, devrimci durumu olgunlaştırmak herkesten önce işçi sınıfı sosyalistlerine düşüyor. Sosyalizme açılacak ulusal ve demokratik

nitelikte bir devrim için objektif koşullar hızla oluşuyor. Sübjektif koşulları geliştirmek için ise çalışmak, daha çok çalışmak, yaratıcı bir şekilde çalışmak, disiplinle çalışmak gerekiyor. Provokasyonlara karşı uyanıklığı elden bırakmadan, özveriyle, Türkiye toplumunu bekleyen mutlu günleri akıldan bir an çıkarmadan çalışmak gerekiyor. Çalışırken, eleştirirken sürekli daha çok sayıda insanı aynı hedef etrafında birleştirici olmaya dikkat göstermek gerekiyor.

Bu yılki 1 Mayıs'ta kitleler egemen sınıfların her zaman sadece basit baskı yöntemleriyle yetinmediğini, örgütlü halkı yenmek için panzerden otomatik silaha, faşistinden maocusuna, ajan provokatöründen karşı - devrimci terör örgütüne kadar herşeyi kullandığını daha iyi gördüler. Çokyönlü bir savaşım vermek, her türlü savaşım biçimini uygulamayı bilmek gerektiğini pratikten ders çıkartarak anladılar. 1 Mayıs öncesi ve sonrası uygulanan yıldırıcı propaganda taktikleri güvenilir haber kaynaklarına sahip olmak gerektiğini gösterdi. Tertiplerin açığa vurulmasında olayları işçi sınıfı açısından değerlendiren bir günlük gazetenin, **Politika**'nın yararı iyice ortaya çıktı.

Şimdi 1 Mayıs 1978'i bu yılkinden daha görkemli, daha başarılı bir şekilde kutlamakla da yükümlüyüz. Bunun için herşeyden önce, 34 1 Mayıs şehidine sahip çıkacağız. Ailelerine, yakınlarına yardım edeceğiz. Onlar işçi sınıfının, emekçi halkımızın şehitleridirler. 1 Mayıs 1978'e daha çok işçinin katılması için Türk-İş'in tabanının sınıf sendikacılığını benimsemesi, sendikal birliğe yönelmesi için çaba göstermek gerek. 1 Mayıs 1978'de alanlara daha çok sayıda yoksul köylünün dolması için köylülüğü aydınlatmaya özel çaba harcamak gerek, işçi - köylü bağlaşıklığının güçlenmesi için ne uvriyerizme ne de popülizme düşmeden çalışmak gerek. 1 Mayıs 1978'in güvenlik içinde kutlanması için kışkırtıcı ajanları, maocu elebaşlarını işçi sınıfına sergilemek gerek. Maoculuğa karşı amansız ideolojik mücadeleyi daha da şiddetlendirmek kaçınılmazdır. Maocuların yanısıra, havaya kurşun sıkmayı, kadınları siper alıp ateş etmeyi devrimcilik sanan, kitle gösterilerinde olay çıkartmaya «halk savaşı» diyen goşistleri yola getirmek için uğraşmak gerek. Görüşlerinin işçi sınıfının dünya görüşüyle hiçbir ilgisi olmadığını onlara bir kez daha kanıtlamak gerek. Aynı şekilde, her türlü örgütü dağıtmak için egemen sınıfların kullandığı likidatörleri ortaya çıkartıp gerçek yüzlerini herkese göstermek amacıyla çaba göstermek gerek.

Önümüzde bekleyen 5 Haziran Genel Seçimleri var. 1 Mayıs'ta yaratılmak istenen ve daha sonra da sürdürülen yıldırma kampanyasını etkisiz kılmak gerek. Yılgınlığın, pasifliğin hiç kimseyi kurtarmadığını, yılgın kişinin yenilgiye mahkum olduğunu unutmamak gerek. En geniş kitlelerin seçime katılması ve gerici partilere tek bir oy bile gitmemesi için seferber olalım. Seçimlerin güvenlik içinde yapılması için seçim sandıklarının başından ayrılmayalım. DİSK'e bağlı sendikalarda kurulan 1 Mayıs komitelerinin işlerliğini sürdürelim. 5 Haziran seçimlerinde MC'nin halk kitlelerinden kesin bir şamar yemesi için vargücümüzle çalışalım.

Seçim sonuçları her ne olursa olsun, 5 Hazirandan sonra işçi sınıfı sosyalistlerine, bütün sosyalist, demokrat ve ilericilere daha çok görev düşecektir. Gericiliğe, faşizme, sömürücülüğe ve de uzlaşmacılığa karşı savaş daha da kızışacaktır. İşte böylesi bir ortamda ilerleyerek, çok daha şanlı, çok daha görkemli, çok daha değişik koşullarda yapılacak bir 1 Mayıs 1978'e ulaşmak zorundayız. Haydi 1 Mayıs 1978'e!

İleri Demokratik Bir Düzeni Devrimci Yoldan Kurmak için ileri !

Türkiye işçi sınıfının iki savaşeri Nazım Hikmet ve Orhan Kemal'i anıyoruz

Nazım Hikmet 3 Haziran 1963'de öldü. Ama Türkiye işçi sınıfının savaş bayrağı olmaya devam ediyor. Dizeleri bugün de işçi sınıfının savaşımına yol gösteriyor. Savaşın çetinliği karşısında utkuya olan inancımızı arttırıyor. Nazım Hikmet, «Zafere Dair» adlı şiiriyle bir kez daha bize kavga arkadaşı, omuzdaş oluyor:

ZAFERE DAİR

Korkunç ellerinle bastırıp yaranı
dudaklarını kanatarak
dayanılmakta ağrıya.
Şimdi çıplak ve merhametsiz
bir çığlık oldu ümid...
Ve zafer
artık hiçbir şeyi affetmeyecek kadar
tırnakla sökülüp koparılacaktır...

Günler ağır.
Günler ölüm haberleriyle geliyor.

Düşman haşin
zalim
ve kurnaz
Ölüyor çarpışarak insanlarımız
— halbuki nasıl hakketmişlerdi yaşamayı —
ölüyor insanlarımız
— ne kadar çok —
sanki şarkılar ve bayraklarla
bir bayram günü nümayişe çıktılar
öyle genç
ve fütursuz...

Günler ağır.
Günler ölüm haberleriyle geliyor.
En güzel dünyaları
yaktık ellerimizle
ve gözümüzde kaybettik ağlamayı :
bizi bir parça hazin ve dimdik bırakıp
gözyaşlarımız gittiler
ve bundan dolayı
biz unuttuk bağışlamayı...

Varılacak yere
kan içinde varılacaktır.
Ve zafer
artık hiçbir şeyi affetmeyecek kadar
tırnakla sökülüp
koparılacaktır...

1941, Sonbahar...

Savaşa Karşı Barış,
Zulme ve Sömürüye Karşı
Savaş !

İşçi sınıfının usanmaz savaşçısı Orhan Kemal

Türkiye işçi sınıfının yetiştirdiği roman, öykü, piyes yazarı Orhan Kemal 2 Haziran 1970'de öldü. O bütün yaşamını işçi sınıfının kurtuluş savaşımına bağlamıştı. Örgütlü kavganın yılmak bilmeyen, sabırlı bir savaşeriydi. Türkiye işçi sınıfının öncü örgütünün Adana il sekreterliğini yapmıştı.

Çalışkan halkımızın daha güzel günler yaşamasını istediği için defalarca hapislere konuldu, işsiz bırakıldı, zulme uğradı, sağlığıyla oynandı. Ama, burjuvazinin bütün bu baskıları Orhan Kemal'i yıldıramadı. Hapiste de, dışarıda da aynı olmasını bildi, geleceğe inancını, neşesini yitirmedi. Yaşama sevinciyle ağırbaşlılığı ustaca bağdaştırdı. Çalışkanlığı, alçak gönüllülüğü ve kararlılığıyla sürekli daha çok kişinin sevgisini, saygısını kazandı. Halkımız üzerine en ağır baskıların çökertildiği günlerde Orhan Kemal, gericiliğin, zulmün karşısında bir kaya gibi direndi. Çevresindekileri yüreklendirdi. Ailesiyle, çocuklarıyla aç kaldı, kentten kente göçtü, kimi zaman taşlar üzerinde yatmak zorunda kaldı, ama sosyalizm için savaşımdan ödün vermedi. Ardıcıldı.

Onun emeği sanatıydı. Yaşamı boyunca emekçilerden hiç uzak kalmadı. Adana'nın fabrikalarında, gecekondu mahallelerinde, Malatya'da, İstanbul'da Cibali'de sürekli onlarla birlikte döğüşün içinde oldu. Daktilosunun başına geçip onların kavgasını, kaygılarını, sevinçlerini, umutlarını, hınçlarını dile getirdi. «Çırak Ali»leri buldu yüceltti, «Murtaza»ları yarattı ustaca yerdi. Edebiyatın emeğe saygı duymağa ve emeğin kurtuluş yolunu göstermeye yaradığını yapıtlarında en güzel örnekleriyle kanıtladı.

Orhan Kemal 7 yıl önce «emeğine son verdi». Ama kavgası gittikçe güçlenerek sürüyor. Orhan Kemal işçi sınıfının yükselttiği duvarın harcı olmaya devam ediyor.

Haydi unutmayalım bu dayanışmayı!

«LA ESMERALDA» ADLI IŞKENCE GEMİSİ İSTANBUL LİMANINA GİREMEZ

13 Haziran 1977 Pazartesi günü sözde «iyi niyet ve dostluk» yaftası altında İstanbul limanına bir gemi demir atacak. Gerici - faşist karması MC'nin çağrısıyla gelecek olan bu geminin adı «LA ESMERALDA». Şili bandıralı sözde bir okul gemisi. Ama görünüşe aldanmamak gerek. «LA ESMERALDA», dört yıldır Şili halkına kan kusturan faşist General Pinochet'in işkence gemisidir. Bu gemide Şili Ulusal İstihbarat Örgütü DİNA yüzlerce yurtseverin kanına girmiş, binlercesini en vahşi işkencelerden geçirmiştir.

11 Eylül 1973'de Amerikan emperyalizmi ve CİA'nin desteğiyle bir avuç faşist general, yasal Halk Birliği (UNİTAD POPULAR) hükümetini devirdi, Cumhurbaşkanı Salvador Allende'yi ve binlerce Şilili yurtseveri kahpece öldürttü. Bu faşist cunta, Şili'yi yeniden Amerikan emperyalizminin, çok - uluslu tekellerin yarı sömürgesi durumuna düşürdü. Bugün Şili baştanbaşa bir zindan, bir toplama kampı, bir işkence evidir. Yaklaşık 17 bin yurtsever bu toplama kamplarında, en ağır işkenceler altında inim inim inletiliyor. Ülkede bir yılda hayat pahalılığı yüzde 340 arttı. 1975 yılında sanayi üretimi yüzde 24 düştü. Halk aç, çalışabilir nüfusun dörtte biri işsiz. Faşist cunta tüm siyasal partileri, sendikaları, demokratik kitle örgütlerini yasakladı. Faşistler, tıpkı Nazi Almanyasında olduğu gibi, alanlarda kitapları tomar tomar yaktılar, bilim ve öğrenim özgürlüğünü ayaklar altına aldılar.

Birleşmiş Milletler Örgütü'nün 30. Genel Kurulu'nda 95 ülkenin temsilcileri Şili'deki kanlı faşist rejimi mahkûm eden bir karar tasarısı kabul ettiler. Başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist ülkeler, bazı kapitalist ülkeler bu faşist rejimi tanımadıklarını belirttiler, diplomatik ilişkileri kestiler. Avrupa'da dok işçileri Şili gemilerini boşaltmayı reddettiler. Birçok ülke Şili mallarını boykot etti. Şili halkının başına çöreklenen faşistler dünya kamuoyu önünde iyice köşeye sıkıştılar. Şimdi onların tek desteği bazı kapitalist ülkeler, ırkçı Güney Afrika rejimi, İsrail siyonistleri ve Maocu Pekin yönetimidir. Bir de MC'nin başı Demirel. Türkiye Cumhuriyeti hükümetinin Başbakanlık koltuğunda otu-

ran bu kişi, geçen yıl **Milliyet** gazetesi Genel Yayın Müdürü Abdi İpekçi ile yaptığı konuşmada faşistlerin kahpece öldürdüğü Şili halkının yasal Cumhurbaşkanı Salvador Allende için «tasını, tarağını toplayıp gitti» deme cür'etini gösterdi.

Ama şaşacak bir şey yok! İki yılda 200'ü aşkın yurtseverin kanına giren, 1 Mayıs toplu kıyımını düzenleyenlerle, Şili'yi bir toplama kampına çevirenlerin kökü aynıdır.

Şili Sendikalar Birliği (CUT) Dış Komitesi'nin bildirdiğine göre, «LA ESMERALDA» gemisi daha önce Kenya, İran ve Suudi Arabistan'a uğradı. Gemi 2 Haziranda Mısır'ın İskenderiye limanında olacak ve oradan Türkiye'ye doğru yola çıkacak. Dünya kamuoyu önünde iyice yalıtlanan faşist cuntanın temsilcisi bu kanlı geminin daha sonra İsrail, İspanya, Venezüella, Kolombiya, Kosta Rika, Panama ve Ekvator'a geçmesi öngörülüyor.

Türkiye halkının faşizme karşı verdiği savaş, Şili yurtseverlerinin savaşından ayrı değildir.

Faşist tırmanışa karşı Türkiye halkının ölüm - kalım savaşı verdiği şu günlerde işçi sınıfımızın, tüm emekçilerin, tüm yurtseverlerin önünde kutsal bir dayanışma ödevi duruyor :

Bu kanlı işkence gemisi Türkiye karasularından içeri girememeli, İstanbul limanına demir atamamalıdır.

TÜRKİYE'DE, ŞİLİ'DE VE DÜNYANIN HİÇBİR YERİNDE FAŞİZME GEÇİT YOK!
HAYDİ UNUTMAYALIM BU DAYANIŞMAYI!

Soyguna sömürüye son! Eli yurtsever kanına bulanmış MC'yi devirmek başta gelen görevdir!

«Aydınlık» dergisinin tahrifatı

MAOCULAR BALTAYI TAŞA VURDULAR

«Aydınlık» dergisinin Eylül 1976 tarihli 67. sayısında Maocular bir yazı bastılar. Basarken de şöyle bir not eklediler :

«Yazının başında yazarın adı olarak «R. Davos» yazılıdır. Fakat «Komünist Enternasyonal» dergisinin aynı tarihli diğer sayılarında Türkiye hakkında bu imzayla yazılar çıktığından, bunun «Rasim Davaz» olduğu kanısıyla, buraya «Rasim Davaz» olarak aldık.»

Evet, «Komünist Enternasyonal» dergisinin 25 Şubat 1938 tarihli 2. sayısında 182-193. sayfalar arasında çıkan yazı R. Davos imzalıdır. Ama Maocular R. Davos'u akılları sıra bir çırpıda Rasim Davaz yapıverdiler.

İlk bakışta fazla şaşacak bir şey yok gibi geliyor insana. Sürekli tahrifat yapmak, Maocuların iflah olmaz huyudur. Her şeyi tepetaklak göstermek, oraya buraya çamur atmak, akıl almaz kışkırtmalar yapmak onların meşrebindedir. Devrimci hareketle uzak - yakın hiçbir ilişkileri olmadığı için oturup kalkıp işçi sınıfının politik ve sendikal hareketine söverler.

İkide bir at sinekleri gibi işçi sınıfının şanlı savaş tarihine üşüşmeye kalkarlar. İşçi sınıfı hareketinin geçmişiyle ve bugünüyle hiçbir ilişkileri olmayan umutsuzluktan dehşete kapılmış, sınıf temelini yitirmiş bu köksüz unsurlar, şimdiki yaygın deyimiyle, «halkın teferruat»ları, deli danalar gibi ortada dolaşıp dururlar. El attıkları materyalin geçmişini, kimin yazdığını bilmedikleri için de sık sık şapa oturuverirler.

Bu isim tahrifatında da böyle oldu. Çevirdikleri yazının Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri İ. Bilen'in olduğunu öğrenince Maocularda bet - beniz attı, baltayı taşa vurdular.

Akıllarını başlarına devşirmezlerse, bu gidişle daha nice granit kayalara toslayıp toslayıp duracaklardır.

GEORGi DiMiTROV 95 Yaşında

18 Haziran 1882'de dünyaya gelen Georgi Dimitrov, dünya işçi sınıfı hareketinin tanınmış önderlerinden biridir. Bu ay, tüm dünya devrimcileri onun 95. doğum yılını kutluyorlar. Beş yıl önce 13-17 Haziran 1972 tarihleri arasında Bulgaristan'ın başkenti Sofya'da Georgi Dimitrov'un 90. doğum yılı dolayısıyla büyük bir uluslararası konferans düzenlenmiş ve dünya işçi sınıfı hareketinin tanınmış önderleri bu konferansta birer konuşma yapmışlardı. Aralarında Todor Jivkov, Boris Ponomaryev, Le Duc Tho, Jacques Duclos, Tito, Luis Carlos Prestes, Friedl Fürenberg, Halit Bagdaş, Konstantin Zarodov, Yusuf Dadu, İb Nörlund, Fanny Edelmann, Otavio Pato, Jorge del Prado gibi tanınmış devlet adamları ve işçi sınıfı önderlerinin birer konuşma yaptığı bu konferansa, 115 komünist, sosyalist, işçi partisi, ulusal kurtuluş hareketleri ve sendikalar, demokratik örgütler temsilcileri katılmışlardı. Sofia Press'in İngilizce olarak yayınladığı **«Georgi Dimitrov and the Unification of the Revolutionary and Democratic Forces for Peace, Democracy and Socialism»** (Georgi Dimitrov ve Barış, Demokrasi ve Sosyalizm İçin Devrimci - Demokratik Güçlerin Birliği) adlı kitaptan, Türkiye adına yapılan konuşmanın çevirisini tarihsel bir belge olması bakımından yayınlıyoruz.

bağımsızlık, demokrasi, barış ve sosyalizm savaşımında halkların bayrağı

İ. BİLEN

Değerli yoldaşlar,

Bulgar halkının büyük oğlu, uluslararası komünist ve işçi hareketinin Leninist seçkin savaşçısı Georgi Dimitrov'un 90. doğum

yılını bütün Türkiye komünistleri, devrimcileri en derin saygılarla selamlar.

Kurulan şu forum, «Georgi Dimitrov ve barış, demokrasi, sosyalizm için devrimci, demokratik güçlerin birliği» konferansı Türkiye halkı için, yurtsever, ilerici güçler için güncel bir önem taşır. Böylesi bir foruma ve birleşik cephenin yüce stratejicisi Dimitrov'un jübilesini anma törenine katılmak bizim için bir mutluluktur. Böyle bir olanağı bize sağladığı için Bulgar Komünist Partisi'ne candan teşekkür ederiz.

Georgi Dimitrov

and the Unification of the Revolutionary and Democratic Forces for Peace, Democracy and Socialism

International Conference on the Occasion of the 90th Anniversary of the Birth of GEORGI DIMITROV /June 13 to 17, 1972, Sofia/

I.BILEN,
Representative of the Turkish Communist Party

A Banner of the Peoples in the Struggle for Independence, Democracy, Peace and Socialism

Georgi Dimitrov, genellikle Türkiye olaylarını, özellikle Türkiye'de işçi hareketini, Türkiye Komünist Partisi'nin çalışmalarını izlemiş, bunlarla yakından ilgilenmiştir. O, Komintern'in Genel Sekreteri olarak, Türkiye Komünist Partisi'nin Marksçı - Leninci ilkelere göre yetişmesi, gelişmesi için hiçbir yardımı esirgememiştir. Georgi Dimitrov'un bu yolda yaptığı uyarılar, eleştiriler, verdiği devrimci öğütler komünistlerin savaş yolunu aydınlatmıştır. Bunlardan çoğu güncelliğini, canlılığını hâlâ sürdürmektedir.

Dimitrov'u yakından görmüş, yanında, yönetiminde çalışmış, savaş arkadaşlığı etmiş olan kardeş partilerin komünistleri için bu anma töreni, bu bilimsel konferans, özel ve çok duygulu bir önem taşır.

Komşumuz Bulgaristan'ın başkenti Sofya, tarihsel günlerinden birini daha yaşamaktadır. Bu konferans, uluslararası komünist ve işçi hareketinin gelişmesine, halkların ulusal bağımsızlık, demokrasi, barış ve sosyalizm yolundaki savaşlarına hız veren yeni, önemli bir katkı, bir güç kaynağı olacaktır.

Dimitrov'un kesinlikle, kıvançla yürüdüğü şanlı, Leninci bir savaş yolu vardır. Marksçı - Leninci ilkeler üzerinde onun yönettiği, çeliğine su verdiği, sert sınıf savaşı ateşlerinden geçmiş olan BKP, Dimitrov'un kıvançla taşıdığı proleter enternasyonalizmi bayrağını yükseklerde tutmaktadır. Dimitrov, burjuva ulusçuluğuna, şovenizme karşı amansızca savaşmıştır. Aynı zamanda Büyük Oktobr Devrimi'nin getirdiği, Lenin'in kurduğu Sovyetler Birliği'ni vargücüyle savunmuş, ona toz kondurmamıştır. Lenin'in partisine, Sovyetler Birliği'ne karşı saygı ve sevgiyi kardeş komünist partilerine, bütün devrimcilere sürekli aşılamıştır. Olayların akışı, komünist ve işçi partilerinin gelişme süreci, bu alanda da, Dimitrov'u yerden göğe haklı çıkarmıştır. Sovyet düşmanlığıyla savaş, anti - komünizmle savaştan, barış, demokrasi ve sosyalizm için savaştan, bu uğurda devrimci, demokratik güçlerin cephe birliğini kurma savaşından ayrılamaz.

Georgi Dimitrov, halkların emperyalizme, sömürgeciliğe, bunların kanlı yumruğu olan faşizme karşı, ulusal ezgiye karşı, ulusal bağımsızlık, demokrasi, barış ve sosyalizm uğrunda yürüttükleri dev savaşların bayrağı olmuştur. Emperyalizme, yabancı tekellerle işbirliği kuran büyük burjuvaziye karşı savaşta, işçi sınıfının, komünist partilerinin, devrimcilerin görevlerini Dimitrov her zaman kesin çizgilerle belirtmiştir.

Dimitrov, birleşik proleter cephesi, halk cephesi, anti - emperyalist ulusal cephe sorunlarını, işçi hareketinin, komünist partilerinin ana sorunu, vazgeçilmez görevi olarak ele almıştır. Bu sorunu bütün Leninci hüneriyle, ustalığıyla işlemiştir. O, birleşik cepheyi sınıf «işbirliği» diye almamıştır. Bunlar «birbirinin tersi, bir araya gelmeyen iki ayrı şeydir» der. Elbette, bütün anti - emperyalist, anti - feodal, anti - faşist güçlerin cephe birliği, işçi sınıfının, emekçi köylülerin asalak, sömürgen sınıflarla, işbirlikçilerle birliği değildir. Tam tersine, böyle bir cephe halk düşmanlarına karşı kurulan savaş cephesidir.

Georgi Dimitrov, faşizmin klasik, Leninci tanımlamasını yapmış, onun sınıfsal niteliğini, politik amaçlarını, güç kaynaklarını bütün dallarıyla, ayrıntılarıyla gözler önüne sermiş, faşizme karşı savaş strateji ve taktiğini somut biçimleriyle ortaya koymuştur. Onun sağlam, yaratıcı, Leninci teoriye dayanan bu yapıtı, komünistlerin, komünist partilerinin elinde keskin bir silah olmuştur.

Sayın yoldaşlar,

Türkiye'de, bundan bir yıl öncesine kadar, Türkçeye çevrilen Marksist yapıtlar, kitaplar arasında, en çok okunan, yayılan

kitaplardan biri de Georgi Dimitrov'un «Faşizme Karşı Birleşik Cephe» kitabıydı. 1969'da Türkçe çıkan bu kitap kapışıldı. Devrimcilerin, yurtsever gençlerin elinde bir savaş kılavuzu oldu. Böylesi bir ilgi, hiç de rasgele değildir. Bir kez Dimitrov, Türkiye'de halk arasında popülerdir. Komünistler bunu uzun yıllar yayagelmişlerdir. Ama en önemlisi, başta geleni, yepyeni Bulgaristan'ın dev adımlarla sosyalizm yolunda yürümesi, barışı, Balkanlarda halkların güvenliğini savunması, Bulgaristan Halk Cumhuriyeti hükümetinin Leninci dış politikasıdır. Sonra, Türk yurtseverlerinin Dimitrov'u okumalarının bir nedeni de, halkımızın üstüne üstüne yürüyen faşizm tehlikesi olmuştur. Ve dahası, NATO'lara bağlanmaktan gelen büyük tehlike.

Halkın kuşkuları, korkuları boşuna değildi. Gerici, yabancı tekellerle bağlı, işbirlikçi kodaman burjuvazi, onların partileri, padişahçısından, Turancısından, en azılı şovenistinden yobazına kadar hepsini elleri altında örgütlüyor, silahlı faşist komandoları ortalığa sürüyordu. İşçi grevleri, Amerikan emperyalistlerine karşı işçi, öğrenci, halk gösterileri, protesto yürüyüşleri, polis coplarıyla, gözyaşartıcı bombalarla, kimi zaman zırhlı birliklerle bastırılıyordu. İşçi sınıfının savaşları gittikçe daha sert, çok daha bilinçli ve örgütlü biçimler alıyordu. Baştan, işçi, gençlik, öğrenci çıkışları, hareketleri birbirine bağlaşık gidiyordu. Ulusal bağımsızlık direnişi, Amerikan hegemonyasına karşıduruş, yığınsal, halk hareketi niteliği alıyordu. Böylesi bir gelişme egemen sınıfları, işbirlikçi hükümeti, bu çevreleri elinde tutan Amerikan emperyalistlerini korkuttu.

Burjuvazi bir yandan yığınlara karşı, işçi sınıfına, yurtsever örgütlere karşı baskısını artırdı. Bununla birlikte gençlik, öğrenci hareketlerini işçi hareketinden koparmaya, bu örgütleri parçalamaya, onları içinden yıkmaya koyuldu. Bu «ayır - buyur» taktiğini uygularken, burjuvazi, her soydan ve her boydan sağcı, «solcu» oportünistleri, provokatörleri, bozguncuları kullanmaya önem verdi. Burjuvazi, Türk - İş'in başını tutan Amerikancı sarı sendikaları işçi hareketine karşı kullandı, kullanıyor.

Türkiye'de bir yıldan fazladır, uzatmalı sıkıyönetim rejimi var. Bu yönetim yalnız işçi hareketine değil, bütün halka, yurtsever güçlere, ulusal burjuvazinin sola açılan kanadına karşı uygulanıyor.

Sıkıyönetimle bütün ilerici örgütler, Türkiye'nin 67 ilinde örgütlenmiş olan Türkiye İşçi Partisi kapatıldı. İlerici gazeteler, dergiler yasaklandı. Basına sansür konuldu.

Sıkıyönetim komutanlıklarının açıkladıkları ve basında çıkan verilere göre, son bir yıl içinde, tutuklanan, göz altına alınan yurtseverlerin sayıları 17 bini bulmaktadır. Askeri mahkemelerde yargılananların sayıları 6 bine yakındır. Birçok idam cezaları verilmiştir. Kimileri asılmıştır. Ordu içinde geniş ayıklamalar yapıldı. Yüzlerce yurtsever subay tutuklandı. Anti - komünizm, Sovyet düşmanlığı yeniden körüklendi. Ve Bakanlar Kurulu'nda, devlet bakanlarından birine, «komünizmle mücadele» görevi verildi.

Bütün bunlarda, Türkiye üzerindeki Amerikan baskısını, «Amerikan malıdır» damgasını görüyoruz. Bunca baskılara rağmen işçi sınıfı ve yurtsever güçler direnişlerini sürdürüyor.

Bu durumda, Türkiye'de, ulusal bağımsızlık, barış, demokrasi ve sosyalizm uğrunda devrimci, demokratik güçlerin birliği güncel bir nitelik alıyor. Faşizmi gemlemek, gericiliğin yolunu kesmek için işçi sınıfı, geniş yığınlar kendi çıkarlarını savunma zorunluluğunu, gittikçe daha kesin duymaktadırlar. Birleşik cephe, her şeyden önce, Dimitrov'un belirttiği gibi, «yığınların içinden, aşağıdan gelen geniş bir mobilizasyonla —seferberlikle— kurulabilir». Bu süreç Türkiye'de başlamaktadır. Somut olgular bunu gösteriyor. Bozguncılara, likidatörlere karşı açılan savaş, gelişen oluşumun bir yönüdür.

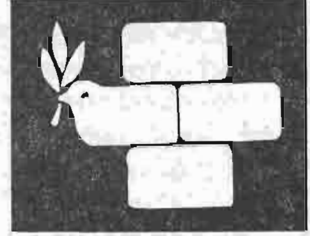
Burjuvazi, baskılarla, zorbalıklarla, kuvvet dengesini kendinden yana aktarmak istiyor. Borun pazarı geçmiştir. Çağımız o eski günler değildir. Başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist ülkeler topluluğu biteviye kuvvetlenmektedir. Bilimde, teknikte dev devrimler yapıyorlar. Kapitalist ülkelerde işçi sınıfının savaşları gelişiyor. Emperyalizme, en başta yeryüzünde gericiliğin baş jandarması Amerikan emperyalizmine, eski ve «yeni» sömürgecilik sistemine karşı halkların ulusal bağımsızlık savaşları günden güne genişliyor, Marksizm - Leninizm ülkü ve ilkeleri milyonların bilincinde yer alıyor.

Dimitrov'un Komünist Partisi'nin öncülüğünde, arılar gibi işleyen Bulgar halkının, işçi sınıfının eliyle kurulan, korunan Halk Devleti sosyalizm yolunda, mutluluk yolunda ilerliyor. Bu yapıt Dimitrov'un somut anıtıdır. Başı göklerdeki bu anıt, kurtuluşları için savaşan, barış, demokrasi ve sosyalizm uğrunda cephe birliğini savunan halklara, yığınlara gidecekleri yolu gösteriyor.

Georgi Dimitrov bu savaşın sembolüdür.

İlginize teşekkür ederim.

dünya barış kurucuları genel kurulu'nun Türkiye ile ilgili kararı

«Son zamanlarda barış ve yumuşama güçlerinin kazandığı utkular...» yolunda yeni bir adım olan DÜNYA BARIŞ KURUCULARI GENEL KURULU 6-11 Mayıs 1977 tarihlerinde Polonya Halk Cumhuriyeti'nin başkenti Varşova'da toplandı. Genel Kurul, Dünya Barış Konseyi'nin çok sayıda uluslararası, bölgesel ve ulusal örgütlerle işbirliği halinde oluşturduğu Uluslararası Hazırlık Komitesi'nin Sofya'daki (11-14 Şubat 1977) toplantısında alınan karar gereğince yapıldı.

«DİYALOG», «KARŞILIKLI ANLAYIŞ», «İŞBİRLİĞİ» ve «EYLEM BİRLİĞİ» belgileri altında yapılan genel kurula 125'e yakın ülkeden 1500'ü aşkın delege katıldı.

Genel Kurul çağrısında, «Bugün tüm halklar yeni bir dünya kurmak için ileriye doğru bir yol bulma isteklerini belirtmektedirler. Genel Kurul bu amacı ilerletecektir,» denmişti. Türkiye halkının da barış, demokrasi, ulusal bağımsızlık ve toplumsal ilerleme için emperyalizme, tırmanan faşizme ve gericiliğe karşı işçi sınıfının örgütlü öncülüğünde verdiği savaşıma dünya barış güçlerinin gösterdiği dayanışma, Genel Kurul'da alınan Türkiye ile ilgili özel kararda şöyle ifadesini bulmuştur :

«Varşova'da toplanan Dünya Barış Kurucuları Toplantısı sırasında yapılan Kıta Avrupa'sı Birleşiminde, Detant sürecini geliştirmenin ve kıtamızdaki silahlanma yarışını sona erdirmenin yolları ve araçları tartışılırken, Türkiye'de, gerici güçlerin faaliyetlerinin bu çabalara ters düştüğü esefle kaydedilmiştir.

«1 Mayıs gösterilerine katılanlara yapılan, 34 kişinin ölümü ve 100'den fazla kişinin yaralanmasıyla sonuçlanan barbarca saldırı, faşist güçlerin demokratik güçler üzerine uyguladıkları sistematik terörün doruk noktası olmuştur.

«Yunanistan'da, Portekiz'de ve İspanya'da demokratik güçlerin zaferlerinden sonra Türkiye, Avrupa'da işçi sınıfının partisinin yasaklanmış bulunduğu tek ülke olarak kalmaktadır.

«Türkiye'deki barış, demokrasi ve ilerleme güçlerinin faşistlerin baskı ve terör eylemlerini sona erdirmek ve ülkelerinde demokratik özgürlükleri sonuna kadar yerleştirmek için verdikleri savaşımı kayıtsız şartsız desteklemeye çağırıyoruz.»

Bu kararın tüm dünya demokratik ve barış güçleri arasında geniş yankılar bulacağına inancımız tamdır. Türkiye'deki barış, demokrasi ve ilerleme güçleri, emperyalistlerin cinayet örgütleriyle bağlı faşistlerin, maocuların baskı ve terör eylemlerini er-geç sona erdirecektir. Demokratik kazanımların ilerletilmesi sürecinde, işçi sınıfının öncü politik örgütüne konan yasağın kaldırılmasının, Türkiye'nin demokratik gelişiminde olduğu gibi Avrupa kıtasının bir barış ve işbirliği kıtası haline döndürülmesinde de büyük katkıları olacaktır. Çünkü, demokrasi, barış, ilerleme ve halkların bağımsızlığı için savaşan toplumun en kararlı gücü işçi sınıfının etkisi arttıkça ve politik öncüsü özgürce çalışma olanağı elde ettiği ölçüde, gerici ve faşist güçler gerileyecek, Türkiye'deki silahlanma ve savaş yanlılarının bugünkü dünyanın yumuşama havasına ters düşen politikalarının izleri silinecek; yerine barıştan yana, bağımsız ve işbirliğine, karşılıklı anlayışa dayanan bir politika getirilecektir.

Ülkemizde demokrasi ve toplumsal kurtuluş için savaşım olanaklarının geliştirilmesi, sosyalizme giden yolu daha da açacaktır. Hiç kuşkusuz barış için savaşım, sosyalizm için savaşımın bir parçasıdır.

İşçi sınıfının sendikal ve politik haklarını budayan yasa ve yasaklar kaldırılmalıdır!

Referandum yasalaşmalıdır!

«La Pasionaria» 38 yıl sonra İspanya'ya döndü

İspanya Komünist Partisi Başkanı 81 yaşındaki Dolores İbarruri (La Pasionaria) 38 yıllık bir ayrılıktan sonra yeniden İspanya'ya döndü.

Ülkeyi yıllarca kanlı bir faşist dikta altında inim inim inleten General Franco'nun ölümünden sonra İspanya'da da tüm demokratik güçler ve Komünist Partisi üzerindeki yasak kalktı.

Moskova havaalanında Sovyetler Birliği Komünist Partisi yöneticilerinden Mihail Suslov ve Boris Ponomaryev tarafından uğurlanan İbarruri, İspanya'ya dönüşünde, yıllarca kendisine ve onbini aşkın İspanyola en sıcak şekilde bağrını açan Sovyet halkına ve SBKP'ye en içten duygularla teşekkür etti.

1974 yılında Portekiz ve Yunanistan, 1977 yılında da İspanya Komünist Partisi üzerindeki yasağın kalkmasının, bayan İbarruri'nin yıllar sonra ülkesine dönmesinin Türkiye'deki demokrasi ve ilerleme güçleri bakmından büyük bir anlamı vardır.

Dünyadaki olumlu gelişmeler, işçi sınıfımızın büyük atılımı ve tüm demokrasi güçlerinin ortak savaşımı, hiç kuşkusuz, yurdumuzda da meyvesini verecektir. Anti - komünizm şampiyonu Demirel ve MC'nin tüm engellemelerine rağmen, işçi sınıfımız serbestçe örgütlenme özgürlüğüne konulan yasağı kırıp politik haklarını söke söke alacak, bağrından yetiştirdiği sınıf önderlerini pek yakında yine kendi bağrına basacaktır.

«Barış ve sosyalizm sorunları» dergisinin 5. büyük toplantısı

27-29 Nisan 1977 tarihleri arasında Çekoslovakya'nın başkenti Prag'da dünya komünist ve işçi partilerinin aylık teori ve enformasyon dergisi olan **BARIŞ VE SOSYALIZM SORUNLARI**'nın beşinci büyük toplantısı yapılmıştır. 32 dilde 50 ayrı baskı yapan ve 150'ye yakın ülkede okunan **Barış ve Sosyalizm** Sorunları dergisinin bu toplantısına 18'i Genel Sekreter, 38'i Politik Büro üyesi ya da Merkez Komitesi Sekreteri düzeyinde olmak üzere 75 Komünist ve İşçi Partisi'nden heyetler katılmıştır. Dergi'nin bundan önceki büyük toplantısı 1974 yılı Ocak ayında yapılmıştı.

Üç gün süren toplantıda derginin aradan geçen süre içindeki çalışmaları tartışılmış, Redaksiyon Kurulu'nun toplantıya sunduğu rapor onaylanmıştır. Toplantıya Türkiye Komünist Partisi'nin de Merkez Komitesi Genel Sekreteri İ. Bilen başkanlığında bir heyetle katıldığı, ikinci gün öğleden sonra oturum başkanlığını İ. Bilen'in yaptığı bildirilmektedir.

Türkiye delegasyonu başkanı, toplantıda yaptığı konuşmada derginin Türkiye'deki devrimci harekete paha biçilmez katkılarda bulunduğunu, en zor koşullarda savaş ateşleri içinde okunup özümlendiğini söylemiş, yazıların daha somut ve daha kısa olması önerisinde bulunmuştur. Ayrıca kapitalist ülkelerde ordu ve militarizm, ulusal burjuvazinin yeri, sarı sendikacılığa karşı savaş konularına daha çok ağırlık verilmesini istemiştir.

Başeditörlüğünü Konstantin Zarodov'un yaptığı dergiyi ortak bir Redaksiyon Kurulu çıkarmaktadır. Dünya işçi sınıfı hareketinin tanınmış teorisyenlerinden biri olan Zarodov'un «Leninizm ve Kapitalizmden Sosyalizme Geçiş» adlı yapıtı türkçede de yayınlanmıştır. Ayrıca dergimizde de Zarodov'un çeşitli yazılarından çeviriler çıkmıştır.

Toplam tirajı yarım milyonun üzerinde olan **Barış ve Sosyalizm Sorunları** dergisinin Redaksiyon Kurulu'nda 52 ülkenin Komünist ve İşçi Partileri'nden temsilciler bulunmaktadır. Bu ülkeler şunlardır :

Demokratik Almanya Cumhuriyeti, Federal Almanya, Arjantin, Avusturya, A.B.D., Bolivya, Brezilya, Bulgaristan, Büyük Britanya, Cezayir, Çekoslovakya, Danimarka, Endonezya, Filipinler, Finlandiya, Fransa, Guatemala, Güney Afrika Cumhuriyeti, Hindistan, Honduras, Irak, İran, İrlanda, İspanya, İsrail, İsveç, İtalya, Japonya, Kanada, Kıbrıs, Kolombiya, Lübnan, Lüksemburg, Macaristan, Meksika, Moğolistan, Panama, Paraguay, Peru, Polonya, Portekiz, Romanya, Senegal, Sovyetler Birliği, Sudan, Suriye, Şili, Türkiye, Uruguay, Ürdün, Venezüella, Yunanistan.

DERGİ KONUSUNDA KISA BİLGİLER

Barış ve Sosyalizm Sorunları dergisinin ilk sayısı 1958 yılı Eylül ayında çıktı. Derginin adı tüm ilerici insanlık için çok büyük değeri olan iki sözcükten, «barış» ve «sosyalizm» sözcüklerin-

den oluşuyor. Birbirine kopmaz biçimde bağlı, halkın umutlarını, özlemlerini dile getiren, işçi sınıfının devrimci ülkülerini tam olarak yansıtan iki kavramdır bu.

İşçi sınıfı basınının şanlı bir tarihi, büyük devrimci gelenekleri vardır. Bilimsel sosyalizme dayanan işçi sınıfı basını, Marks ve Engels'in **Neue Rheinische Zeitung**'undan başlayıp **Iskra** ve **Pravda**'dan geçerek, her savaşkan müfrezenin onlarca, yüzlerce gazetesine kadar ulaşan bir zenginlik kazanmıştır.

İşçi sınıfı basını sürekli yeni yeni ödevlerle yüzyüze geliyor. İşçi sınıfı ve tüm emekçilerin davasına sonuna kadar bağlılık, proletarya enternasyonalizmi ilkelerine şaşmaz sadakat bütün yakıcılığıyla kendini gösteriyor. Tekelci basının yalanlarına, halkı afyonlamasına karşı, gerçeğin sesini duyurma ödevini devrimci basın üzerine alıyor. Devrimci basın, kitlelerin kollektif propagandacısı ve örgütleyicisi, onların savaş silahıdır.

WORLD MARXIST REVIEW

(Problems of Peace and Socialism)

İşte, **Barış ve Sosyalizm Sorunları** dergisi uluslararası işçi sınıfı hareketinin olgunlaşan gereksinimleri sonucu ortaya çıktı. 1958 Mart'ında Prag'da toplanan bazı kardeş partiler temsilcileri böyle bir dergi çıkarmayı karar altına aldılar. Bu toplantıda derginin temel ödevleri şöyle belirlendi :

— Marksizm - Leninizm'in teorik sorunlarının daha ileri doğru işlenmesi ve tanıtılması,

— Uluslararası işçi sınıfı hareketi'nin sorunları üzerinde düşünce alışverişi yapılması, emperyalizme ve burjuva ideolojisinin çeşitli belirtilerine karşı barış ve sosyalizm için yürütülen savaşımda işçi sınıfı partilerinin eylem deneyimlerinin aydınlatılması, kardeş partilerin strateji ve taktiğinin tanıtılması,

Proletarier aller Länder, vereinigt euch!

Probleme des Friedens und des Sozialismus

Zeitschrift der kommunistischen und Arbeiterparteien

— Çeşitli ülkelerin sosyalizme geçişlerine ilişkin teorik sorunların, sosyalizm kuruculuğu genel yasallıklarını ayrı ayrı ülkelerin ulusal özellikleriyle bağdaştırma deneyiminin, sosyalist devletler arasında ekonomik, politik ve kültürel işbirliği sorunlarının aydınlatılması,

— Proletarya enternasyonalizminin güçlendirilmesi, tüm barışsever ve demokratik güçlerin sımsıkı birleştirilmesi için savaşım yürütülmesi.

Dergi'nin yükümlülükleri de şöyle ortaya konuldu :

— Uluslararası işçi hareketi saflarında revizyonizm ve dogmatizm belirtilerini açığa vurmak,

YENİ ÇAĞ
BARIŞ VE SOSYALİZM PROBLEMLERİ

— İşçi sınıfının eylem birliği için savaşım yürütmek, komünist ve sosyal demokrat partiler arasında ilişkiler ve işbirliğinin geliştirilmesine yardım etmek,

— Anti - emperyalist ulusal kurtuluş hareketi sorunlarının, bağımlı ve sömürge ülkelerin toplumsal ve siyasal gelişme perspektiflerinin işlenmesine katkıda bulunmak.

Sözkonusu toplantıda alınan kararda, işçi sınıfı partilerinin ortak yayını olan derginin bir direktif organı değil, kardeş partilerin uluslararası kürsüsü olması gerektiği belirtildi.

problèmes de la paix et du socialisme
la nouvelle revue internationale

O zamandan bu yana partilerin temsilcileri, derginin çalışmalarını gözden geçirmek üzere, en geniş düzeyde Prag'da beş kez toplandılar. Redaksiyon (yazı) Kurulu, bu toplantılarda alınan kararlara göre hareket etmektedir. Dergi, dünya işçi sınıfı hareketinin büyüme ve gelişmesine koşut olarak büyüdü ve gelişti.

Dergi'nin kurulmasına 20 parti katıldı. Şimdi ise Yazı Kurulu'nda 52 partinin temsilcisi bulunmakta, ayrıca bir o kadar parti de dergiye katkıda bulunmaktadır. Dergi ilk çıkmaya başladığında, 19 dilde 22 ulusal baskı yapıyor ve 80 ülkede okunuyordu. Bugün ise 32 dilde 50 ayrı baskı yapmakta, 150'ye yakın ülkede okunmaktadır.

Yazı Kurulu, ayrıca belli aralıklarla teorik konferanslar, düşünce değiş - tokuşu toplantıları düzenlemektedir. Bu toplantılar çeşitli görüşlerin yaratıcı tartışmalar içinde karşılaştığı, sorunların çözümü için ortak yaklaşımların arandığı birer kollektif Markssist düşünce forumu oluşturmaktadır. Lenin, «görüşme, tartışma ve düşüncelerin savaşımı olmadan, işçi hareketi de içinde, hiçbir hareket mümkün değildir» diyordu. Yazı Kurulu, bugüne dek çeşitli konularda 100'e yakın teorik konferans düzenlemiştir.

Değişik koşullar altında çalışmakta olan kardeş partiler, devrimci savaşımın değişik aşamalarında bulunmakta, paha biçilmez bir teorik, politik ve örgütsel deneyim biriktirmektedirler. Yazı Kurulu, dergi sayfalarında bu deneyim üzerinde değiş - tokuşu en geniş biçimde yansıtmaya çalışmaktadır. Deneyimlerin enternasyonalleşmesi, bugünkü savaşımdan yarın başka yerde işe yarayacak dersler çıkarılması gereği konusundaki Leninist düşünce, böylece canlı bir pratik durumuna gelmektedir.

Dergi kadroları yazılarda Lenin'in şu yönergesini hep gözönünde tutmaktadırlar: «Çağımızın tarihini yazalım ve bunu bizim yaşam ve töre öykümüzle, tam eylemlerin oluştuğu yerdeki kahraman proleterler hareketine doğrudan doğruya katılanlar için gerekli yardıma bir şeyler katacak biçimde, hareketin genişlemesine, savaşım araç, yol ve yöntemlerinin bilinçle seçilmesine yardım edecek biçimde yazmaya çaba gösterelim.»

Barış ve Sosyalizm Sorunları dergisini düzenli olarak okumak, okutmak, içindeki düşünceleri yaymak her devrimcinin baş ödevlerinden biridir.

İşçi sınıfının birliği için savaşımda ileri!

Ulusal baskı ve ayrıcalık*

Hüseyin ERSAVAŞ

Türkiye'de faşist tırmanış dönemi, salt baskı ve cinayetleri başlatmakla kalmadı. Aynı zamanda, demokrat - ilerici güçlerin birlik ve dayanışmalarının ne denli ivedi olduğunu da beraberinde getirip dayattı. Emperyalizme, gericiliğe, faşist tırmanışa karşı güç ve eylem birliği, giderek ulusal demokratik cephenin oluşturulması, önümüzde duran, çözüm bekleyen canalıcı bir sorundur. Bunun için her konuda tam bir görüş birliği gerekmiyor. Örneğin ulusal sorun, böylesi bir konudur. Çünkü faşist tırmanışa karşı savaşım, baskının her türüne karşı savaşımdır. Ancak bu durumun gerçek anlamda kavrandığını söylemek zordur.

Biz şimdilik bu konuyu tartışmayacağız. Ama bununla ilintili bir sorunu, egemen burjuvazinin ırkçı - şoven politikasının somutlaştığı, ulusal ayrıcalık ve baskı sorununu ele alacağız. Ulusal ayrıcalık ve baskı sorununun toplumsal yaşamda önemli bir yer tutması doğaldır. Gericiliğin militan şoven milliyetçiliği, karşı devrimci terör, yeniden biti kanlanan CİA destekli «Turancılık» akımı, baskı ve ayrıcalığa karşı demokratik çevrelerdeki kıpırdanışlar, ulusal sorun konusunda daha bir duyarlı olmamızı gerektiriyor.

Bu yazıyı kaleme alırken şu konular üzerinde durmaya çalıştık :

İşçi sınıfının ulusal sorun konusunda tutumu, her iki ulustan burjuvazinin eğilimleri ve bazı görüşlerin eleştirisi.

Amacımız, bu sorun üzerindeki tartışmalarda sağlıklı bir diyaloga varmaktır. Yazı, bu diyalogun sağlanmasına yardımcı olursa, işlevini yerine getirmiş demektir. Hiç kuşkusuz, bu konuda birçok eksiklikler olduğu yadsınamaz. En başta bugünkü tartışmaların sağlıklı olduğunu söylemek çok zordur. Bu tartışmaları daha çok, Maocu, Troçkist öğelerin serüvenci anlayışları, ayrılıkçı görüşler yönlendirmektedir.

İşçi sınıfının devrimci dünya görüşüyle, bu ters öğelerin çar-

---

* Ulusal sorunun, çok uluslu bir ülke olan SSCB'deki çözümü konusunda daha ayrıntılı bilgi için, bkz. «SSCB'de Etnik Süreçler», Yulian Bromlei, **ÜRÜN**, sayı: 35, s. 73-80; ve «Ulusal Sorunun SSCB'de Leninist Çözümü», **Ulusal Politika ve Proletarya Enternasyonalizmi**, V. İ. Lenin, Ürün Yayınları No: 18, İstanbul, 1977.

pık bakış açısı arasında bir benzerlik olamayacağı doğaldır. İlericilere düşen görev, bu ayırımı yapmak, sapık akımlarla aradaki hattı kesinkes çizmektir, tartışmayı hedefli kılmak, bir kördöğüşü olmaktan çıkarmaktır. Bu bakımdan diyalog sağlayıcı her eleştiriyi sevinçle karşılayacağız.

ULUSAL HAREKET

«Ulus, sadece tarihsel bir kategori değil, ama belirli bir çağın, yükselen kapitalizm çağının tarihsel bir kategorisidir. Feodalizmin tasfiye ve kapitalizmin gelişme süreci, aynı zamanda insanların uluslar biçiminde kuruluşu sürecidir de. Örneğin Batı Avrupa'da bu böyledir. İngilizler, Fransızlar, Almanlar, İtalyanlar vb., feodal parçalanmayı yenen kapitalizmin muzaffer yürüyüşü sırasında ulus olarak kurulmuşlardır.»

«Ama ulusların oluşması, orada, aynı zamanda onların bağımsız ulusal devletler durumuna dönüşmeleri anlamına da geliyordu. İngiliz, Fransız ulusları ve öbür uluslar, aynı zamanda, İngiliz, vb. devletleridir de. Bu sürecin dışında kalmış bulunan İrlanda, genel tabloda hiçbir şeyi değiştirmez.»

«Doğu Avrupa'da durum biraz başkadır. Batıda uluslar, devletler biçiminde gelişirken, Doğuda çokuluslu devletler, birçok milliyetlerden bileşik devletler kurulmuş bulunuyordu.» **(Marksizm ve Ulusal Sorun ve Sömürge Sorunu)**

Evet, uluslar kapitalizmle birlikte ortaya çıktı. İlk ulusal devlet, aynı zamanda ilk kapitalist devlettir. Belirtildiği gibi, toplumsal gelişme her yerde aynı olmadı. Bir yanda ulusal devletler doğarken, öte yanda birçok ulusun oluşturduğu devletler de ortaya çıktı. Çarlık Rusyası, Osmanlı İmparatorluğu, vb. ikinci türden devletlerdir. İkinci türdekiler, ulusal baskının ve ulusal hareketlerin vatanı oldular.

Ulusal baskı ve ulusal hareket bu dar alanda kalmadı. Daha geniş bir alana yayıldı. Burjuvazi gelişip palazlandıkça, ulusal sınırların dışına, başka ulusların anayurtlarına göz dikti. Burjuvazinin tek amacı daha fazla kârdır. Daha fazla kâr için daha geniş pazar gerek. Böylesi bir anlayışla burjuvazi ulusal sınırları aştı. Komşu ülkelerin topraklarını, başka ulusların anayurtlarını istilâ etti. Dünyayı, paylaşım kavgasını kızıştırdı. Değişik ulusların burjuvaları arasındaki rekabet iki dünya savaşına, milyonlarca insanın hayatına maloldu. Daha önceleri tek bir ulusu oluşturan batının bu pek «medeni» ulusları, artık birçok ulusu boyunduruk altında tutan birer sömürge imparatorluğu durumuna geldiler.

Böylece ulusal sorun, artık tek bir ülkeyi ilgilendirmekten, tek bir ülkenin iç sorunu olmaktan çıktı. Ayrıcalık ve baskı, birçok ülkeyi ilgilendiren emperyalizm ve gericilikle savaşım biçimine dönüştü. Uluslararası bir sorun olarak, sömürgeler genel so-

runu olarak kendini ortaya koydu. Artık ulusal ayrıcalık ve baskıyla savaş, emperyalizm ve gericilikle savaş demektir. Sömürü ve gericiliği hedef almadan, ulusal ezgi ve ayrıcalıkla savaşım olanağı yoktur.

Bugün sömürge sisteminin parçalanıp dağıldığını söyleyebiliriz. Ama ulusal ayrıcalık ve baskı sorununun bütünüyle çözümlendiğini söyleyemeyiz. Çünkü emperyalizm hâlâ yaşıyor. Ezen - ezilen ulus ayrılığı hâlâ var. Emperyalizm - kapitalizmin varolduğu yerde, ezgi ve ayrıcalık da sürüp gider. Burjuvazi sömürüsünü sürdürebilmek için bu silahı elde tutmak zorundadır.

Ulusal sorunda başı çeken burjuvazidir. Amaç sömürüden pay almak, pazara egemen olmaktır.

> «Burjuvazi, başlıca rolü elinde tutar.
>
> Pazar —işte, genç burjuvazi için ana sorun. Genç burjuvazinin ereği, emtiasını sürmek ve bir başka milliyetin burjuvazisi ile rekabetten zafer kazanmış olarak çıkmaktır. Kendi «öz», «ulusal» pazarını sağlama bağlama isteğinin nedeni budur. Pazar, burjuvazinin milliyetçiliği öğrendiği ilk okuldur.» **(Marksizm ve Ulusal Sorun ve Sömürge Sorunu)**

Burjuvazi soruna salt kendi sınıf çıkarları açısından bakar. Pazarda egemen ulus burjuvazisiyle rekabetten yenik çıkınca, çareyi ayrılmada, kendi öz pazarına egemen olmada bulur. İsyan bayrağını çekmesinin nedeni budur.

> «Ezilen ulusun dörtbir yandan sıkıştırılan burjuvazisi, elbette harekete geçer. «Kendi halkı»na başvurur ve kendi sorununu tüm halkın sorunuymuş gibi göstererek, avaz avaz «vatan»ı yardıma çağırmaya başlar. Kendi «yurttaş»ları arasından, kendisi için... «vatan» yararına bir ordu toplar. Ve «halk», çağrılara her zaman kayıtsız kalmaz, onun bayrağı yöresinde toplanır.» **(Marksizm ve Ulusal Sorun ve Sömürge Sorunu)**

Burjuvazi hareketi bu amaçla başlatır. Ayrı örgütlenmeyi, «ulusal örgüt»ü kurmayı hedefler. Gözü her yerde ulusal ayrıcalık ve baskıyı görür. Yediği içtiği, yatıp kalktığı ulusal ayrıcalık ve baskıdır. Başka şey görmez ve duymaz olur. İşçileri, köylüleri, gençleri ve aydınları, tüm halkı bu amaç çevresinde birleşmeye çağırır. Genç burjuvazinin bu çabası, belirtildiği gibi, sonuçsuz kalmaz. Ayrıcalık ve baskının acısını çeken yığınlar, burjuvazinin çevresinde toplanır. Genç burjuvazinin hareketi böyle başlar. Ayrı gençlik örgütleri, köylü birlikleri yaratılır. İşçileri ayrılıkçı örgütlerde toplama çabasına girişilir. Burjuvazinin ayrılıkçı belgileri, kurtuluş belgileri olarak benimsetilmeye çalışılır.

Ne var ki burjuvazi, ayrıcalık ve baskıya son vermek, sömürüyü ortadan kaldırmak amacı gütmez. Tersine, sömürüyü, baskı ve ayrıcalığı kendi dar sınıf çıkarı için sürdürmeye çalışır. Genç burjuvazi için önemli olan pazara egemen olmak, sömürüden tam pay almaktır. Onun için önemli olan, emekçi yığınların, ulusal çoğunluğun yararı değil, kendi sınıf çıkarıdır, devlet olma tutkusudur. Egemen burjuvazinin kendi aleyhine sağladığı ayrıcalıklı durumla savaşırken, başka uluslar aleyhine, ama kendi lehine ayrıcalığa hayır demez. Daha yalın bir deyişle, tüm çabası, baskı ve sömürü sopasını ele geçirmektir. Bu uğurda kimden destek gelirse, ona evet der.

Burjuvazinin bu ayrılıkçı çabalarına karşın, işçi sınıfı hareketi de ulusal sorun karşısında kayıtsız kalmaz.

ULUSLARIN KENDİ YAZGILARINI ÇIZME HAKKI

İşçi sınıfı, toplumsal gelişmenin önündeki engelleri kaldırma, toplumu demokratikleştirme savaşımı verirken, aynı zamanda, ulusal ayrıcalık ve baskıya karşı da ardıcıl olarak savaşır. Ezen - ezilen ulus eşitsizliğinin nedeni, kapitalist sömürü, onun anti - demokratik yapısıdır.

> «Feodal uyuşukluktan çıkan yığınların uyanışı ilerici bir şeydir, nasıl ki bu yığınların halkın egemenliği uğruna, ulusun egemenliği uğruna her türlü ulusal baskıya karşı mücadelesi de ilerici bir şeyse. Marksistin en kararlı ve en tutarlı demokratizmi, milli meselenin bütün yönlerinde mutlak savunma görevi, buradan gelmektedir. Bu, özellikle olumsuz bir görevdir. Proletarya, milliyetçiliği desteklerken aşırı davranışlara gidemez, çünkü daha ileride milliyetçiliği güçlendirmeyi hedef tutan burjuvazinin olumlu eylemi başlar.» **(Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı)**

Bu anlamda ulusal sorun, toplumsal gelişmenin önündeki engellerin temizlenmesi, ileri demokratik bir düzenin kurulması ve sosyalizme yönelme savaşımıyla içiçedir. Ulusal ayrıcalık ve baskıyı yoketmek, ezilen ulusun iradesine konulan yasağı kaldırmak, her türlü ayrıcalığa son vermek, diller arasında eşitlik bu savaşımın ana görevleri arasındadır. İleri, özgür bir toplum kurma ödeviyle ulusal sorun birbirinden ayrılmaz. Biri öbürünün karşısına ya da önüne konulamaz. Ayrı görme, sorunu çözmez. Ayrıcalık ve baskı, sömürünün el değiştirmesine yol açar. Burjuvazinin istediği de zaten budur.

Sorun, özgür ve ileri demokratik bir düzen kurma savaşımının dışında düşünülemez. Ulusal sorun, işçi sınıfının sömürüsüz,

baskısız bir düzen uğruna yürüttüğü savaşla birlikte, ona bağlı olarak ele alınmak gerekir.

İşçi sınıfı, ayrıcalık ve ezgi konusunda, her ulusun kendi yazgısını özgürce çizme hakkından yanadır, bunu savunur. Bir ulusun kendi yazgısını özgürce belirlemesi, ayrılma, bağımsız devlet kurma hakkı anlamına gelir. Ama ayrılma, bağımsız devlet kurma hakkı, ille de bu hakkın kullanılması demek değildir. Bir ulusun özgürce kendi geleceği konusunda karar sahibi olması, aynı zamanda BİRLİKTE KALMA anlamına gelir. Bu birlik, ONURLU ve GÖNÜLLÜ bir birliktir. Her iki ulus çoğunluğunun çıkarlarına uygun bir birliktir.

> «İlk önce, ulusal hareket bakımından birbirinden esasta farklar taşıyan kapitalizmin iki dönemi arasında kesin bir ayırım yapılmasını gerektirir. Bir yanda feodalizmin ve mutlakiyetin yıkılışı dönemi, milli hareketlerin ilk defa olarak yığın hareketleri haline geldikleri ve basın aracılığıyla, temsili kurumlara, vb. katılma yoluyla halkın bütün sınıflarının şu ya da bu biçimde politikaya çekildiği burjuva demokratik toplum ve devletlerin kuruluşu dönemi. Öte yanda uzun zamandan beri kurulmuş olan anayasa düzenleriyle, proletaryayla burjuvazi arasında gelişip güçlenmiş çelişkisiyle kesin olarak kristalleşmiş kapitalist devletler döneminin kapitalizmin çöküşünün arifesi diye adlandırabileceğimiz dönem vardır.»
>
> «Birinci dönemin tipik özellikleri, genel olarak siyasi özgürlük ve özel olarak ulusal haklar uğruna mücadele için, ulusal hareketlerin uyanması ve nüfusun en kalabalık ve 'yavaş' bölümünü teşkil eden köylülerin harekete katılmasıdır. İkinci dönemin tipik özellikleri, yığınsal burjuva demokratik hareketlerin bulunmayışı, gelişmiş kapitalizmin, ticari ilişkilere tam olarak sürüklenmiş olan ulusları bir araya getirirken bunların her gün artan ölçüde birbirlerine karışmalarını sağlarken, uluslararası ölçüde birleşmiş olan sermaye ile uluslararası işçi hareketi arasındaki çelişkiyi ön plana itmesidir. **(Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı)**

Belirtildiği gibi, uluslar arasındaki ilişkilerin geliştiği, bu ilişki sonucu kaynaşmanın olduğu bir dönemde, kapitalizmin çökme sürecinde bulunduğu bir dönemde yaşıyoruz. Günümüzde işçi sınıfı, ulusal ayrıcalık ve baskıya karşı savaşımın başını çekiyor. İşçi sınıfının damgasını taşımayan bir hareket, kesin hedefe ulaşamıyor. Baskı ve sömürüyü yoketmiyor, baskısız ve sömürüsüz bir düzen yaratmıyor. Ulusların bir arada yaşamasına koşulların böylesine elverişli olduğu bir dönemde, BİRLİK bayrağını yükseltmek vazgeçilmez bir görevdir. Böylesi bir görevden, ancak gözü dar sınıf çıkarlarından başka bir şey görmeyen burjuvazi ve ona boyun eğen kimi küçük burjuva çığırtkanlar kaçabilir.

Her türlü baskıya, uluslardan ya da dillerden biri lehine ayrıcalığa, ulusal eşitsizliğe son vermek ancak böyle bir anlayışla gerçekleşir. Sorun, devlet olmak ya da olmamak değil, ulusal ayrıcalık ve baskıyı, sömürü ve eşitsizliği yoketmek biçiminde ele alınmalıdır. Bunu sağlamanın yolu neyse onu seçmek en doğru çözümdür. Kısacası, ulusal sorun mutlak bir şey değildir. Varolan anti - demokratik ilişkilerin son bulması, sömürü düzeninin yokedilmesi genel sorununun ayrılmaz bir parçasıdır. Ülkedeki iktidarın yapısı ve karakteri, toplumsal koşullar, genel olarak toplumsal gelişmenin seyri içinde sorunu ele almak bir zorunluluktur.

Ulusun kendi geleceği konusunda karar vermede özgür olması, ZOR'a dayanan ilişkilerin son bulması demektir. Egemen ulus burjuvazisinin sağladığı ayrıcalıklı durumun kalkması, özgür iradeye dayalı eşit ve kardeşçe bağların kurulması anlamını taşır. Bu açıdan, ayrı bir devlet olma ya da olmama, işçi sınıfının değil, iki kesimden burjuvazinin ayrı ayrı görüşleridir.

Ezilen ulusun genç burjuvazisi kurtuluşu ayrı bir devlet olmada ararken, egemen burjuvazi ve genel olarak liberaller soruna devlet olmama biçiminde yaklaşırlar. Ezilen ulusun kendi geleceğini özgürce belirleme hakkını yadsırlar. Gerici burjuvazi, yığınları «tek ulus, tek dil, tek kültür» anlayışıyla koşullandırmaya çabalar. Ulusal baskıya karşı çıkan her hareketi «vatanı bölme» diye gösterir. Bu ırkçı - şoven propaganda, liberallerden demokratlara, küçük burjuvalara kadar uzanan geniş bir kesimi etkisi altına alır. Bu kesim, egemen gerici burjuvazinin baskıcı, ayrılıkçı politikasını benimsemese bile, soruna, genellikle, gerici burjuvazinin yarattığı sisli bir ortamda bakar. Ayrıcalık ve baskıyı, ulusal eşitsizliği «bölgesel dengesizlik» diye değerlendirir. Ezilen ulusun kendi yazgısını çizme hakkını tanımak istemez. Bir yandan egemen gerici burjuvazinin baskıcı politikasını yanlış bulurlar, öte yandan ezilen ulusun ulusal - demokratik haklarına karşı çıkarak sorunu salt toprak reformuna indirgerler. Bilmez ya da bilmek istemezler ki, sorun eğer bu kadarcıksa, gerici egemen burjuvazi de, gücü yetse, toprak reformunu belli ölçülerde yapmadan, feodal yapıyı tasfiyeden yanadır. Yine bilmezler ya da bilmek istemezler ki, tutarlı bir demokrat olmanın önemli ölçütü, her türlü ulusal eşitsizlik ve baskıya karşı koymaktır, ulusal ezgiye karşı savaşmaktır. Bunun tersi, gerici egemen burjuvazinin baskıcı, ayrılıkçı politikasının değişik bir biçimde savunulması demektir.

Bu bayların korkusu, «vatanın bölünmesi, parçalanması»dır. Oysa gerçek bunun tersidir. Ortadan kalkacak olan, egemen ge-

rici burjuvazinin sömürüsü, ayrıcalığıdır. Öte yandan, ulusal sorunun çözümünde devlet olmak mutlak bir şey değildir. Nasıl ki, boşanma hakkını tanımak, mutlaka boşanmayı gerektirmiyorsa.

«Ulusların siyasi kaderlerini tayin etme ilkesine liberallerin düşmanlığı, sınıf açısından, tek bir anlam taşıyabilir, o da ulusal - liberalizmdir. Yani Rus burjuvazisinin devlet imtiyazlarının savunulması»dır. Yine

«Demokratik ilkelere bağlı bulunanlar, yani devlet meselelerinin halk tarafından karara bağlanmasında direnenler, politikacıların üzerinde gevezelik ettikleri şeyle, halkın karar verdiği şey arasında pek büyük bir mesele olduğunu pek iyi bilirler. Halk her günkü tecrübesinden coğrafi ve iktisadi bağların değerini ve büyük bir pazarla, büyük bir devletin avantajlarını bilir.»
(Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı)

Kişi eğer gerçekten demokrat ise, bir ulusun geleceği açısından, devrimci - demokratik hareketin çıkarları açısından devlet olmak zorunlu ise, bunu savunma cesaretini göstermelidir.

ÖZÜMSEME

İşçi sınıfı ile burjuvazinin değişik biçimde ele aldığı konulardan biri de, ÖZÜMSEME'dir. Egemen burjuvazi, baskı ve ayrıcalıkla ezilen ulusu sindirmek, zorla eritme amacı güder. Bunun için de, ezilen ulusun en başta dili, kültürü, gelenekleri yasaklanır. Yığınsal sürgünler, bölgeye değişik yerleştirmeler başlar. Ezilen ulus zorbalıkla eritilmeye çalışılır. Baskı ve zorbalığa her karşı çıkış, kanlı bir biçimde bastırılır. Gerici burjuvazinin bu politikası, belli dönemlerde, toplu kıyımlara, soykırıma varacak ölçüde soysuzlaşır.

Ezilen ulus burjuvazisi ise, genellikle, konuyu olduğundan değişik biçimde göstermeye çalışır. Özümsemede baskı ve zorbalık öğesi baş hedef alınmadan, genel olarak özümsemeye karşı çıkılır.

Oysa özümseme, kapitalizmin tarihsel eğiliminin bir ifadesidir. Ulusların kaynaşması, gelişkin bir kültürün daha az gelişkin bir kültürü yutması demektir. Dar ulusal çitlerin yıkılması, ulusal farklılığın kalkması ilerici bir şeydir. Bundan daha doğal bir şey olmaz.

«Şanlı adlarını tarihe yazmış olan, dünyada demokrasi ve sosyalizm uğruna mücadelede kılavuzluk etmiş olan en iyi yahudiler arasında ulusal özümsemeye sövenler çıkmamıştır. Özümsemeye karşı çıkanlar sadece yahudi geçmişinin hayranlarıdır.»
(Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı)

Genç burjuvazinin çabası bu gerçeği gizlemek, yığınların gözünü karartmaktır. Ezilen ulus burjuvazisi, egemen burjuvazinin baskı politikasından kalkarak aynı fabrikada çalışan işçilerin, aynı tarlada çalışan köylülerin, askerde aynı yatağı paylaşanların, aynı okulda okuyan gençlerin birbirleriyle anlaşıp kaynaşmasını «ulusal gurur ve vekarın yitirilmesi» olarak gösterir. «Ulusal özellikler»in yitirilmesine karşı savaş açar.

> «Burjuva milliyetçiliğinin ilkesi, genel olarak, milliyetin gelişmesidir, burjuva milliyetçiliğinin tekelci karakteri buradan gelir. Sonu olmayan ulusal kavgalar buradan doğar. Proletarya ise, herhangi bir ulusun ulusal gelişmesini savunmak şöyle dursun, yığınları bu gibi hayallere karşı uyarır, kapitalist değişim için en geniş özgürlüğü savunur ve zorla özümseme ya da imtiyazlara dayanan özümleme dışında, ulusların özümlenmesini olumlu karşılar.» **(Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı)**

Demek ki, özümseme doğal bir sonuçtur. Burjuvazinin göstermeye çalıştığı gibi reddedilecek, karşısına ilkesel olarak dikilinecek bir olgu değildir. Gerici olan, savaşılması gereken baskıdır ve baskı sonucu özümsemedir. Bunun için de ZORLA özümseme gerici bir olaydır. İşçi sınıfı böylesi bir özümsemeye karşıdır. Zorla özümseme dışında, işçi sınıfı, özümsemeyi ilerici bir olay olarak benimser. Bu konuda, burjuvaziye ve burjuvaziye boyun eğenlerin tümüne Lenin'in şu sözleri yeterli bir cevaptır kanısındayız :

> «Kim ulusların ve dillerin eşitliğini tanımıyor ve savunmuyorsa, o Marksist değildir. Şunda hiç kimsenin şüphesi olmaması gerekir ki, başka bir ulusun marksistini 'ulusal özümseme' fikrine sahip çıkmakla suçlayan sözde marksist de, gerçekte basit bir küçük burjuva milliyetçisinden başka bir şey değildir.» **(Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı)**

Ulusal boyunduruğa ve ezgiye karşı savaş mı? Elbette, evet! Her türlü ulusal gelişme için, «ulusal kültür ve vekar» için savaş mı? Elbette, hayır!

> «Kapitalist toplumun iktisadi gelişmesi, bize, bütün dünyada gelişmesi tamamlanmamış ulusal hareketler örnekleri, bazı küçük ulusların birbiriyle kaynaştırılmasıyla ve bunların zararına olarak büyük ulusların kuruluşu örnekleri, ulusların özümlenmesi örnekleri sunmaktadır.» **(Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı)**

Bir marksistin vazgeçemeyeceği şey, baskı ve sömürüyle savaştır. Geçmişe hayranlık duyan burjuvazinin amaçları peşinde koşmak değil. Marksistler, hangi ulustan olursa olsun gelişmiş bir kültürü savunmak, kültürü sınıfsal özünden soyutlamamak

zorundadırlar. Tersi, kişiyi burjuvazinin çıkarlarının ve onun yoz, gerici kültürünün bekçisi durumuna düşürür.

AYRI ULUSTAN İŞÇİLERİN BİRLİĞİ

Ulusal ayrıcalık sorununda önemli bir konu da, ayrı ulustan işçilerin birliğidir. Ezilen ulusun burjuvazisi, bağımsız bir devlet oluşturma amacı güder. Devlet olmak için de «ulusal örgüt»ü kurmak zorundadır. Genç burjuvazinin bu çabasına karşı savaşım yürütmek, kendi sınıf birliğini korumak, işçi sınıfının baş görevidir. Burjuvazinin amacı her sınıftan insanları kendi «ulusal örgüt»ünde toplamak, yığınlara hükmetmek, onları kendi dar sınıf çıkarları uğruna savaş alanına sürmektir. İşçi sınıfını parçalamak, «ulusal devlet» demagojisiyle gözler önüne bir sis perdesi çekmektir.

Ulusal baskıya, sömürüye, her türlü ayrıcalığa karşı savaşımda, ayrı ulustan işçilerin birliği dirimsel bir sorundur. Ulusal soruna işçi sınıfının yaklaşımı şu iki noktada toplanır: a) Her ulusun kendi yazgısını kendisinin çizmesi, b) Hangi ulustan olurlarsa olsunlar, tüm işçilerin tek bir örgütte birliği.

> «Biz de Rusya'nın bütün uluslarının işçilerini birleşmeye çağırıyoruz, ancak bu birlik, ulusların hak eşitliğini, halkların özgürlüğünü ve sosyalizmin çıkarlarını güvenlik altına alabilir.» **(Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı)**

Gerici güçler, ulusal kini, uluslararası düşmanlıkları körüklemeye çalışmaktadırlar. Her ulustan burjuvazi, özellikle egemen burjuvazi hepsinden daha çok, kendi dar çıkarlarını korumak için elinden geleni ardına koymamaktadır. İşçileri, köylüleri, tüm halkı bu yolda seferber etmek için her şeyi yapmaktadırlar. İşçi sınıfının kendi sınıf örgütlerinde toplanmasına, birleşmesine karşıdır. Onun için de sınıf örgütü değil, «tüm ulusun örgütü» görüşünü savunur. Bunu demokrasinin, sözde ulusal birliğin gereği sayar.

Gerçek demokrasi ise, tüm ulusların tam hak eşitliğini, ayrı ulustan işçilerin sınıf savaşımında birliğini gerektirir. Bugün işçi sınıfı, sınıf savaşımında bu bayrağı yükseklerde tutuyor. Zora dayanan ilişkiler yerine, özgür iradeye dayalı eşit, kardeşçe ilişkilerin kurulması, işçi sınıfının birliğine, onun gücüne bağlıdır. Burjuvazi yığınları «devletin, vatanın parçalanması» umacısıyla aldatmaya kalkıştığı zaman, işçi sınıfının en güçlü silahı, sınıf birliğidir. Ulusal ayrıcalık ve baskının kalkması, sosyalizme açılan ileri demokratik bir düzenin kurulması ancak böylesi granit bir birliğe bağlıdır.

İşçi sınıfı, burjuvazinin egemenliğini kırmak, özgür, ileri bir düzen kurmak için savaşır. Burjuvazinin «ulusal birlik» sahte bayrağı altında yer alamaz. İşçi sınıfı, ulusal kavgaların, bölünmelerin, ulusal - şoven düşmanlıkların kaynağını, ancak sınıf birliğini sağlayarak kurutabilir. Tersi, burjuvazinin serüvenci amaçlarına araç olmak demektir. Ulusal kavgaların, düşmanlıkların sürmesine yardımcı olmak demektir. Böylesi bir tutum, işçi sınıfına, onun devrimci sınıf politikasına yabancıdır, ihanettir.

Kısacası, ulusların kendi yazgılarını özgürce çizme hakkına evet, ama sınıf birliğini bozmaya hayır!

BAZI GÖRÜŞLERİN ELEŞTİRİSİ

Ülkemizde Türk şoven milliyetçiliğinin kökleri eskilere uzanır. Gerici egemen çevreler, yığınları şoven milliyetçilikle zehirlemede sürekli feodal geçmişe, zorbalık ve kölelik dönemine, «fetih» ve «cihat» günlerine sık sık atıfta bulunuyorlar. Irkçı - şoven burjuvazi hiç durmaksızın eski «şaşaalı» günler edebiyatı yaparak yığınların gözünü boyamaya, dikkatleri sömürüden başka yerlere çekmeye çabalıyor. Bu yolda bir yandan Aramco beslemesi şeriatçıların, öte yandan CİA destekli Turancıların biti kanlandırılıyor. «Türk olmayana hayat hakkı yok» diyen bir faşist güruh eliyle, başka uluslara karşı kin, saldırganlık ve savaş duyguları körükleniyor.

Gerici egemen burjuvazinin bu girişimleri yeni değildir. Bunlar çok sayıda emekçiyi Balkan savaşlarında, Yemen çöllerinde kırdırmışlar, Enver Paşa'lar eliyle Orta Asya'da ırkçı - serüvenci Turan hayalleri peşinde koşmuşlardır.

Egemen burjuvazi, baskı ve ayrıcalığa karşı en küçük bir direnişi bile en sert ve kanlı yöntemlerle karşılamış, onbinlerce masum insanın kanına girmekten çekinmemiştir. Bu kıyımların anıları hâlâ tazedir, acıları dinmiş değildir. Eğer gerici burjuvazi, bugün Türkeş gibilerini ortalığa sürüyor, Turan hayallerini yeniden canlandırıyorsa, boşuna değildir. Geçmişe dayalı, bugünü ve geleceği kapsayan hesabı, planları olduğu içindir.

Egemen çevreler, ulusal sorunu, yığınlar karşısında hep «bölücülük» diye göstermeye kalkışmışlardır. Ayrıca jeopolitik, stratejik, vb. gerekçelerle «kuzeyden gelen tehlike» umacısı yaratarak en kaba komünizm ve Sovyet düşmanlığını sürdüregelmişlerdir. Yine egemen çevreler, ulusal sorunu, ilerici kesimler arasında hep «emperyalizm parmağı» biçiminde yansıtmaya çalışmışlardır. Egemen burjuvazinin bu konuda başarılı olmadığını söylemek

güçtür. Sosyal demokratlar, ilerici aydın çevreler, legal sosyalist akımın bir bölümü, burjuvazinin bu şoven politikasının etkisi altında kalmışlardır ve bu etki değişik ölçülerde hâlâ süregelmektedir.

Sosyal demokratlar, egemen güçlerin bu baskıcı politikalarını benimsemeseler bile, ulusal baskı ve ayrıcalık sorununu sadece «bölgesel dengesizlik»e indirgemektedirler. Onlara göre, toprak reformu ve bölgenin kalkınmasına elverişli «özel bir program» sorunu çözer. Bu anlayışın sorunu kavrayamadığı, ulusal baskı konusunda egemen gerici çevrelerin etkisinde kaldığı açıktır. Bölgesel gerilik ile ulusal baskı özdeş şeyler değildir. Elbette bu ikisinin birbiriyle bağlantısı vardır, ama ikisini özdeş görmek yanlıştır. Sosyal demokratlar baskıya hayır, ama ayrıcalığa evet demektedirler. Ama ayrıcalık ve baskı özde birbirinden ayrılmaz. Ayrıcalık sonunda zorunlu olarak baskıya götürür.

Legal sosyalist akımın değişik kolları ise, küçük burjuva sosyalizminin etkilerini taşımaktadırlar. Bu yüzden tutumlarında yer yer milliyetçiliğin, yer yer de serüvenciliğin izleri görülmektedir. Bu çifte ve yapışık özellik, bu akımın soruna oportünistçe yaklaşımına yolaçmakta, sonuçta sorunun çözümünden uzaklaşma anlamına gelmektedir. Bu eğilimlerden biri ezen ulus milliyetçiliğine, öteki ise ezilen ulus milliyetçiliğine, öteki ise ezilen ulus milliyetçiliğine teslim olmaktadır. Her iki eğilimin değişik, zaman içinde yalpalayan, bir uçtan öbürüne savrulan görünümlerine TİP ve TSİP içinde raslanmaktadır.

Bu anlayış, önceleri ezen ulusun şoven milliyetçiliğine teslim olma biçiminde kendini gösterdi. Örneğin eski TİP programında sorun, bölgesel gerilik olarak ele alınmıştı. Yine Behice Boran'ın o sıralar yayınlanan «Türkiye'de Sosyalizm Sorunları» adlı kitabında da, konuya benzer bir açıdan yaklaşılmıştı. Daha sonraları TİP'in bu tutumunu terkettiği, daha olumlu bir konum aldığı sanıldı. Ne var ki, bunun böyle olmadığı bugün daha iyi anlaşılmaktadır.

Ayrıcalık ve baskı konusunda TSİP'in tutumu ise dengeli değil. O da, kuruluşunda soruna bölgesel geri kalmışlık biçiminde yaklaştı. Bu tutum sert tepkilere yol açınca, daha çok gençler arasında sorunu tartışıp çözüm yolları arandı. TSİP bir yıl sonra bir program değişikliği yaptı. Ulusların kendi yazgılarını çizme hakkını benimsediğini programına aldı. Bu değişiklik ilk bakışta olumlu gözüküyor. Ama sorun o denli yalın değil. TİP olsun, TSİP olsun, sorunu işçi sınıfının asgari programı çerçevesinde, ülkenin demokratikleşmesinin gereği olarak göremiyorlar. Soru-

na cılız kadroların canlanması, dar, günlük politik çıkarları açısından yaklaşıyorlar. Legal akımdaki bu eğilimler onların küçük burjuva yapılarıyla uyumludur.

TİP'in sosyalist devrim anlayışı, bu kuruluşun ulusal ayrıcalık sorununu kavrayamadığının bir başka kanıtıdır. Ulusal demokratik devrimi reddeden bir anlayışın konunun önemini kavrayabilmesi elbette güçtür.

Goşistlerin küçük burjuva yapıları ise, onları ulusal ayrıcalık ve baskı konusunda serüvenci davranışlara itmektedir. Kendilerine kadro bulma telaşı, onları ezilen ulus milliyetçiliğinin saflarına, ezilen ulusun demokrat ve yurtseverlerinin eylemlerini likide etmeye kadar götürmektedir. İşçi sınıfından ve demokratik örgütlerden yalıtlanan bu çevreler, kadro devşirme alanı olarak ezilen ulus bölgesini görüyorlar. Bu anlayış onları ezilen ulus burjuvazisinin ayrılıkçı tezlerini desteklemeye, soruna çılgınca ve umutsuzca sarılmaya, herkesten daha militan görünmeye savuruyor. Bu da onların küçük burjuva serüvenci yapılarıyla uyumludur.

Maoculara gelince: Maoculuk özünde şoven milliyetçilik demektir. Yozlaşmış, sınıf temelini yitirmiş öğelerin gözü kararmış milliyetçiliği. Bu yapı onu ezilen ulus burjuvazisinin ayrılıkçı eylemlerini desteklemeye, bu tezleri benimsemeye götürüyor. Maocuların bu alanda tüm çabası ezilen ulus yurtseverleriyle Marksist - Leninistlerin birleşmesini engellemek, onları bölmek, parçalamaktır. Bir dizi uğursuz görevin yanısıra böyle bir işlevi yerine getirebildikleri ölçüde varlıklarını sürdürebiliyorlar. Maocuların elebaşısı D. Perinçek, baskı ve işsizliğe karşı gelişen 1960 sonlarının önemli kitle eylemlerinden biri olan «Doğu Mitingleri»ne, «Şeyh Sait güruhu toplanıyor» diye saldırıyordu. Bu saldırı, ırkçı ve Turancıların Ötüken dergisinde «kafamızı kızdırmadan çekip gitsinler, kendilerine başka vatan arasınlar» diye yaptığı yayınla aynı günlere raslar. Bugün hâlâ militan görünmeye çalışan, ancak 5 Şubat'ta Ankara'da ve 1 Mayıs'ta İstanbul'da karşı devrimci yüzleri kitlelerin önünde açığa çıkan Maocular, CİA'nın, onun yerli yapışık kardeşinin, gerici - ırkçı kodaman burjuvazinin birer provokasyon aracı durumuna gelmişlerdir.

Ulusal ayrıcalık ve baskı konusunda, egemen güçlerin yarattığı sis perdesi hâlâ dağılmış değildir. Legal sosyalist akımdaki yanlış eğilimler, likidatörlerin tutumları hâlâ devrimci harekete maledilegelmektedir. Maocular, goşistler kışkırtmalarını sürdürüyorlar. Tüm bunlar, ulusal ayrıcalığa tepki duyan çevrelerde henüz yeterince değerlendirilemiyor. Böylece diyalog yerine, hizipçilik, ayrılıkçılık körükleniyor.

Marksist - Leninist hareketle, ters akımlar arasında bir benzeşmeye gitmek, şoven ve serüvenci davranışlarla, doğru devrimci tutumu birbirine karıştırmak, bu konudaki eksikliklerden biridir. Ayrılıkçı burjuvazinin ulusal baskıyı ileri sürerek, yığınları çevresinde toplama girişimi, diyalogun sağlanmasını engelleyen ikinci önemli etkendir. Türkiye'de egemen burjuva milliyetçiliği gibi, ezilen ulus milliyetçiliğinin kökleri de geçmişe gider. Bugüne kadar geçen her olayda damgası vardır. Bölgede en etkin görüş, ayrılıkçı burjuva milliyetçiliğidir. Bu etki bugün de varlığını sürdürmektedir.

Ezilen ulus burjuvazisi, ulusal ayrıcalık ve baskıya karşı savaşımda uzun yıllardır yer alıyor. Ezilen ulus burjuvazisinin bu çabasını, ulusal güçlerin emperyalizme, faşizme ve gericiliğe karşı eylemleriyle birleştirmek, bu yolda gerekli çalışmaları yapmak bir görevdir. Bu yalnız işçi sınıfının değil, aynı zamanda tüm öteki ulusal demokratik güçlerin ve ezilen ulus yurtseverlerinin de görevidir. Ayrıca ezilen ulusun burjuvazisi, ulusal çıkarların savunucusu ve kurtuluş yanlısı ise, bu görevi yerine getirmede seyirci kalamaz.

Ulusal ayrıcalığı kaldırmak, baskıya son vermek, ulusal güçlerin eylem birliğinden geçer. Ulusal eşitsizliğin çözümü, ezginin ortadan kaldırılması sosyalizme yönelik ileri demokratik bir düzenin kurulmasıyla olur. Bu ise bir devrim sorunudur ve bu devrime giden yol, ulusal demokratik güçlerin eylem birliğine, Ulusal Demokratik Cephe'nin oluşmasına ve bu cephe içinde işçi sınıfının etkinliğine, başı çekmesine bağlıdır.

Emperyalizme ve gericiliğe karşı tutarlı ve kararlı bir savaşım yürütmedikçe kurtuluş yoktur. Ne yazık ki, ezilen ulus burjuvazisi bugün böyle bir çaba içinde değildir. Tam tersine, kendi dar sınıf çıkarlarını önde tutmakta, ulusal demokratik güçlere karşı güvensizliği aşılamakta, ulusal kini körüklemektedir.

Sömürge ilişkilerinin son bulmasında, ayrı örgütlenme, ayrılma her zaman çözüm değildir. Örgütlenme sorununda asıl engel, coğrafi kopukluktur. Coğrafi kopukluk, ayrı iki ülke anlamına gelir. Böyle bir durumda koşullar, sorunlar daha değişiktir. Hareketin bir merkezden yönetilmesi olanaksızdır. Değişik koşullar, ilişki kurmada karşılaşılan aşırı güçlükler, ayrı merkezlerin oluşmasını getirir. Ama tek bir ülkede benzer koşullarda yaşayan, aynı fabrikada, aynı tarlada birlikte çalışan, aynı okullarda birlikte okuyan insanları ayrı yerlerde örgütlemeye çalışmak, özgürlük ve demokratikleşmeden yana güçlerin değil, gözü dar sınıf çıkarlarından başka bir şey görmeyen serüvenci burjuvazinin işidir. Nitekim bugün bu tezi ileri süren de, ayrılıkçı burjuvazinin ta kendisidir.

Ayrılıkçı burjuvazi, kitleleri çevresinde toplamak, değişik ulustan proleterlerin birliğini bozmak için sömürge tezini silah olarak kullanmaktadır. Ayrılmayı amaçlayan burjuvazi, bunu gerçekleştirecek araç olarak ayrı örgütü, kendi örgütünü görür ve bunun adına «ulusal örgüt» der.

Sömürgecilik tezi, burjuvazinin pazara egemen olma tezidir. Ulusal örgüt ise, burjuvazinin ileri sürdüğü gibi tüm ulusu temsil eden bir örgüt değil, tersine burjuvazinin sömürü ayrıcalıklarının aracı olan bir örgüttür. Burjuvazinin amacı değişik ulustan proleterleri bölmek, değişik ulustan emekçilerin sömürüsüz, baskısız, özgür bir düzen kurma savaşımlarını zaafa uğratmaktır. Ezilen ulus burjuvazisinin hedefi, ayrıcalık ve baskıyı ortadan kaldırmak değil, sömürüden tam pay almak, pazara egemen olmak, ayrıcalık ve baskıyı kendi sınıf çıkarları doğrultusunda sürdürmektir.

Ayrılıkçı burjuvazi, işçi sınıfının öncülük ettiği sömürü ve baskıya karşı gelişen ilerici hareketle birlik olursa, ayrıcalıklarını koruma, ulusal pazara egemen olma şansını yitireceğini iyi bilmektedir. Yine bu burjuvazi, devrimci hareketin kendisini de hedef alacağının bilincindedir. Böyle bir durumda burjuvazinin yapacağı tek şey, eğer ulusal çıkarları kendi sınıf çıkarlarının önüne koymuyorsa, ayrılığı körüklemektir. Birlikte savaşımda şansı olmayan burjuvazi, ayrı örgütlenmeye giriştiğinde, bölgede sınıfların kompozisyonu bakımından durumun kendi lehine olduğunu bilmektedir. Burjuvazi bu gerçeği şöyle dile getirmektedir : «Bizde işçi sınıfı öncülük edecek düzeyde değildir. Ayrıca bu aşamada sınıfsal değil, tüm ulusu temsil edecek ulusal bir örgüt gereklidir. Ancak böyle bir örgüt sömürge ilişkilerine son verebilir.»

Burjuvazi kendisi için tek kurtuluşun ayrı örgüt kurma olduğunu görmektedir. İşçi sınıfını, emekçi kitleleri birbirinden koparmakla hedefine varabileceğini çok iyi bilmektedir. Sömürgecilik tezi, ayrılıkçılığın kılıfı, zorlama bir tezdir. Amaç ayrılmadır. Burjuvaziye ayrılmaya uygun bir tez gerekli olmuş, sömürgecilik tezini bulmuştur. 1968 - 69'larda ilkel anlamda demokratik devrim - sosyalist devrim tartışmaları sürerken, bu çevreler ülkenin batısı için sosyalist, doğusu için demokratik devrim diyorlardı. Gerekçe pek belirgin olmamasına karşın, amaç yine de bugünkünün aynıydı.

Öte yandan kimi yurtsever aydınların, ayrılıkçı burjuvazinin «bizde işçi sınıfı öncülük edecek güçte değil» yolundaki savlarına karşı «hayır, edebilir» diye karşı çıkmaları saygıyla karşılanabilecek bir görüş olsa bile, ayrılıkçı burjuvazininki kadar gerçekçi değildir. Burjuvazi bu konuda daha gerçekçidir ve kurtuluşunun nerede olduğunu iyice görmektedir.

Burjuvazi, hedefine varmada en büyük engelin işçi sınıfı olduğunu bilmektedir. Bunun için de kendi amacına hizmet etmeyen işçi sınıfını karalama yolunu tutmaktadır. Devrimci hareketi «şoven»likle, ilerici - demokrat çevreleri «faşist»likle suçlamaktadır. Elbette, ilerici - demokrat çevrelerin gerici egemen burjuvazinin etkisinde oldukları, ulusal baskı konusunda demokratça davrandıklarını söylemek zordur. Ancak bu onların «faşist» oldukları anlamına gelmez. Devrimci hareketin «şoven» olduğuna ilişkin sav ise, ayrılıkçı burjuvazinin hedef şaşırtmasından başka bir şey değildir. İşçi sınıfının ayrılıkçı politikayı benimsememesi, sömürüsüz, özgür bir toplum için kitleleri çevresinde toplaması, burjuvazinin korkulu rüyasıdır.

Burjuvazinin eylemini meşrulaştırmak için başvurduğu ikinci yöntem, kendi hareketini tüm ulusa maletme çabasıdır. Ona göre, ayrılma tüm ulusun isteğidir. Ezilen ulusun hareketi ilerici harekettir. Öyleyse ilerici olanlara düşen görev de, bu hareketi desteklemektir. Ezilen ulus hareketinin devrimci olduğu bir çarpıtmadır. Lenin, ezilen ulus hareketi «devrimci olmak zorundadır» diyor.

Hareketin devrimci olması gerek. Çünkü sömürü ve baskıya son vermek, özgür, demokratik bir toplum kurmak devrimci bir eylemdir. Bu da ulusal planda ve uluslararası alanda anti - emperyalist savaşıma destek olmakla mümkündür. Burjuvazi bu gerçeği kendi yönünde çarpıtmaktadır. Ayrıcalık ve baskı konusunu sömürerek, kendi kurtuluşu için yaptığı girişimleri, ayrıcalık ve sömürüye karşı yığınların savaşımı olarak göstermeye kalkmaktadır. Kurduğu gerici, karanlık ilişkileri meşru diye nitelemektedir. Örneğin Irak'da «Barzani Hareketi»nin tutumunu haklı göstermede bu yöntem açıkça ortaya çıkmaktadır: «Demokratik mücadelesi kanla boğulan, fukara, mazlum bir halkın direnmesinin, silahlı mücadelesinin anıtı, simgesi olarak değerlendirilmelidir BARZANİ. HO Şİ MİN, CABRAL gibi. .... Hitler'in nasyonalizminden, İttihatçı paşaların ırkçı - şoven geleneklerinden bir adım ileri atmaya cesareti olmayan, gerici ve kıyıcı yönetimlere karşı, faşist boğazlamalara karşı, Kürt ulus hareketleri kesinlikle ilerici karakterli ve devrimci - demokratik muhtevalı olarak yaşamaktadır ve süreç içinde böyle gelmiştir.» **(Irak Kürt Halk Hareketi ve Baas Irkçılığı)**

Bu görüşlerin tam tersine, bugün artık hemen herkes «Barzani Hareketi»nin «devrimci - demokratik» bir hareket mi, yoksa Kürt ulusuna ihanet eden burjuva - derebeyi kesiminin gerici hareketi mi olduğunu daha iyi görmektedir. Kimilerinin ileri sürdüğü gibi, «bu ta baştan emperyalizmin oyunuydu» görüşü elbette doğru değildir. Bu hareket, 1945'lerden 1970'lere kadar ilerici

çevrelerce dikkatle izlenmiştir. Ama şu satırların yazıldığı sırada Irak Kürt hareketinin başını çekenlerin, gerici güçlerin desteğinde, Kürt halkını dipsiz bir serüvene sürükledikleri apaçık ortaya çıkmıştır. Bu harekete önayak olanlar demokrat Kürt aydınlarını kurşunlamakta, onları ihanetle suçlamaktadırlar. CİA ile, Siyonistlerle, İran Şahı'yla kurulan karanlık ilişkiler, «devrimci - demokratik» bir hareketin ilişkileri olamaz. Barzani'nin savaş açtığı yönetim ise bir Hitler yönetimi değildi. Elbette Baas Partisi'nin Kürt sorununu kavradığını söylemek zordur. Ancak anti - emperyalist bir güç olan Baas'ı «faşist»likle suçlamak, sapla samanı birbirine karıştırmak ve sonunda karşı devrimciler cephesine düşmekten başka bir şey değildir. Barzani'yi Ho Şi Min ile kıyaslamak, Cabral'a benzetmeye kalkışmak ise, burjuvazinin abartmasıdır. Ho Şi Min, tüm ömrünü halkının kurtuluş savaşına adamış bir önder, halkların gözünde emperyalist barbarlığa karşı bir sembol, saygın bir komünist, ardıcıl bir enternasyonalisttir. Amilcar Cabral, sömürgecilerin kahpe bir kurşunuyla katledilen saygın, anti - emperyalist bir önderdir. Barzani ise, Kürt ulusal hareketinde belli bir döneme adını vermiş, ulusal kurtuluşu kavrayamamış ve sonunda gerici güçlere teslim olup halkını kırdırmış bir derebeyi.

Her isyan bayrağını kaldıran haklı değildir. Barzani, isyan bayrağını kendi sınıf çıkarları için kaldıranların safında anılır. Ulusal çıkarlar değil, kendi sınıf çıkarları peşinde koşan ve gericilikle bütünleşenlerin safında. Irak'ta Kürt halkını kırdıranların sorumlusu Barzani ve KDP'dir.

Ayrılıkçı burjuvazi çabasını haklı çıkarmada komünizm düşmanlığını da kullanmaktadır. Bunlar Irak'ta olanları haklı göstermek için Sovyetler Birliği'ne, öteki sosyalist ülkelere de dil uzatmaktadırlar. Irak'taki savaş sırasında Sovyet uçaklarının Kürt mevzilerini bombaladığı yalanını uyduruyorlar. Bu yalanların kaynağının emperyalizm olduğunu, böyle masalların CİA tarafından belli kişilere söyletildiğini artık her aklı başında insan iyi biliyor.

Öte yandan ayrılıkçılar, dünya proletaryasının önderlerinin «Kürt sorununa aldırmadıklarını» söyleyecek kadar ileri gidiyorlar: «Şex Mehmude BERZENCİ'nin yukarıda metni verilen mesajı, 1923 yılında Tebriz Konsolosluğu aracılığı ile Lenin'e iletilmişti. .... Öte yandan, iktidarı döneminde, bölgenin en aktüel olaylarından birinin Kürt Halkı'nın mücadelesi olduğunu bilen STALİN'in MAHABAD Cumhuriyetinin kuruluşuna aktif olarak katılmasına, uzun yürüyüş ile Sovyetlere sığınmalarına (Kürt ihtilâlcilerinin), uzunca bir süre yanında kalmalarına, Tebriz Konsolosluğu aracılığı ile Zinar SİLOPİ tarafından iletilen ve Kürt

Halkının mücadelesinin detaylarını veren raporun somut belgeselliğine rağmen, bu konuda herhangi bir teorik kuram geliştirmeye girişmemesi de gene çok ilginçtir. Ve şaşırtıcı bir durumdur. Kaldı ki, Tahran Konferansı olarak bilinen ve Orta Doğu'da, politik denge, ekonomik bölüşüm sorunları üzerine kurulmakla beraber, etkin bir biçimde Kürt Halkının durumu görüşülen, pazarlık konusu edilen toplantı metinlerinde de STALİN'in tavrı açık değildir ve teorik bir önerinin sahibi olduğunu da (Kürt sorunu hakkında) görmüyoruz. Ancak bütün bunlar bu sorunun kapak - altı edilmesine gerekçe sayılamaz.» **(Irak Kürt Halk Hareketi ve Baas Irkçılığı)**

Ayrılıkçıların çarpık mantığı böyle işliyor işte! Bir kez Lenin tüm dünya işçilerinin ve ezilen halkların önderidir. Onlara kurtuluş yolunun ne olduğunu kuramıyla ve uygulamasıyla gösteren bir önder, bir öğretmen. O, hiçbir halkın baskı altında kalmasına evet dememiştir, tersine ömrü boyunca baskı ve ezgiye karşı savaşmış, kurtuluş yolunu çizmiştir. Lenin'in yapıtları tüm ezilen halkların, Doğu halklarının kurtuluş savaşına ilişkin sayısız örneklerle doludur. Onun çizdiği kurtuluş yolu Kürt halkı için de geçerlidir. Ama bizim ayrılıkçılarımız buna yanaşmazlar. Çünkü sınıf çıkarlarına uygun gelmez. Doğrudur, Lenin, ayrılıkçı burjuvazinin çıkarlarını savunmak için «kuram» geliştirmemiştir. Tersine ayrılıkçılarla savaşın yollarını da göstermiştir. Ayrılıkçıların Kürt halkına düşman olarak göstermeye kalkıştıkları Lenin ve dünya proletaryasının önderleri kendilerinin sınıf düşmanlarıdır. Ayrılıkçılar «bizim bizden başka dostumuz yok» yalanına sarılarak böyle çılgınlıklara, çarpıtmalara kadar gidiyorlar. Kürt halkının savaşımını yalıtlayanlar, halkı kanlı serüvenlere itenler 1-8 Eylül 1920'de Bakû'da toplanan Birinci Doğu Halkları Kurultayı'ndan, bu Kurultay'a sekiz Kürt delegenin katıldığından söz etmiyorlar.

Ayrılıkçılar Tahran Konferansı'nı «ekonomik bölüşüm» görüşmeleri diye nitelendiriyorlar. Emperyalistler ve gericilerle aynı telden çalıyorlar. Onlara göre bu bölüşümde Kürdistan da var. Aynı malzemeyi bugün Maocular da bol bol kullanıyor.

İran Şahı'yla, CİA ile, Siyonizmle sarmaş dolaş olanların artık gizleyecekleri bir şey kalmamıştır. Başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist ülkelere, ülke içindeki ilerici - demokrat güçlere düşmanlık aşılıyorlar.

Bugün ayrılıkçı burjuvazinin eylemini meşrulaştırmak için başvurduğu bir tutamak da şu sorudur: «Ulusal baskıya karşı yığınlar başkaldırırsa, devrimci hareketin tutumu ne olur?» Bu soru birçok iyi niyetli ilericiyi etkiliyor ve cevaplarını veriyorlar : «Böyle bir durumda sonuna kadar yanınızdayız.» Soru ne kadar

hesaplıysa, cevap da o kadar çocukcadır. Bir kez, bugün işçi sınıfı hareketini aşan, onunla bütünleşmeden öte, onu alıp sürükleyecek düzeyde gelişkin bir hareket var mıdır? Bu sorunun cevabı açıktır. Böyle bir hareket yok. Tersine işçi sınıfının ulaştığı düzey, böyle bir hareketi yönlendirecek kadar gelişkindir. Örnek mi? 1 Mayıs'lar, demokratik hak ve özgürlükleri savunma mitingleri, 16 Eylül genel direnişi, vb. Ayrı bir hareket savında bulunanlar kaç tane yığın eylemi gösterebilirler? Bugün bölgede baskı en soysuz biçimiyle sürüyor. Ayrılıkçılarımız kaç yığın eylemi örgütlediler? Bunlar hareketin göstergeleridir.

Irkçı - faşist Türkeş'in Diyarbakır'a sokulmaması önemli bir anti - faşist yığın eylemidir. Bu eylemin sahipleri ise tüm ilerici ve demokrat güçlerdir. Bu, eylem birliğinin önemini vurgulayan somut bir durumdur. Eğer ayrılıkçılar bunu kendilerine maletmeye kalkışıyorlarsa yanılıyorlar. CHP mitinginde durumlarının ne olduğunu kendileri de gördüler. Gelişme düzeylerinin Diyarbakır gibi siyasal hareketin önemli merkezlerinden birinde —ki bu ezilen ulus milliyetçiliğinin eski merkezlerinden biridir— sosyal demokratlar tarafından miting alanından tutulup atılacak kadar cılız olduğu ortaya çıkmıştır.

Bir hareketin desteklenmesi en başta onun sınıf özüne, gördüğü işleve bağlıdır. Ayrılıkçı burjuvazinin Irak'ta kotardığı hareketin desteklenmesi sözkonusu olamaz. Böyle bir hareket, Şah ve Amerika dostu MC'ye yönelmez. Ayrılıkçılarımız, eylemlerini meşrulaştırmak için, bu tür ipe sapa gelmez savlarla ortalığı bulandırmaya çalışıyorlar.

Ama ayrılıkçı burjuvazinin bu çabalarının olumsuz etkisi olmuyor değil. Birçok yurtsever ve sosyalist, ayrılıkçı burjuvazinin bu bulanık görüşlerinin etkisiyle, zor savaşım koşullarının yarattığı engelleri yanlış değerlendiriyor, birlik ve dayanışmayı zayıflatıyorlar. Bir yandan ayrılıkçı burjuvazi, öte yandan grupçuluk, bunların doğru bir tutum almalarını, devrimci hareket içinde kendilerine düşen ödevleri yerine getirmelerini engelliyor.

Bunlardan gelen en bellibaşlı itiraz, Marksist - Leninist hareketin ayrıcalık sorununa kayıtsız kaldığıdır. Bu savın kaynağı, bazı belgilerin, özellikle ayrılıkçı burjuvazinin tutumunun benimsenmemesi karşısında, ayrılıkçıların yarattığı kargaşadır. Oysa Marksist - Leninist hareket, sorunu elli küsur yıl öncesinden programına almış ve çok uzun yıllar bu savaşı tek başına yürütmüştür. Eğer bugün ayrılıkçı burjuvazinin, Maocuların tutumu benimsenmiyorsa, bu onun soruna kayıtsız kalması demek değildir.

Bu konuda yürütülecek propaganda tüm demokratik güçleri bir araya getirebilecek bir ustalıkla yapılmalıdır. Bu «şimdi susalım, başkalarını ürkütmeyelim, bize özgürlük versinler, sonra

düşünürüz» anlayışı değildir. Bu tür yakıştırmalar, sorunu kavrayamayan serüvencilerce piyasaya sürülmektedir. İşçi sınıfı, ulusal ayrıcalık konusundaki tutumun, kendi örgütlülük düzeyi, öteki demokratik güçlerle sağlanan diyaloga bağlı olduğunu iyi bilmektedir. Gerici egemen burjuvazinin baskı ve karşı propaganda kampanyası, ezilen rus burjuvazisinin ayrılıkçı eylemi, işçi sınıfını, ulusal ayrıcalık konusunda kayıtsız olmaya götürmez, daha dikkatli olmaya yöneltir. Bugün olan da budur. Öte yandan, ırkçı - şoven burjuvazinin gözlerini boyadığı yığınları uyandırma görevi işçi sınıfının önünde durmaktadır. Bu görev tek başına demokratik kitle örgütlerine, gençlik örgütlerine yüklenemez. Hele ayrılıkçı burjuvazinin politikasını destekleme gibi uğursuz bir görev ise kesinlikle düşünülemez.

Bu görevi yerine getirecek olan toplumun en dinamik, en devrimci gücü işçi sınıfı, onun öncü savaşkan koludur. Kimi çevreler bu görevi salt daha yeni yeni silkinmekte, tutarlılık kazanmakta olan demokratik kitle örgütlerine yüklemeye çalışıyorlar. Böyle bir anlayış, sorunu kördöğüşüne çevirir. Demokratik örgütlerin işleyişini büyük ölçüde zaafa uğratır. Marksist - Leninist hareketle, burjuva milliyetçileri, Maocu - serüvenci akım arasındaki en önemli farklardan biri de budur. Elbette demokratik kitle örgütlerine bu konuda düşen çok büyük görevler vardır. Ama belirleyici, yönlendirici olan işçi sınıfının politik hareketidir. Demokratik örgütler, işçi sınıfının savaşkan öncü koluyla uyum içinde oldukları ölçüde bu politika kitlelere yayılır, uygulamaya geçer. Unutmamak gerek ki, şu anda demokratik kitle örgütleri oldukça karmaşık bir yapıya sahiptirler, değişik eğilimleri içlerinde barındırmaktadırlar. Yapıları gereği, doğal olarak, daha uzun bir süre, ama azalan ölçüde bu eğilimleri içereceklerdir. Akılda tutmak gerekir ki, işçi sınıfının bilimsel dünya görüşünün demokratik kitle örgütlerinde yansıması, etkin olması, uygulamaya geçmesi bir süreç, dahası yükselen bir süreçtir. Bu ikisi arasında deyim yerindeyse, diyalektik bir köprü vardır. Arabayı atın önüne koyup, demokratik kitle örgütlerine politik partinin görevlerini yüklersen, bu örgütler darmadağın olurlar.

Görev, değişik uluslardan proleterlerin birliğini savunmak, ulusal ayrıcalık ve baskıya karşı ardıcıl olarak savaşmaktır. Ezilen ulusun burjuvazisi ayrılıkçılığı körüklemekte, açıktan ayrı örgütlenmeyi savunmaktadır. Sosyalistim diyenin görevi, buna karşı yılmadan savaşmaktır. Marksist - Leninist hareketin ulusal sorun konusunda kayıtsız kaldığını ileri sürenler, ayrılıkçılığa karşı savaşımdan geri duruyorlar. İki ulusun işçilerinin birliğini savunamıyorlar. Ayrılıkçı burjuvazinin tezlerini değişik biçimlerde benimsiyorlar.

Örneğin, «sömürgecilik» tezi bu kesimce de benimsenmektedir. Daha önce de belirttiğimiz gibi, bu tez, burjuvazinin ayrı örgütlenmeye hazırladığı bir kılıf, zorlama, yapay bir tezdir. Sömürge denilince akla en başta ayrı bir ekonomik birim gelir. Bu da her şeyden önce bir iç pazar gerektirir. Bugün böyle bir durum var mıdır? Sömürge olarak nitelenen bölge bir iç pazara sahip midir? Ayrı bir ekonomik birim olarak kendini ortaya koymakta mıdır? Tersine, ne bir iç pazar, ne de ayrı bir birim var. Angola'nın, Cezayir'in, Gine Bisau'nun durumunu tartışmıyoruz. Eğer Basklar ülkesi, Alsas - Loren sömürge ise, bu tez de doğrudur!... Oysa soruna hep sömürge konumu içinde bakılmaktadır. İleri sürülen tezlerde hep Angola, Cezayir, vb. örnekleri yer almaktadır. Angola ile Portekiz arasında dünya kadar mesafe var. Cezayir ile Fransa ilişkisi de buna benzer. Alsas - Loren'le Fransa, Basklar'la İspanya arasındaki ilişki değişiktir. Burada iki ülke arasındaki ilişkileri tartışmıyoruz. Bir ülke içindeki ayrıcalıklı durumu tartışıyoruz.

Ayrılıkçı etkilerden belli ölçülerde de olsa kendilerini sıyıramayanlar şöyle söylüyorlar: «Eğer işçi sınıfı hareketi, özellikle hâkim ulusun işçi sınıfı hareketi, bu gelişkinlik ve olgunluk düzeyine varmamış ve ulusal sorun karşısında zorunlu devrimci görevleri benimseyip yürütecek duruma gelmemişse, ezilen ulus sosyalistleri, ulusal görevlerini yapmayı belirsiz tarihlere erteleyecek değillerdir.» (**Özgürlük Yolu**, Sayı 19)

Anlatı biraz bulanık. «İşçi sınıfı hareketi» deniliyor ve ekleniyor «özellikle hakim ulusun işçi sınıfı hareketi». Açık olmak gerek. Devrimci tutum bunu gerektirir. Ayrılıkçı burjuvazinin ayrı örgütlenme çabasına kesinkes karşı mıyız, değil miyiz? Ayrı uluslardan proleterlerin birliğini savunuyor muyuz? Bunun aydınlığa kavuşması gerek. Sosyalistim diyenin görevi, bu konularda hiçbir ikircime yer bırakmadan, ayrılıkçılığa, serüvenciliğe karşı kesin tutum almaktır. Ayrılıkçı burjuvazinin etkisini kıramazsak, işçi sınıfının birliğini savunma cesaretini gösteremezsek, atı alan Üsküdar'ı geçer. İşçi sınıfı hareketi mi, yoksa egemen ulusun işçi sınıfı hareketi mi? İkisi ayrı şeydir. İşçi sınıfının birliğinden yana, ayrılıkçı burjuvazinin ayrı örgütlenme anlayışına karşı isek, «Hakim ulusun işçi sınıfı hareketi» demeyiz, işçi sınıfı hareketi deriz. Dahası, sorumlu bir sosyalist isek, «işçi sınıfı hareketi ulusal sorun konusunda kendine düşeni yapmaz ise, biz kendi başımızın çaresine bakarız» diyemeyiz. Hangi ulustan olursa olsun, bir Marksist - Leninist'in anlayışı bu olamaz. Böyle bir anlayış, ulusal sorunu toplumun öteki tüm sorunlarından soyutlayarak ele alan burjuvazinin yaklaşımından çok da farklı değildir. Ulusal sorunu öteki sorunlardan soyutlayıp ele alan burjuva-

zinin tersine, devrimciler ulusal sorunu tüm öteki sorunlarla birlikte ele alan ve eksiklikleri bu anlayışla gideren kimselerdir.

Ayrı grupçuklar oluşturmak, sosyalist akımın bir koluyla dirsek teması kurarak varlığını sürdürmeye kalkışmak doğru değildir. Eleştiriler, itirazlar olabilir, eksikler de. Ama çözüm yolu bu değildir. Ulusal sorunu başa alarak, buna dayalı grupçuklar yaratmaktan vazgeçilmeli, bu tür anlayışlara karşı savaşım yürütülmelidir.

MARKSİST - LENİNST HAREKETİN ÖNÜNDE DURAN GÖREVLER

Egemen gerici burjuvazinin ırkçı - şoven politikasına, ayrıcalık ve baskı düzenine karşı geniş bir propaganda, ajitasyon ve örgütlenme çalışması yürütmek bir zorunluluktur. Bu çalışma, uzun ve yorucu bir çaba gerektirir. Ezilen ulus burjuvazisinin ayrılıkçı eylemine karşı, değişik ulustan proleterlerin birliğini sağlamak, iki halkın dayanışmasını pekiştirmek bu çalışmaya bağlıdır.

Çalışma koşullarının zorluğu ortadadır. Bu konuda yapılacak çok şey vardır. Ayrılıkçı burjuvazinin eylemi, Maocuların, goşistlerin serüvenci tutumları, devrimci kadroları ters yönde etkileyebilmektedir. Bunların bir bölümü ayrı eylemlerle soruna çözüm bulacağını sanırken, bir başka bölümü bu ters tutumlara duyduğu aşırı tepkiyle soruna kafa yormaktan uzaklaşabilmektedir. Legal sosyalist akımın tutarsızlığı, likidatörlerin olumsuz eylemi, ulusal baskıdan rahatsız çevrelerde gerekli biçimde değerlendirilemediği için, Marksist - Leninist harekete karşı güvensizlik yaratabilmekte, devrimciyle oportünistin birbirine karıştırılmasına neden olabilmektedir.

Marksist - Leninistler bu karmaşık ve bulanık durumu aydınlatmak, kadroları eğitmek, iki yanlı güvensizliği yenme sorunuyla karşı karşıyadırlar. Legal akımın gündelik, grupçu tutumunun, ayrılıkçı burjuvazinin aktif eyleminin yarattığı çatlakları gidermek ivedi görevlerden biridir. Marksist - Leninistler, bu olumsuz eğilimlerin giderilmesini, sosyalizme gönül veren kadroların birlikteliğini savunmakta ve bu yolda kararlı bir savaşım yürütmektedirler. Bu savaşımın başarısı, ulusal sorun konusunda da önemli gelişmelerin hiç kuşkusuz habercisi olacaktır.

Proleter devrimcileri, ulusal ayrıcalık konusundaki tepkileri olumlu karşılarlar. Bu tepkiyi işçi sınıfı hareketiyle bağlaşıklığa yöneltmek için ellerinden geleni yaparlar. Bu konuda rahatsızlık

duyan çevrelerin haklı oldukları noktalar olabilir. En başta onları dinlemek, anlamaya çalışmak, verimli diyaloglar kurmak her devrimcinin ödevidir. Gerekli uyumun sağlanması için uzun ve yorucu bir çalışma yürütmek gerek. Ayrılıkçı burjuvazinin, serüvencilerin etkisini kırabilmek için baskı ve ezgiye karşı yığın savaşımını örgütlemek, somut hedefler koymak bir zorunluluktur. Her alanda olduğu gibi, bu konudaki engellerin de üstesinden muhakkak gelinecektir.

Sovyet Sendikaları *

Sendikaların toplumda taşıdığı önem ve oynadığı rol, bilindiği gibi, onun ekonomik ve sosyo - politik yapısıyla, işçi sınıfının üretim ve devletteki durumuyla belirlenir.

Sosyalizmin sosyo - ekonomik sistemiyle kapitalizmin sosyo - ekonomik sistemi arasındaki köklü fark, sendikal harekette, sendika örgütlerinin faaliyetinin biçim ve yöntemlerindeki önemli özellikler nedeniyle ortaya çıkmaktadır.

Sovyetler Birliği sendikaları, Sovyet emekçilerinin en geniş örgütleridir.

Karakteri bakımından parti dışı toplumsal örgütler olan sendikalar, ırk, milliyet, cinsiyet ve dinî inanç farkı gözetilmeksizin hemen hemen bütün işçi ve memurları gönüllülük esasları üzerinde saflarında birleştiriyor. 110 milyondan fazla insan ya da halk ekonomisinde çalışanların % 99'u Sovyet sendikalarına üyedir.

Gönüllü üyeliğin yanısıra Sovyet sendikalarının kitlesellik niteliği, büyük ölçüde, sendikaların emekçilerin çıkarları, onların çalışmaları ve yaşantıları konusunda gösterdikleri kaygıyla, ekonomik ve kültürel kuruluşa aktif iştirakleriyle, büyük otoriteleri ve Sovyet insanlarının güvenini kazanmış olmalarıyla açıklanıyor.

SSCB sendikaları, 1905 - 1907 yıllarındaki ilk Rus devrimi döneminde ortaya çıktı. Bunlar, kapitalistlerin ve büyük toprak sahiplerinin ağır baskılarına ve emekçilerin politik haklardan yoksun bırakılmasına karşı işçi sınıfının hayati çıkarları için savaşan örgütlerdi.

SSCB sendikalarının ortaya çıkma özelliği, batı ülkelerindeki sendikalardan farklı olarak Rusya'daki sendikaların işçi sınıfının devrimci partisinin kurulmasından sonra ve bu partinin dolaysız etkisiyle doğmuş ve biçimlenmiş olmasından ibarettir. Bu durum, sendikaların karakterini belirlemiştir.

---

* APN Haber Ajansı.

Sovyetler Birliği sendikaları kuruldukları ilk günden itibaren, ilk Rus devrimi yıllarında grevlere ve gösterilere aktif olarak katılmışlar, Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin zaferle sonuçlanmasına büyük katkıda bulunmuşlardır. Özellikle bu yüzden sınıf savaşının gerçek okulu olmuşlardır.

Büyük Sosyalist Ekim Devrimi, Sovyet ülkesinde işçi sınıfının durumunu kökünden değiştirdi. Sovyet ülkesinde derin toplumsal ve sosyo - ekonomik reformlar yapıldı. Toprak, fabrikalar ve üretim araç - gereçleri özel mülkiyet olmaktan çıkıp, toplumun malı haline getirildi. Buna uygun olarak sendikaların rolü ve görevleri de değişti. Emekçilerin egemenliği ele geçirmeleriyle birlikte, sosyalist üretimin toprağın ve fabrikaların yeni sahipleri olan işçilerin ve köylülerin yararına elden geldiğince geliştirilmesi sendikaların ilk görevi oldu.

Emekçilerin çıkarlarını ifade eden Sovyet sendikaları, ülke ekonomisinin daha da yükseltilmesi ve Sovyet halkının refahının sürekli olarak artırılması için saptanan planların hayata geçirilmesine, komünizmin maddi - teknik temelinin kuruluşuna, XXV. SBKP Kongresi tarafından kabul edilmiş olan barış ve uluslararası işbirliği, özgürlük ve halkların bağımsızlığı uğrunda bundan sonra verilecek savaşın programının, uygulamada gerçekleştirilmesine aktif olarak katılıyorlar.

Sovyet sendikalarının durumunun kendine özgülüğü, bunların bir yandan işçi sınıfının en geniş kitle örgütü olmasından, öte yandan da aynı zamanda bu örgütlerin bir devlet örgütü olmayıp geniş emekçi kitlelerini devletin ve toplumun yönetimine celbeden ve onlara yönetim sanatını öğreten toplumsal bir örgüt olmalarından ileri gelmektedir.

«Proletarya diktatoryası sistemindeki yerleri bakımından sendikaların, —diyordu V. İ. Lenin—, partiyle devlet egemenliği arasında bulundukları söylenebilir» (**Bütün Eserleri**, Cilt 42, sayfa 203).

Böylece Sovyet sendikaları, parti ve devlete ait bir örgüt değil, partinin yönetimi altında ve devlet egemenliğiyle sıkı işbirliği halinde çalışan —çünkü sendikalar, parti ve devletle aynı amaçlara ve görevlere sahiptirler— özgün, kitlesel ve toplumsal emekçi örgütüdür.

Emekçilerin çıkarlarını ve isteklerini ifade eden bir organ olarak devlet, sendikaların faaliyetine karışmaksızın onlara her türlü desteği gösteriyor. Sendikalar, devlet organları arasında sa-

yılmaz ve devletin denetimi altında değildir. Sovyet yasaları, sadece devlet organlarının sendika içi faaliyete karışmasını önlemekle kalmıyor, aynı zamanda sendikaların yasal haklarını çiğneyen görevli kişilerin sorumlu tutulmasını öngörüyor.

Emekçilerin sendikalara girme özgürlüğü ve sendikaların hakları SSCB Anayasası ve Sovyet yasalarınca garanti ediliyor.

Sendikal örgütlerin iç yaşantısı ve onların üst kademedeki sendika organlarıyla karşılıklı ilişkileri, SSCB sendikalar tüzüğüyle, ayrı ayrı sendikaların kendi tüzükleriyle ve üst sendika organlarının kararnameleriyle düzenleniyor.

Sovyet sendikaları, demokratik merkeziyetçilik ve üretim ilkesi üzerinde kuruluyor.

Demokratik merkeziyetçilik ilkesi şu anlama geliyor :

— Bütün sendika organları aşağıdan yukarıya sendika üyeleri tarafından seçilirler ve onların önünde hesap vermek zorundadırlar;

— sendikal örgütler, SSCB sendikalar tüzüğü ve üst kademe sendika organlarının kararlarına uygun olarak sendika çalışmasının tüm sorunlarını çözümlerler;

— sendikal örgütlerin kararları, sendika üyelerinin oy çoğunluğuyla alınır;

— alt kademedeki sendika organları üst kademedekilere bağlıdır.

Üretim ilkesi, aynı işletmede ya da kuruluşta çalışan tüm işçilerin mesleğe bağlı olmaksızın aynı sendikada birleşmesi, her sendikanın da halk ekonomisinin bir veya birkaç benzer dalındaki işçi ve memurları birleştirmesi demektir.

Böylece demokratik merkeziyetçilik ve üretim ilkesi, sendika içi demokrasinin geniş şekilde gelişmesini, tüm sendika üyelerinin aktif toplumsal ve üretimsel çalışmaya celbedilmesini gerektiriyor, tüm sendikal örgütlerin eylem birliğini, onların kollektif yönetimini, örgütlülük ve dayanışmanın sendika üyelerinin çok yönlü girişimiyle birleştirilmesini öngörüyor.

İşletmelerde, inşaatlarda, sovhozlarda (devlet çiftliği), kuruluşlarda ve öğretim kurumlarında kurulan alt sendika örgütleri tüzük uyarınca sendikaların temelini oluşturuyor. Sendika komitesi, doğrudan doğruya işçilerin ve memurların çalışma, yaşam ve kültür konularındaki çıkarlarını temsil ediyor. Sendika komi-

tesi, işçilerin adına yönetimle toplu sözleşme imzalar ve bu sözleşmenin yerine getirilmesi için önlemler alır, işletmenin planlarının hazırlanmasına katılır.

Her sendika, üretim ilkesine göre kurulmuş olan ve aynı ya da benzer halk ekonomisi dallarının işçi ve memurlarını birleştiren mesleki birliğe dahil olur. İşkolu sendikalarının yönetimi için konferanslarda ve kongrelerde bölge, mıntıka, il ve cumhuriyet komiteleri ve sendika merkez komiteleri seçilir. Şimdi bu şekilde 25 işkolu sendikası mevcuttur.

Tüm halk ekonomisi dallarından sendikaların faaliyetinin koordinasyonu, işkolları arası sendika organları tarafından gerçekleştiriliyor. İşkolları arası sendika organları taşrada mıntıka, il ve cumhuriyet sendika meclisleri, merkezde ise Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Şûrası'dır.

Sendika organları geniş demokratik temeller üzerinde oluşturuluyor. Bu temeller, istisnasız tüm sendika yönetim organlarının gizli oylamayla seçilmesinden ibarettir. Demokrasinin daha da genişletilmesi, Sovyet sendikalarının sonuncu XV. Kongresi tarafından ileri sürülen en önemli görevlerden biridir. SSCB sendikalarının faaliyetindeki toplumsal esasların geniş şekilde geliştirilmesi de bu görevin nasıl yerine getirildiğini gösteriyor.

Şimdi işyeri sendikası komitelerinin yaklaşık olarak % 94'ünün ödeme mekanizması yoktur. Sendikaların her komitesinde ve meclisinde toplumsal şubeler ve komisyonlar çalışıyor. Sendikalardaki toplumcu - aktivistlerin sayısı hemen hemen 50 milyon kişiye ulaştı.

Sosyalist toplum koşullarında sendikaların çaba harcayacakları alanlar sınırlı değildir. Sendikalar, Sovyet toplumunun ekonomik, sosyal, politik ve ideolojik gelişme sorunlarının çözümüne katılırlar.

Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Şûrası ve birlik cumhuriyetlerinin sendika meclisleri, yasa girişiminde bulunma hakkına sahiptirler. Sendika organları, yönerge organlarınca kabul edilen yasaların ve kararnamelerin hazırlanmasına aktif olarak katılırlar.

Özellikle işyeri sendikası komiteleri geniş haklardan yararlanıyorlar. Bu haklar, Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Şûrası tarafından hazırlanan ve SSCB Yüksek Sovyet Prezidyumu tarafından onaylanan «Fabrika ve yerel sendika komitesinin haklarına ilişkin hüküm» olarak yasal yönden pekiştirilmiştir. Bu hü-

küm, işçilerin tüm çalışma, iş ücreti, yaşama ve dinlenme sorunlarının işletme yönetimi tarafından sadece sendika komitesiyle ortaklaşa çözümlenmesi gerektiğini öngörüyor.

Yönetim, sendika komitesiyle birlikte iş ücreti biçimlerini ve sistemini, iç çalışma düzeninin kurallarını saptar, emeğin korunması konusunda yönergeler hazırlar ve onaylar, konut dağıtır. Üretimin planlanması ve organizasyonu, maddi ve mali kaynakların kullanımıyla ilgili sorunların çözümünde ve yönetici işçilerin atanmasında yönetim sendika komitesinin fikrini göz önünde bulundurmak zorundadır.

Fazla mesai yapılması ve işçilerin çok fazla gerek duyulduğunda tatil günleri çalıştırılması ancak sendika komitesinin izniyle mümkün olabilir. Sendika komitesinin onayı olmadan işçi ve memur, yönetim tarafından işletmeden uzaklaştırılamaz. Yönetim, sendika komitesi üyelerini, komitenin onayı olmaksızın cezalandıramaz ve başka bir işe geçiremez.

Yönetim, sendika komitesine, komitenin çalışacağı ve toplantı yapabileceği yeri, ulaştırma ve haberleşme araçlarını ücretsiz olarak sağlamak zorundadır.

Sosyalist ekonomi Sovyet sendikalarının çabalarını yoğunlaştırdığı başlıca alandı ve öyle de kalıyor.

SSCB sendikaları, üretimsel - ekonomik faaliyetlerindeki en önemli doğrultuyu, sendika üyelerinin maddi değerlerin yaratılması işine doğrudan ve aktif biçimde katılmaya, halk refahının sürekli olarak yükseltilmesi için ekonomik temelin güçlendirilmesine geniş şekilde celbedilmesinde görüyorlar.

Geniş emekçi kitlelerinin halk ekonomisinin gelişimini planlama işine celbedilmesi, sendikaların ülke ekonomisinin gelişmesine yaptıkları etkinin önemli biçimlerinden biri olmaktadır. Var olan ve gelecekteki planların hazırlanmasına katılma işletmeden başlar.

Plan taslakları emekçiler tarafından geniş şekilde görüşüldükten sonra gerekli bakanlıklara, genel müdürlüklere, planlama organlarına gönderilir. Bu organlar, işletme kollektiflerinin önerilerini gözönüne alarak işkollarına, ekonomik bölgelere ve cumhuriyetlere göre planları hazırlarlar.

İş kollarına, mıntıkalara, illere ve cumhuriyetlere göre plan taslaklarının hazırlanmasına sendika Merkez Komiteleri ve meclisleri de katılıyorlar, plan taslaklarını ve işletme kollektiflerinin önerilerini inceliyorlar. Kabul edilebilir bir çözüm yolu buluna-

mayan sorunlar konusunda sendika Merkez Komiteleri ve meclisleri Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Şûrası'na ve SSCB Devlet Planlama Komitesi'ne kendi önerilerini veriyorlar.

Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Şûrası, yıllık ve beş yıllık halk ekonomisi gelişme planlarının taslaklarını inceler, SSCB Bakanlar Kurulu Başkan Yardımcısı - SSCB Devlet Planlama Komitesi başkanı ya da onun birinci yardımcısı Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Şûrası Prezidyumu'nun bu konularla ilgili oturumlarında rapor sunar.

Devlet planlarının hazırlanmasına ve görüşülmesine katılan emekçiler, her yeni planın, her zaman sonuç olarak aynı amacı, emekçilerin yaşam ve kültür düzeyinin sürekli olarak yükseltilmesi amacını izlediğini biliyorlar. Onlar, üretimi geliştirmek ve dolayısıyla halkın ve her Sovyet ailesinin yaşam düzeyinin daha da yükseltilmesi için tasarlanan planların gerçekleştirilmesinin herşeyden önce bizzat işçi ve memurlara, onların her birinin emek katkısına bağlı olduğunu çok iyi anlıyorlar.

Kendi yarattığı maddi nimetlerin özel bir işverenin değil, kendisi gibi emekçilerden oluşan bütün bir toplumun emrine gireceğini ve bu toplumun kendisini adil bir biçimde ödüllendireceğini bilmesi, Sovyet vatandaşında yaratıcı şekilde çalışma, iş verimini yükseltmek için kaynaklar arama ve kaynaklardan tam olarak yararlanma isteği uyandırıyor.

Sovyet ekonomisinin kuşku götürmez başarıları özellikle bu bilinçle açıklanabilir.

Dokuzuncu beş yıllık plan (1971 - 1975) sonuçları bu görüş açısından karakteristiktir. Eğer, bu yıllar boyunca ülkenin ekonomik gücünün ne kadar arttığına, üretilen ürünün mutlak artışının ne kadar olduğuna ilişkin görüş açısından bir değerlendirme yapılacak olursa bu sonuçlar özellikle etkileyici olur. 1975 yılındaki toplam sanayi ürün hacmi 1970 yılına oranla % 43 oranında arttı.

Yoldaş L. İ. Brejnev'in XXV. SBKP Kongresi'ne sunduğu raporda şunlar belirtiliyor: «Bu konuda dokuzuncu beş yıllık plan döneminin eşiti yoktur. Önceki herhangi bir beş yıllık plana oranla daha yüksek sanayi ürün ve sermaye yatırımı artışı, halk refahının yükseltilmesi konusundaki yeni önlemlerin gerçekleştirilmesi için devletin ayırdığı ödeneklerde artış elde ettik.»

Yeni sosyal önlemlerin gerçekleştirilmesine, önceki iki beş yıllık planda ayrılan toplam para miktarı kadar para ayrıldı. Kişi başına düşen reel gelirler % 25 oranında arttı. Beş yıllık plan

dönemi içinde 56 milyon kişi, konut koşullarını iyileştirdi. 1971 - 1975 yıllarında on bir milyondan fazla apartman dairesi ve kişisel ev yapıldı, toplumsal tüketim fonlarından yapılan ödemeler ve sağlanan avantajlar % 40 oranında yükseldi. İşçilere, memurlara ve kolhozculara verilen yardım paraları ve emekli maaşları, öğrencilere verilen burslar arttı.

İşçi ve memurların ortalama aylık iş ücretleri beş yılda %20 oranında yükseldi ve 146 rubleyi, toplumsal fonlardan yapılan ödemeler ve sağlanan avantajlarla birlikte ise ayda 198 rubleyi buldu. Kolhozcuların iş ücreti, beş yılda % 25 oranında arttı. Ülkede kişi başına düşen reel gelirler hemen hemen 15 yılda iki kat artıyor. Aynı yıllarda temel gıda ve sanayi mallarına ait devlet perakende fiatlarının sabit kaldığı koşullarda perakende mal sürümü % 36 oranında arttı.

Sovyet vatandaşlarının sürekli artan emek faaliyeti, Sovyet sendikalarının düzenlediği ve yönettiği sosyalist yarışma gibi, gerçekten ulusal ve yurtseverce bir harekette özellikle ortaya çıkıyor.

Yarışma, kitlelerin yaratıcı girişiminin gelişmesinde, sosyalist kollektivizmin biçimlenmesinde önemli bir araçtır.

Yarışmanın gücü, onun, teknik araçların daha iyi kullanılması, çalışmanın doğru düzenlenmesi, ileri üretim deneyiminden yararlanılması yoluyla iş verimi artışının nasıl elde edilebileceğini göstermesindendir. Sosyalist yarışmanın anlamı, ileri çalışma yöntemlerinin yayılması ve uygulanması, çalışmada en iyi sonuçların hangi yolla elde edilebileceğini bulma ve gösterme, onları herkesin malı haline getirme yeteneğidir.

Sosyalist yarışma, özellikle ekonomik alanda gelişiyor. Ancak, bu yarışma daha önceden insanın üretimsel faaliyetinin sınırları dışına çıkmadığı halde, şimdi yarışmaya katılanlar, nitelik olarak yeni yükümlülükleri üzerlerine alıyorlar. Örneğin, bir komünist gibi yaşamayı ve çalışmayı öğrenmek gibi. Bu yarışma, çalışmaya komünist açıdan davranış hareketi adını aldı.

Çalışmaya komünist davranış hareketi, Sovyet vatandaşlarının tüm yaşam ve faaliyet alanlarına aktif etkide bulunuyor. Bu harekette, yüksek iş verimi savaşımı, insanların eğitimiyle, onların teknik ve kültürel bilgilerini yükseltme, üretimdeki ve günlük yaşamdaki ilişkilerin komünist ahlâkın yüksek istemlerine uygun düşeceği bir şekilde yaşama arzusuyla organik olarak birleşmektedir.

Sendikalar, her işçide işletmenin ve ülkenin sahibi olma duygusunu, emeğe ve toplumsal mülkiyete bilinçli davranışı, disiplinliği ve komünist ahlâk normlarından ileri gelen diğer yüksek nitelikleri eğitmeyi, emekçilerin genel eğitim ve kültürel - teknik düzeyinin gelişmesine yardım etmeyi sağlıyor.

Sendikalar, ekonomi organlarıyla birlikte düzenli olarak yarışma sonuçlarını çıkarıyorlar, yarışmanın galiplerini belirliyor ve ödüllendiriyorlar.

Toplu sözleşmeler, işçi toplantıları, sürekli olarak çalışan üretim konferansları Sovyet sendikalarının emekçileri üretimin ve toplum işlerinin yönetimine celbetmek için yararlandıkları diğer önemli biçimler oluyorlar.

Toplu sözleşmelerde yönetimin ve işçi kollektifinin en geniş sorunlar konusundaki karşılıklı yükümlülükleri yer alıyor.

Toplu sözleşmelerden ileri gelen yükümlülükler sendika komitesi için ahlâki bir nitelik taşıyor, çünkü, sendikalar toplu sözleşmelere göre mülki sorumluluk taşımıyorlar. Bu yükümlülükler yönetim için ise zorunlu hukuki bir karakter taşıyor. Yükümlülüklerini ve saptanan önlemleri yerine getirmeyen ekonomi yöneticileri disiplin, yönetim ve mahkeme sorumluluğuna celbedilir. İşçi, şahsen ya da sendika komitesi aracılığıyla üst kademedeki herhangi bir organa, toplu sözleşmenin doğrudan doğruya kendisini ilgilendiren herhangi bir maddesinin çiğnenmesi halinde yönetimden şikayette bulunabilir.

Sendika komiteleri tarafından düzenli olarak yapılan işçi ve memur toplantıları, yönetimin raporlarına göre üretim planlarının taslaklarını ve bu planların yerine getirilme sonuçlarını, toplu sözleşme taslaklarını ve onların yerine getirilme seyrini, üretimle, işçilere günlük yaşam ve kültürel bakımdan hizmetle, maddi özendirme fonlarının kullanılmasıyla ilgili sorunları görüşürler, tartışırlar.

Yönetim, saptanan düzen uyarınca bu toplantılarda daha önce yapılan işçi toplantılarında alınan kararların yerine getirilmesi için aldığı önlemler konusunda rapor sunmak zorundadır.

İşçi sayısı 100 ve daha fazla olan tüm işletmelerde ve örgütlerde kurulan ve sürekli faaliyet gösteren üretim konferansları, işçilerin üretimin yönetimi işine celbedilmesi için önemli bir araçtır. Bunlar işçi ve memurların ortak toplantılarında bir yıl süreyle seçilen ve sendika komitelerinin yönetimi altında çalışan sürekli organlardır.

Sürekli olarak çalışan üretim konferanslarının faaliyeti ve hakları SSCB Bakanlar Kurulu ve Sovyetler Birliği Sendikaları

Merkez Şûrası tarafından onaylanan özel bir kararla belirlenmiştir. Üretim konferansları, üretimin ekonomik etkinliğinin yükseltilmesine, emek veriminin artışına, ürün niteliğinin iyileştirilmesine ve maliyetinin azaltılmasına, çalışma koşullarının iyileştirilmesine değinen her türlü konuda tavsiyelerde bulunur. Konferansa, yüksek kademedeki ekonomi ve sendika organlarına işletmenin faaliyetini iyileştirme konusunda önerilerde bulunma hakkı verilmiştir.

Özet olarak, işletmenin tüm ekonomik çalışma sorunları sürekli üretim konferanslarının görüşmesine sunulur. Bu konferanslarda işletme direktörü ve baş mühendisleri, atelye ve bölüm yöneticileri, önde gelen uzmanlar bu konularda rapor sunarlar.

İş ücreti sorunları, Sovyet sendikalarının çalışmasında önemli bir yer tutuyor. İşçi ve memurların iş ücreti koşullarının saptanmasıyla ilgili tüm kararlar Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Şûrası'nın katılması ya da onayıyla hükümet tarafından, en önemli kararlar ise Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Şûrası ile ortaklaşa alınır.

Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Şûrası ve işkolu sendikaları Merkez Komiteleri, çalışma ve toplumsal sorunlarla ilgili Devlet Komitesi'yle birlikte iş ücreti sistemleri, işçi ve memurların ücretleri konusundaki örnek kararları hazırlarlar, iş ücretinin artırılacağı meslekler listesini onaylarlar ve tarife - derecelendirme kılavuzlarını hazırlarlar, örnek üretim normlarını onaylarlar, işgünü süresinin saptanmasına katılırlar.

İşçilerin iş ücretinin temel biçimleri parça başına ve saat başına ücret, iş ücreti çeşitleri ise parça başına primli, saat başına primli ve parça başına ücretlidir. Mühendislik - teknik görevlilerine ücret şemaları düzenlenmiştir. Bunların ölçüsü, göreve, işletmenin kategorisine ve sanayi dalının önemine bağlıdır.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin XXV. Kongresi'nde Sosyal Gelişme ve Halkın Yaşam Düzeyinin Yükseltilmesi Programı ortaya kondu. Ülkemizde işçi ve memurların ortalama iş ücreti yıldan yıla artıyor. Yeni, onuncu beş yıllık planda maddi refahın daha da artırılması öngörülüyor. İşçi ve memurların ortalama iş ücretinin % 16 - 18 oranında artırılması ve beş yıllık plan döneminin sonuna doğru ayda en az 170 rubleye ulaşması tasarlanıyor. SSCB'de iş ücreti artışı, fiyatların sabit kaldığı ve hatta bazı geniş tüketim malları fiyatlarının azaldığı koşullarda gerçekleştiriliyor. Toplumsal tüketim fonlarından yapılan ödemeler ve sağlanan avantajlar % 28-30 oranında artırılacak.

Sovyetler Birliği'nde emeğin korunması, emekçilerin sağlığının korunmasına yönelik geniş önlemler sistemi şeklinde ortaya çıkmaktadır. Bu önlemler sistemi, teknolojik süreçlerin sürekli olarak mükemmelleştirilmesini, sağlıklı ve güvenilir çalışma koşullarının yaratılmasını, çalışma süresinin azaltılmasını, emekçilerin dinlenme ve tedavi organizasyonunun iyileştirilmesini öngörüyor.

Sovyet egemenliği yıllarında, sanayide iş haftası süresi, 18 saat azaltıldı ve 41 saat oldu, fazla zararı olan işlerde çalışan işçiler için bir iş haftası 36 saatten fazla değildir. Sovyetler Birliği'nde iş haftası beş gündür ve iki gün tatil yapılır.

Bütün işçi ve memurlar, iş yasası uyarınca her yıl ücretli izin hakkına sahiptirler. İzin süresi, mesleğe ve işkoşullarına bağlı olarak 15-48 işgünü arasında değişir.

Sovyet yasaları, emeğin korunması konusundaki tüm kuralların, normların ve yönergelerin devlet ve ekonomi organları tarafından sendikalarla ortaklaşa ya da onların mutabakatını alarak onaylanmasını gerektiriyor.

Sendikalar, emeğin korunması ve güvenlik araçlarının durumu, iş yasasının uygulanışı üzerindeki devlet gözetimini gerçekleştirme hakkını paylaşırlar. Sendikalar bu amaç için teknik denetleme kuruluna sahiptirler (yaklaşık olarak 6.000 denetçiden oluşan kadrolu, hemen hemen 3 milyon kişiden oluşan kadrosuz denetçi kurulları.)

Sendika teknik denetleme kurulunun, emeğin korunması konusundaki tüm yönergeleri yönetim tarafından yerine getirilmek zorundadır. Güvenlik tekniği kural ve normlarının ciddi şekilde çiğnendiği durumlarda sendika organları, atelye ve işletmelerin çalışmasını geçici olarak durdurma, suçlu görülen yönetim temsilcilerine ceza verme hakkına sahiptirler.

Sendika organlarının onayı olmaksızın bir tek yeni işletme ya da üretim hizmete açılamaz. Sendikaların emrinde 6 tane emeği koruma enstitüsü bulunuyor. Bu enstitülerde 1.200 bilim görevlisi çalışıyor. Üretimde çalışma koşullarının daha da iyileştirilmesiyle ilgili sorunların çözümü bu enstitülerin görevleri arasına giriyor. Enstitülerden biri sadece kadınların emeğinin korunması konusunda uzmanlaşmıştır.

Sovyet sendikaları, devlet sosyal sigortası işini de yönetiyorlar. Sovyet egemenliği yıllarında sosyal sigorta, emekçilerin maddi refahının yükselmesinde ve emekçilerin sağlığının sağlamlaşmasında önemli bir kaynak oldu.

SSCB'de sosyal sigorta tamamen devletin hesabına gerçekleştiriliyor ve istisnasız tüm işçi ve memurları kapsamına alıyor. Emekçiler sosyal sigorta fonuna kendileri para yatırmıyorlar. Devlet sosyal sigorta bütçesi sürekli olarak artıyor: 1970'te 17,1 milyar ruble ve 1975'te 25,9 milyar rubleyken 1976'da 27,92 milyar ruble olarak onaylanmıştı.

Bu paralar, emekli maaşlarının ödenmesine, geçici iş göremezlik, hamilelik ve doğumda verilen yardım paralarının ödenmesine, işçi ve memurlar için sanatoryum, dinlenme evi, profilaktoryum ve pansiyonlara giriş belgelerinin elde edilmesine, çocukların kent dışındaki yazlık sayfiyelerde dinlenmesi için izin belgelerinin verilmesine, emekçilerin ve ailelerinin sağlığının korunmasını amaç edinen diğer profilaktik ve sosyal önlemlerin gerçekleştirilmesine harcanmaktadır.

Sovyet sendikaları yaklaşık olarak 1000 sanatoryuma, dinlenme evine ve pansiyona sahiptir. Bunlarda 410,400 kişilik yer vardır ve 1975 yılında 8,66 milyon kişi buralarda tedavi olmuş ve dinlenmiştir.

İşçilerin vardiyadan sonra dinlendikleri ve tedavi gördükleri işletmelerdeki sanatoryum - profilaktoryum ağı son yıllarda çok genişledi.

Sovyet sendikaları, emekçilerin konut - kamu gereksinmelerinin iyileştirilmesi konusundaki önlemlerin gerçekleştirilmesine büyük önem veriyorlar.

Sendika örgütleri, konutların ve kültürel - kamu tesislerinin yapım ve onarım planlarının hazırlanmasına aktif biçimde katılıyorlar ve bu planların yerine getirilmesini denetliyorlar. Yeni konut alanının dağıtımı mutlak surette sendikaların katılmasıyla yapılıyor.

SSCB'de apartman dairesi ücretinin düzeyi 1928 yılından beri değişmeden kalıyor ve belediye hizmetleri ücretiyle birlikte ortalama olarak aile bütçesinin %4-5'ini oluşturuyor.

Eğitici çalışma Sovyet sendikalarının faaliyetinde önemli bir bölüm oluyor. Sendikalar yapı bakımından eğitici örgütlerdir, onların kitlelerle çalışmasında başlıca yöntem, inandırma yöntemidir. Sendikalar tüm işçi ve memurları komünist bilinçle, Sovyet yurtseverliğiyle ve proleter enternasyonalizmle, emeğe ve kamuoyuna saygılı davranışla, yüksek bir ahlak ruhuyla eğitiyorlar. Sendikalar, emekçilerin genel eğitim ve kültürel - teknik düzeyinin yükseltilmesine mümkün olan yardımı yapıyorlar.

Tüm eğitim çalışmasının büyük bölümü, klüplerde, kütüphanelerde ve işletmelerle emekçilerin oturdukları yerlerde kurulmuş olan dinlenme salonlarında yürütülüyor.

Halen ülkede yaklaşık olarak 22 bin kültür sarayı, kültür evi ve klüb, 49 binden fazla sinema makinesi, 23 binden fazla kütüphane vardır. Sendikalar, 9 merkez gazetesi, toplam tirajı 24 milyon nüshayı bulan 24 toplumsal - politik ve 55 üretimsel ve bilimsel - teknik dergi çıkarıyorlar. Üstelik «Profizdat» her yıl 33 milyon adet kitap çıkarıyor.

Sendikaların emrinde 2.596 stadyum, yaklaşık olarak 105 bin spor salonu, 704'ten fazla kapalı yüzme havuzu, hemen hemen 5.000 kayak merkezi, yaklaşık 800 turistik tesis bulunmaktadır. 29 milyondan fazla insan kültür - fizik ve sporla sistematik şekilde uğraşmaktadır.

Dünyadaki tüm kıtalardan 128 ülkenin sendikalarıyla ilişkide bulunan ve dünya sendika hareketinin ayrılmaz parçası olan Sovyet sendikaları, esas itibariyle işçi dayanışması görevlerinin yerine getirilmesi, proleter enternasyonalizmi ilkeleri üzerinde dünya sendika hareketinin birliğinin sağlanması savaşımına, barış, demokrasi ve toplumsal ilerleme savaşımına bağlı olan uluslararası faaliyetine birinci derecede önem vermektedir.

SBKP M. K. Genel Sekreteri, Yoldaş L. İ. Brejnev'in raporunda ve XXV. parti kongresinin öteki belgelerinde, Barış Programı'nda ortaya konmuş olan bir dizi büyük sorunların son 5 yılda çözümlenmiş olmasından memnuniyetle söz ediliyor. Leninci barış içinde birlikte yaşama ilkelerinin sosyal düzenleri farklı devletler arasındaki karşılıklı ilişkilerin bir normu haline getirilmesi süreci artan bir güçle ilerliyor, emperyalist «soğuk savaş», saldırı ve dikta politikası yenilgiye uğruyor, bu politikanın yaratıcıları ve ideologları ise giderek daha büyük bir tecritin içine düşüyorlar. Uluslararası anlaşmazlıkların adil ve barışçı düzenlemesi için objektif olanaklar artıyor.

Helsinki Avrupa Genel Konferansı'nın başarıyla tamamlanması sonucunda İkinci Dünya Savaşı'nın bilançosu çıkarıldı, Avrupa'nın kesin olarak bir barış ve karşılıklı yararlı işbirliği kıtası haline getirilmesi için sağlam temeller atıldı.

Dünya sendika hareketinin ayrılmaz parçası olan Sovyet sendikaları, diğer sosyalist ülkelerin sendikalarıyla birlikte dünya sendikalarının eylem birliğinin sağlanması işine büyük katkılarda bulunuyorlar. Eylem birliği savaşımı, Sovyet sendikalarının ya-

şamla doğrulanan ve uygulamada kanıtlanan ilkesel doğrultusudur.

Çevrenin ve öncelikle de üretim ortamının iyileştirilmesi, emekçilerin emeğinin, sağlığının ve refahının korunması konularında yapılan Avrupa Sendikaları Konferansı, Avrupa sendikalarının eylem birliği yolunda önemli bir aşama oldu. Konferans, farklı politik yönelimlere sahip sendika merkezleri arasındaki karşılıklı anlayışa yardım eden Avrupa çapındaki çok yönlü işbirliğinin en önemli eylemlerinden biri oldu.

Sovyet sendikaları, emperyalizme, sömürgeciliğe ve saldırı güçlerine karşı barış, toplumsal ilerleme ve dünya emekçilerinin aydınlık geleceği uğrunda savaşan tüm sendikalara her türlü maddi ve manevi destekle bulunmayı enternasyonal görevi saymaktadır.

«0»

BÜYÜK SOSYALİST EKİM DEVRİMİ'NİN 60. YILI

Emekçi Devletinin İlk Adımları *

VENIAMIN KONYUKHOVSKI

Bilim Doktoru (Tarih),
SBKP Merkez Komitesi'ne bağlı
Toplum Bilimleri Enstitüsü'nde
Tarih Profesörü

Sovyetler Birliği ile dünya sosyalist ülkeler topluluğunun deneyimi, kapitalizmden sosyalizme geçişin, sosyalizm yolunu tutmuş bütün ülkeler için bazı ortak özellikler taşıdığı yolundaki bilimsel komünizmin savını tamamiyle doğrulamıştır. Genel özelliklerin varlığı, bunların, bu gelişimin ya biçiminde ya da sıralanışında ayrı özellikler gösteren farklı ülkelerde ortaya çıkıştaki özgüllüklerini dıştalamaz, tersine öngörür. Sosyalizm yolunun, en başta bütün ülkeler için geçerli olan genel yasalar tarafından belirlendiği, bugün artık teori ve pratik tarafından herkese gösterilmiştir. Aynı zamanda, genel yasaların işleyişinin belirli tarihsel koşullara ve ulusal özgüllüklere göre çeşitli biçimler aldığı da biliniyor.

Kapitalizmden sosyalizme geçişin ayırdedici niteliklerini meydana getiren genel özellikler karmaşası içinde en önemlisi, çekirdeği Marksist - Leninist Parti olmak üzere işçi sınıfının önderliği, kendi özel biçiminde proletarya diktatörlüğünün yürütülmesi ve yönetimin, köylülerle bağlaşıklık halinde işçi sınıfı tarafından kurulmasıdır.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ne, yaratıcı devrimci çalışmasında, Marksist - Leninist teori yol gösteriyordu. Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nden sonra yönetici Parti olunca, çabalarını en başta, işçi sınıfını ve bütün emekçileri yeni sosyalist devletin inşasına seferber etmeye yöneltti. Bu olmaksızın, devrik sömürücü sınıfların direncini kırmak. devrimin kazanımlarını pekiştirmek ya da kapitalizmden sosyalizme geçişi başarmak olanaksız olurdu.

---

* Bu yazı, **SOCIALISM - Theory and Practice** dergisinin 1977/1 sayısından çevrilmiştir.

GERİCİ DEVLET AYGITININ PARÇALANMASI

Sömürücü sınıfların devlet aygıtının parçalanması ve emekçileri ezmeye yarayan baskı aygıtının tasfiyesi işçi - köylü devletinin inşasında önemli bir aşamaydı; çünkü bu aygıt her an devrimci kazanımları yoketmeye yarıyabilirdi. Lenin, «bundan önceki bütün devrimler devlet aygıtını mükemmelleştirdiler, oysa ki onun yıkılması, parçalanması gerek... Bu vargı, Marksist devlet teorisinde baş ve temel noktadır» [1] diye yazıyordu. Ne var ki, devrim, önceki devletin baskı organlarını ortadan kaldırmanın yanısıra, ekonominin yönetimi, mali muhasebe, ulaşım, haberleşme vb. gibi işlerle uğraşan organları sömürücülerin elinden çekip alarak yeni hükümetin çıkarları doğrultusunda kullandı. Eski devlet aygıtının memur kadrosuna gelince, bunlara karşı hiç bir baskıcı yaptırım uygulanmadı. Devrimci yasallık çerçevesinde hareket eden yeni hükümet yalnızca halka karşı suçlar işlemiş bulunan eski hükümet temsilcilerini yargılayıp cezalandırdı. Devrimci hükümete sadık devlet memurlarının ana kitlesine iş verildi, yeni hükümet aygıtının gereksinimleri doğrultusunda yeniden eğitimden, öğretimden geçirildi.

Eski devlet aygıtının parçalanma sürecinde, bakanlıklar, mahkemeler, polis ve ötekiler de dahil bütün önceki merkezi hükümet organları tasfiye edildi. Almanya ile çıkan savaş ordunun derhal dağıtılmasını önledi: ilkin demokratikleştirilen ordu, sonra azar azar terhis edildi.

PROLETARYA İKTİDARININ DEVLET BİÇİMİ : SOVYETLER

Geniş emekçi yığınlarının etkin bir şekilde katılmasıyla, eski devlet aygıtının parçalanması yeni bir sosyalist devlet inşa etmenin yoğun yaratıcı süreciyle birlikte yol aldı.

Beş ayda (1917 Ekim - 1918 Şubat), tarihte ilk kez, Lenin'in başkanlığındaki Bolşevik Partisi'nin yönetimi altında, tüm ülkede işçi - köylü hükümetinin devlet aygıtı kuruldu.

Yığınların içinde çalışan ve savaşım deneyini bilimsel şekilde genelleştiren Lenin, Sovyetler'i, proletarya diktatörlüğünün somut bir biçimi olarak görüyordu. Lenin, Rusya'daki Sovyetler Cumhuriyeti'ni en etkin sosyalist devlet örgütlenmesi sayıyordu.

Ekim Devrimi'nin ertesi günü, Sovyetler'in İkinci Kongresi'nde yeni sosyalist devletin merkezi organları kuruldu. Kongre, saylavların seçimine katılan 20 milyon seçmen adına, tüm ikti-

darın işçi, köylü ve asker saylavları Sovyetleri'ne geçtiğini ilan etti. İki kongre arasındaki en yüksek devlet iktidar organı olan Tüm - Rusya Merkez Yürütme Komitesi'ni seçti ve birinci Sovyet hükümeti olan Lenin'in başkanlığındaki Halk Komiserleri Konseyi'ni oluşturdu.

Komünist Partisi'nin girişimiyle, kamu örgütleri, işçiler, askerler ve deniz erleri merkezi hükümet aygıtının inşası sürecine çekildi. Örneğin, Halk Çalışma Komiserliği aygıtı fabrika ve işyeri komiteleri üyelerinden, maden işçilerinden ve sigorta birliklerinde çalışanlardan oluşturuldu. Siemens - Schuckert Fabrikası işçileri ile Baltık Donanması'nın deniz erleri Dışişleri Halk Komiserliği'nin örgütlenmesine katıldılar; İçişleri Halk Komiserliği aygıtı ise Putilov fabrikasının en ilerici işçilerinden meydana getirildi.

Bunun yanı sıra, Sovyet iktidarının yerel organları oluşturuldu. Geçici burjuva hükümetine bağlı olarak kurulan il ve ilçe komiserlik büroları kapatıldı, belediye ve kır konseyleri kerteli olarak dağıtıldı. Tüm iktidar, bütün kırsal bölgelerde ve köylerde kurulan yerel Sovyetler'e devredildi. Emekçiler, Sovyetleri, rasgele seçilmiş bulunan ya da seçmenlerin umutlarını boşa çıkaran saylavlardan temizleyebilmek için saylavları geri - alma hakkını kullandılar.

Sovyetler, Bolşevik örgütlerin önderliği altında, yeni hükümeti canlı bir biçimde güçlendirdiler ve karşı - devrimle kesin bir savaş yürüttüler. Sendikalarla birlikte ekonomiye yeniden can verdiler, nüfusun gereksinimlerini karşılama yolunda adımlar attılar, emekçilerin yaşam koşullarını iyileştirdiler, besin stoklarının dağıtımını denetlediler ve kültür ve eğitim kurumlarının çalışmalarını düzelttiler.

DEVRİMİN KAZANIMLARININ SAVUNULMASI

Yeni sosyalist devlet şiddetli bir sınıf savaşımı koşullarında inşa edildi. Devrik sömürücü sınıflar kapitalizmi geri getirme çabasıyla, yabancı burjuvazinin destek ve yardımları ile, sosyalist devrimin utkusundan hemen sonra bir baltalama, sayısız komplo, başkaldırma ve kışkırtma kampanyası başlattılar, kara - çalan söylentiler yaydılar.

O tarihlerde Lenin, devrimin en ağır sınavlardan geçmekte olduğunu ve tarihte, bir kez kazanıldıktan sonra hiç bir devrimin kimseye bu şöhretle yetinme olanağı tanıdığının görülmemiş ol-

duğunu vurguladı: «Kendini savunamayan bir devrimin hiç bir değeri yoktur,» dedi.[2]

Yeni sosyalist hükümet devrimin kazanımlarını savunmaya ve bu amaçla gerekli devlet organlarını kurmaya zorlandı. 10 Kasım'da, işçi ve köylü milisini oluşturma kararı alındı. 22 Kasım 1917 tarihli kararname, yeni bir yargı kurumları ve devrimci mahkemeler sistemi getirdi. 7 Aralık 1917'de Halk Komiserleri Konseyi, karşı - devrim, sabotaj ve vurgunculukla savaşmak üzere, Lenin'in tanımıyla Sovyet iktidarına yönelik sayısız fesatlara karşı savaşımda güçlü bir silah haline gelen Tüm - Rusya Olağanüstü Komisyonu (Çeka)'nu kurdu. 15 Ocak 1918'de ise Sovyet Hükümeti işçi - köylü Kızıl Ordusu'nun oluşturulmasna ve 29 Ocak'ta işçi - köylü Kızıl Donanması'nın kurulmasına ilişkin bir kararı benimsedi.

BASKI, PROLETARYA İKTİDARININ ÖZÜ DEĞİLDİR

İçtenlikle barış isteyen Sovyet hükümeti bir iç savaşı önlemeye uğraştı ve düşmanlarına yüce gönüllülükle davrandı. Burjuva Geçici Hükümeti'nin bütün eski bakanlarını ve hatta karşı - devrimci ayaklanma sonrasında tutuklanmış, fakat Sovyet iktidarına karşı fesata kalkışmayacağına dair şeref sözü vermiş olan, Petrograd (şimdi Leningrad) üzerine sürülen Kazak kuvvetleri komutanı, General Krasnov'u serbest bıraktı. Gelgelelim, proletarya hükümetinin insanca tutumuna saygı göstermeyen karşı - devrimci güçler sabotajlarını ve büyük çaptaki silahlı isyanı sürdürdüler. Bu durum karşısında, Sovyet hükümeti, kendini karşı - devrime karşı savunmak devrimin dokunulmaz hakkı olduğundan, zora dayalı önlemler aldı. Ocak 1918'de Lenin şöyle dedi : «Şayet varsa, tek hatamız, burjuva - emperyalist sisteminin canavarcasına hain temsilcilerine karşı pek fazla insanca, çok iyi yüreklice davranmış olmamızdır.»[3]

Nesnel tarihsel olgular, işçi sınıfı hükümetinin başlıca özelliğinin haşin ve acımasız bir baskı olduğu yolundaki bütün iddiaları çürütüyor. Burjuva propagandası bu iddialarla emekçileri devrimci savaşımdan saptırmaya ve herhangi bir hükümet değişikliğinden korkar hale getirmeye çabalıyordu.

Proletarya iktidarının özünü salt baskıya indirgemek son derece yanlıştır. Bu iktidarın başlıca amacı yeni, sosyalist bir toplum inşa etmektir. Baskıya gelince, bu, doğrudan doğruya devrik sömürücü sınıfların gösterdiği direncin ölçüsüne bağlıdır. Üstelik bu baskı, burjuvazinin uyguladığından kökten farklıdır. Bir

burjuva devleti, baskıyı genel olarak emekçilere, yani halkın mutlak çoğunluğuna karşı takındığı tavır içinde uygular. Bir proletarya devleti ise, bunu, azınlıkta bulunan devrik sömürücü sınıfların karşı koyuşunu bastırmak üzere kullanır. Karşı - devrimin saldırıları geriletildikçe, işçi - köylü devletinin ekonomik, örgütsel, kültürel ve eğitsel işlevleri öne çıkar.

SOSYALİST DEMOKRASİ

Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin utkusundan ve proletarya iktidarının kurulmasından bu yana revizyonistlerin yanısıra burjuva ideologları da Sovyet hükümetinin anti - demokratik niteliği konusunda yaygara koparıp durmuşlardır. Onlar, burjuva demokrasisinin sosyalist demokrasiden üstün olduğunu kanıtlamaya çalışıyorlar. Devletin niteliğini sınıfsal konumlardan tahlil etmek yerine, «saf demokrasi»den sözediyorlar.

Lenin, sayısız yapıtında, Sovyet devletine ilişkin burjuva ve revizyonist görüşlerin bilim - dışı niteliğini ortaya serdi, burjuva demokrasisinin sahte ve biçimsel karakterini meydana çıkardı ve proletarya demokrasisinin üstünlüklerini kapsamlı bir biçimde açıkladı.

En demokratik burjuva cumhuriyeti bile, üretim alet ve araçlarının özel mülkiyette bulunması nedeniyle, bir burjuva diktatörlüğü, emekçi çoğunluğunun bir avuç kapitalist tarafından sömürülme ve ezilmesine yarayan bir aygıttır.

Sovyet proletarya iktidarı, burjuva iktidarının tersine, işçilerin ve köylülerin, yani ulusun ezici çoğunluğunun hükümetidir.

Sınıfsal karakterini gizlemek zorunda kalan burjuva demokrasisinden farklı olarak, sosyalist demokrasi, proleter özünü açıkça kabul eder.

Burjuva demokrasisi politik hak ve özgürlükleri biçimsel olarak ilan etmekten öteye gidemez, oysa emekçiler bu hak ve özgürlükleri tam olarak kullanamazlar. Proletarya demokrasisi ise, kapitalizmin ezdiği halka, yani bütün kent ve köy emekçilerine ilan edilen hakları fiilen güvence altına alır.

Burjuva demokrasisi ve seçim sistemi, en ince yöntemlere başvurarak, aslında emekçileri politik yaşama ve devletin yönetimine katılma olanağından yoksun kılar. Dünya tarihinde ilk kez Sovyet demokrasisi emekçilere devlet yönetimine katılmak için her fırsatı sağlamaktadır.

Burjuva demokrasisi, halka yabancılaşmış ve yalnızca sömürücülerin isteklerine hizmet eden memurlar kadrosu tarafından uygulamaya geçirilir. Sovyet sosyalist demokrasisi ise, emekçi yığınlarınca sürekli olarak yenilenip denetlenen gerçekten halkçı bir devlet aygıtı tarafından gerçekleştirilir.

Burjuva demokrasisinin yol gösterici gücü, başlıca amacı sömürü ve baskı düzenine arka çıkmak olan politik partilere sahip burjuvazidir. Sovyet sosyalist demokrasisinin önder gücü ise, tüm halkın çıkarlarını ve iradesini dile getiren işçi sınıfının öncüsü Komünist Partisi'dir. Parti, önder rolünü devlet düzeyinde yerine getirirken, bütün hükümet kurumlarının çabalarını tek bir hedefe ulaşılması için birleştirir ve yönlendirir. Bu kurumların yerini almaz, ideolojik ve politik yöntemlerle onların çalışmalarını yoğunlaştırır.

Burjuvazi, eğitilmiş ve deneyli kadrolardan yoksun bulunan Sovyet Hükümeti'nin devlet yönetimi sistemini örgütleyemeyeceğini ve kaçınılmaz olarak yenilgiye uğrayacağını umuyordu. Tarih, onların bu umutlarını, tümüyle kursaklarında bırakmıştır. Komünist Partisi milyonlarca insanı devleti etkinlikle geliştirme işine çekti. Halkın yetenekleri ve yaratıcı faaliyetleri ortaya çıkarıldı. Emekçilerin, sömürüden kurtuldukları zaman, devleti yönetmeye yetenekli oldukları ve hatta bu alanda burjuvaziyi geride bırakabilecekleri apaçık meydana çıktı.

SSCB'DE NEDEN TEK - PARTİ SİSTEMİ VARDIR

Bolşevik Partisi yönetime geçtiğinden beri, hatta bugün bile, burjuva ideologları Parti diktatörlüğü yaygarasını hiç kesmemişlerdir. Tarihsel gerçeklere gözlerini kapayarak, Rus Komünistlerinin kasıtlı olarak bütün muhalefet partilerini kapatıp, kendi diktatörlüklerini kurduklarını ileri sürmekteler.

Aslında, Bolşevikler, pek çok çeşitli emekçi katmanlarının desteğini alan ve demokrasi ve sosyalizm için ardıcıl bir savaş yürüten partilerle işbirliği olasılığını ne teorik ne de pratik hiç bir zaman reddetmiş değildirler. Devrim sonrası Rusya'sında Bolşevikler demokratik partilerle işbirliği kurabilmek için bütün olanaklı adımları atmışlardı.

Sovyet hükümetinin ilk aylarında en üst devlet organı —Tüm-Rusya Merkez Yürütme Komitesi— birkaç politik partiyi temsil ediyordu (62 Bolşevik, 29 Sol Sosyalist - Devrimci, 6 Enternasyonalist - Menşevik, vd). 1917 Aralık ile 1918 Mart arasında Sol SD'lerin temsilcileri Kabine'de yer aldılar. Politik partilere yasak koyan herhangi bir kararname yoktu.

Sosyalist devrim kırsal alanları kucaklayıp, sınıf savaşımı daha bir kızışınca, zengin köylülüğün çıkarlarını dile getiren Sol SD'ler Sovyet Hükümeti'nin iç ve dış politikasına karşı düşmanca bir tutum içine girdiler. 1918 Mart'ında Kabine'den ayrıldılar ve 6 Temmuz 1918'de de bir karşı - devrimci isyan kışkırttılar. Fakat bundan sonra bile Sol SD Partisi değil, yalnızca isyancıları destekleyen üyeleri hükümetten çıkartıldı. Sol SD'ler, anti - Sovyet politikalarıyla, halk arasındaki etkilerini yitirdiler ve sıradan üyelerinin birçoğu partiyi terketti. Öteki küçük - burjuva partilerine (Menşevikler ve Sağ SD'ler) gelince, onlar bu olaylardan çok daha önceleri karşı - devrimcilerin suç ortağı durumundaydılar.

Tahrifatçıların düzmecelerini bütünüyle yalanlayan ve Sovyet Rusya'da tek parti sisteminin Bolşevikler proleter olmayan partilerle işbirliğini reddettiği için değil, bu partilerin bizzat kendileri devrimden koptukları için varolduğunu gösteren gerçek tarihsel olgular bunlardır. Farklı tarih koşullarında sosyalizmi kuran birçok ülkede (Polonya, Çekoslovakya, Demokratik Almanya Cumhuriyeti vd.) toplumun politik örgütlenmesinde çok partili sistem başarıyla işlemektedir.

*
* *

Yeni bir devletin, Sovyet devletinin inşası yolunda ilk adımların atıldığı tarihten buyana yaklaşık altmış yıl geçti. Sovyet devleti bu süre boyunca sayısız sınavdan geçmiştir. Sovyet sosyalist devleti fiili başarılarıyla, bütün öncekilerden çok daha üstün bir demokrasi ve toplumun politik örgütlenme biçimi olduğunu kanıtlamıştır. L. İ. Brejnev, SBKP 25. Kongresi'nde şöyle demişti: «Bugün yalnız teoriden değil, ama uzun pratik yıllarından da biliyoruz ki, sosyalizm olmadan gerçek demokrasi olanaksızdır ve demokrasinin sürekli gelişmesi olmadan da sosyalizm olanaksızdır. Sosyalist demokrasimizin yetkinleştirilmesini en başta, emekçilerin toplum işlerinin yönetime daha tam katılmalarını sağlamak yönünde sürekli bir çaba göstermekte, devlet sistemimizin demokratik ilkelerini de daha geliştirmekte ve bireyin her yönlü serpilmesi için koşullar yaratmakta görüyoruz. Parti'nin çalışmış olduğu ve gelecekte de çalışmaya devam edeceği doğrultu budur.»

NOTLAR

1 V. İ. Lenin, **Toplu Yapıtlar**, C. 25, s. 411.
2 A.g.e., C. 28, s. 124.
3 A.g.e., C. 26, s. 476.

dünya işçi sınıfı partileri üzerine bilgiler

MAX REİMANN'IN ANISINA*

Federal Almanya Cumhuriyeti'nin emekçi halkı ile Komünistleri ve uluslararası Komünist hareket çok önemli bir kayıp verdi: Almanya Komünist Partisi Onur Başkanı ve Yürütme Komitesi Prezidyumu üyesi Max Reimann, 18 Ocak 1977'de Düsseldorf'ta öldü.

Max Reimann, 31 Ekim 1898'de doğdu. Bir işçinin oğluydu, kendisi de mesleğine bir işçi olarak başladı ve çok genç yaşında devrimci savaşıma katıldı. 1918 yılının sonlarında Almanya Komünist Partisi kuruldu ve Max Reimann hemen Parti'ye girdi. O zamandan beri yaşamı, Alman Komünistlerinin gericiliğe, faşizme ve savaşa karşı, emekçi halkın demokratik ve toplumsal çıkarları için, sosyalizmin yüce idealleri için kavgasıyla bağlandı.

1920'den itibaren Max Reimann, Ruhr bölgesindeki Parti çalışmasına aktif olarak katıldı. Hitler iktidara geçtikten sonra Reimann gizliliğe geçti ve anti - faşist, devrimci faaliyetini sürdürdü. 1939'da Gestapo tarafından tutuklandı. Ancak, faşist hapishane ve toplama kampı onun inancını kıramadı. Sachsenhausen toplama kampında yeraltı Direniş komitesinin etkin bir üyesiydi.

Faşizmin yenilgiye uğramasından sonra, Max Reimann, Komünistlerin, onu, Parti bölge örgütünün önderi seçtikleri Ruhr bölgesine döndü. 1948'de Almanya Komünist Partisi başkanı oldu. 1949'dan 1953'e kadar Federal Almanya Parlamentosu (Bundestag)'nun bir üyesiydi. Savaş sonrası yıllarda, Max Reimann ve onun önderliğindeki Batı Almanya Komünistleri, tekelci iktidarın onarılmasına, FAC (Federal Almanya Cumhuriyeti)'ın NATO üyeliğine girmesine, ülkenin yeniden askerileştirilmesi ve intikamcılığın yeniden canlandırılmasına karşı savaştılar. 1956 yılında Almanya Komünist Partisi'nin kapatılmasıyla Max Rei-

---

* **World Marxist Review**, 1977/3 sayısından çevrilmiştir.

mann faaliyetini gizlilik koşullarında sürdürdü. Batı Almanya emekçi halkının demokratik ve toplumsal hakları üzerindeki tecavüzlere karşı kararlı bir tavır aldı.

1968'de Max Reimann, Alman Komünist Partisi'nin oluşturulmasını selamladı. 1971'de Düsseldorf Kongresi onu, Alman Komünist Partisi'nin Onur Başkanlığına ve 1973'de Hamburg Kong-

resi, Parti Yürütme Komitesi'nin Prezidyumuna seçti. O, Alman Komünist Partisi'nin sağlamlaşmasına etkin bir katkı yaptı, emekçi halk arasında etkisinin yayılmasına yardım etti ve işçi sınıfının geniş bir anti - tekelci temel üzerinde birliği için çaba gösterdi.

Proletarya enternasyonalizmi ilkelerine sadık kalan Max Reimann, Marks, Engels ve Lenin'in idealleriyle aynı çizgideki uluslararası Komünist hareketin daha yakın birliği ve bağlılığı için boyun eğmeden savaştı. O, her zaman FAC ile Sovyetler Birliği, Alman Demokratik Cumhuriyeti ve öteki sosyalist ülkeler arasında iyi komşuluk ilişkilerinin taraftarlığını yaptı. Uluslararası yumuşamanın, Avrupa güvenliğinin, silahsızlanmanın ve sosyalist

ülkelere uygulanan Batı Alman politikasında bir değişiklik yapılmasının kendini adamış bir şampiyonuydu.

Max Reimann, yetenekli, güçlü bir gazeteciydi. **Barış ve Sosyalizm Problemleri** dergisine, FAC'deki sınıf savaşımı, aynı zamanda Marksist - Leninist teori, barış için savaş, uluslararası Komünist ve işçi sınıfı hareketi üzerine yazdığı birçok makaleyle katkıda bulundu.

Yoldaş Max Reimann'ın anısı, tüm ülkelerin Komünistleri ve ilericilerinin yüreklerinde sonsuza değin yaşayacaktır.

Onuncu Parti Kongresi'nin çağrısı*

YUNANISTAN KOMÜNIST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ'NIN BILDIRISI

1 — YKP Merkez Komitesi, tüm Parti üyelerine, Parti'yi destekleyenlere ve dostlarına, işçi sınıfı ve ülkemizin tüm halkına, Yunanistan Komünist Partisi'nin 10. Kongresi'ni toplamayı kararlaştırdığını bildirir.

10. Kongre, 30 yılı aşkın bir süredir yasallık koşullarında toplanan ilk kongre olacaktır. Bu, 9. Kongre'den bu yana geçen tüm yılların, Parti'nin örgütsel, politik ve ideolojik yaşamı ve faaliyeti bakımından en büyük ve ülkenin tüm demokratik hareketi ve politik yaşamı için önemli bir olayı olacaktır. Kongre'nin çağrısı, Kongre öncesi tüm faaliyetin yanısıra, Parti'yi işçi sınıfı ve tüm halk ile bağlayan bağların geliştirilmesi için ve ülkemizin tüm ilerici ve halkçı hareketinin gelişmesi yolunda dirimsel bir zorunluluk olan Parti'nin her yönlü güçlendirilmesi için önemli bir itici güç olacaktır.

YKP Merkez Komitesi, Parti'nin tüm yönetici ve sıradan üyelerini, Yunanistan Komünist Gençlik Örgütü'nün genç erkek ve kadınlarını, Parti'yi tüm destekleyicileri ve dostlarını, Parti politikasının ilerletilmesi, ulusal bağımsızlığımız için savaşımda tüm anti - emperyalist, anti - teeklci ve demokratik güçleri biraraya toplamak, ülkemizin ardıcıl demokratik gelişmesi, işçi sınıfı ve gençlik de içinde tüm halkın dirimsel haklarının savunulması ve ilerletilmesi için, toplumsal ilerleme için esirgemeden ve coşkun bir biçimde çalışmaya çağırır.

Kongre, Parti tüzüğünde belirtilen zaman içinde toplanacaktır. Kesin tarihi, gündemi ve çalışma yöntemi MK tarafından yayınlanacak bir Bildiri ile ilan edilecektir.

2 — MK aynı zamanda, geçenlerde açtığı bağış kampanyasının 10. Kongre'nin onuruna yürütülmesine karar verdi. Üyeler, Parti'yi destekleyiciler ve dostlar kampanyanın başarısı için çaba göstermeye çağrıldı.

23 Ekim 1976

---

* **INFORMATION BULLETIN**, 23/1976 sayısından çevrilmiştir.

İsrail Komünist Partisi ve Erken Seçim*

17 Mayıs günü İsrail'de yapılan genel seçimlerde iktidarda bulunan sağcı - Siyonist Mapan Partisi'nin sandalye sayısı 54'den 34'e düşmüştür. Buna karşılık muhalefetteki aşırı sağcı Likud Bloku'nun milletvekili sayısı 30'dan 41'e yükselmiştir. Koalisyon ortağı Ulusal Dinci Parti'nin sandalye sayısı 12'den 14'e yükselmiştir. Değişim İçin Demokratik Birlik adlı parti 14 sandalye elde etmiştir. Bundan önceki Meclis'de (Knesset), 4 üyesi bulunan İsrail Komünist Partisi'nin saylav sayısı 6'ya yükselmiştir. Seçimler sonunda yine sağcı partilerden oluşan bir koalisyon hükümetinin kurulması muhtemel görülmektedir.

İsrail işçi sınıfının öncüsü İsrail Komünist Partisi 1919 yılında kurulmuştur. Partinin ilk adı Filistin Sosyalist İşçi Partisi'ydi. 1921'de Filistin Komünist Partisi, Mayıs 1948'de İsrail devletinin kurulmasından sonra da İsrail Komünist Partisi adını almıştır. Ekim 1920'de yapılan İkinci Kongre'yle Yahudiler ve Araplar tek bir devrimci örgütte birleşmişlerdir.

İsrail Komünist Partisi, İsrail birliklerinin işgal edilmiş tüm Arap topraklarından geri çekilmesi ve Ortadoğuda kalıcı bir barışın sağlanması için ardıcıl bir savaş vermektedir.

Parti yayın organları : **Zu Gadarekh** (Bu Yol) haftalık, İbranice; **Al-İttihad** (Bağlaşıklık) haftada iki kere çıkar, Arapça; **Arakhim** (Değerler) üç aylık İbranice teorik dergi; **Ab-Darb** (Yol) üç aylık Arapça teorik dergi; **Lainyan** (İleri) üç aylık İbrani ve Genç Komünistler Birliği dergisi, **Al-Rad** (Yarın) Arapça gençlik dergisi; **Al-Jadid** (Yenilik) Arapça aylık politik, edebi dergi.

***

Aşağıda, İ.K.P. Genel Sekreter Yardımcısı Tevfik Tubi'nin, Moskova'da yayımlanan «Temps Nouveaux» dergisinin muhabiri A. Usvatov'la yaptığı görüşmeyi bulacaksınız. Bu görüşmede Tubi, İsrail'deki siyasal durumu, bu ülkenin Komünist Partisi'nin konumunu açıklamaktadır.

---

* Bu yazı, «**Temps Nouveaux**» dergisinin Mart 1977 sayısından çevrilmiştir.

İ. Rabin'in koalisyon kabinesinin istifasına ve erken seçimlere yol açan İsrail'deki hükümet bunalımının nedenleri nelerdir?

— Şeklen konuşursak, iktidar koalisyonunun bunalımının kökeninde, ABD'den alınan askeri uçakların bir cumartesi günü gösterilişinin düzenlenmesine karşı Ulusal Dinci Parti'nin bakanları tarafından oya konan önerge vardı. Elbette ki, bunun gerçek nedenleri «sabbat'a tecavüz» * değil, fakat ülke yönetici çevrelerinin politikasının bütününde bulunmaktadır: 1967 Haziran'ında el konulan Arap topraklarının devam eden işgali; Filistin Arap halkının meşru haklarını inkarda inat etme; İsrail ve Arap devletleri arasında adilane ve sağlam bir barışın kurulmasını hedef alan gayretlerin sabote edilmesi.

Şimdiki hükümet bunalımı, İsrail'i uluslararası planda yalıtlamış olan gerçekçilikten yoksun resmi politikanın iflasına tanıklık etmektedir. Bu maceracı politika, ülkeyi, ABD tarafından teşvik edilen ve ulusal ekonomiye ve halka çok büyük bir mali yük yükleyen gitgide daha pahalı ve modern silahlarla donanma gibi çılgınca bir yarışa sokmaktadır. Bu, yeni bir yıkıcı savaşla sonuçlanabilir. Ordunun istihbarat hizmetlerinin eski başkanı ve eski bakan general Yariv, Amerikan **Christian Science Monitor** dergisine verdiği bir mülakatta, savaşın 1977 sonuna doğru tekrardan başlayacağını önceden haber verdi.

Ülkedeki ekonomik ve toplumsal durumu belirleyen bazı olgular nakledebilirmisiniz?

— Geçen yıl İsrail'in dış borcu, ülkenin ABD'ye karşı bağımlılığını daha da güçlendiren 9 milyar dolarlık astronomik bir toplama vardı. 1972 endeksleri temel alındığında, enflasyon düzeyinin 1976 Temmuzuna doğru % 200'ü aştığı saptanmaktadır. Tüketim malları resmi endeksi şöylesine bir artış göstermiştir: 1973' de % 20, 1974'de %40, 1975'de %39 ve 1976'da hemen hemen aynı düzeyde. Buna vergilerin sürekli artışını ekleyiniz. Vergi yükümlülüklerinde İsrail dünyada başta gelmektedir. Ne kötü bir ünlülük! Aynı zamanda para yardımı alan işsizlerin sayısı, resmi istatistiklere göre, 1975'in ilk üç ayı boyunca sadece 10.000 iken, 1976'nın sonuna doğru bu rakkam 22.000'e çıktı. Toplam olarak ülkede çalışan nüfusun %3.5'i olan, 37.000 işsiz bulunmaktadır. Grevsiz bir hafta geçmemektedir.

İsrail bugün, devlet memurları ve genel olarak İsrail yönetimi içinde geniş bir çürüme virüsünün yayılışına tanık olmaktadır. Bu, işgal politikasının ve Filistin Arap halkının çıkarlarını hor görmenin yolaçtığı, erdemin düşüşüne sıkı bir biçimde bağlıdır.

---

* **Sabbat:** Musevilerin dua ve dinlenme günü olan Cumartesi.

Erken seçimlerin Mayıs ayında yapılması kararlaştırıldı. Şimdiki seçim kampanyasını diğerlerinden ayıran nedir?

— Knesseth'in seçimleri 17 Mayıs'ta yapma kararı (normal olarak yıl sonunda olması gerekirdi) Rabin kabinesinin istifasının ve İşçi Partisi'nin bir çoğunluk hükümeti oluşturmadaki yeteneksizliğinin mantıki bir sonucudur. Bununla beraber, genel seçimler, bizzat kendiliğinden, yaşamın bütün alanlarını etkileyen bunalımın ağırlaşmasına son vermeyecektir. Başlıca sorumluluk, İşçi Partisi'ne ülkenin en büyük politik partisine düşmektedir.

İşçi Partisi, uzun zamandan beri bir iç savaşıma, özellikle Başbakan Rabin ile partinin M. Dayan ve benzerleri gibi en aşırı çevrelerin desteğine sahip olan Peres arasında, üzerinde oynananın liderlik olduğu bir savaşıma tanık olmaktadır. (İşçi Partisi'nin Şubat sonunda toplanan Kongresi'nde, İ. Rabin zayıf bir çoğunlukla tekrardan seçildi, **A.U.**)

Rabin kabinesi, pratikte, birçok bakımdan, aşırı sağ gerici bir gruplaşma olan Likud tarafından telkin edilen bir politika yürütmektedir. Bu böyle olurken, iktidarda olan parti parlamentodaki konumlarını yitirirken, aşırı sağ, parlamentoda gittikçe daha fazla temsil edilmektedir.

İsrail politik arenasında, ordunun eski Genel Kurmay Başkanı Yadin tarafından yönetilen «demokratik dönüşümler için hareket» tipinde, ya da general Sharon'un grubu gibi yeni sağ gruplaşmaların ortaya çıktığı görülmektedir. Bunlar, belli başlı partilerle dayanışmalarını bozarak bugünkü durum karşısında kitlelerin hoşnutsuzluğu üzerinde oynamayı denemektedirler; çürüme ve bugünkü yönetim tarafından işlerin kötü yönetilmesi gibi sorunları, demagojik biçimde vurgulayarak «güçlü bir adam»a çağrı yaparak «evi düzene sokma»ya davetiye çıkartmakta, yürürlükte olan seçim sistemini değiştirmenin zorunlu olduğunu ilan etmektedirler. Bunlar, anti-demokratik değişiklikleri gerçekleştirmek, emperyalist yanlısı saldırgan bir politika sürdürmek amacını gütmektedir. İsrail Komünist Partisi, kamuoyunu bunların demagojisine karşı uyararak, yeni gerici gruplaşmaları teşhir etmektedir.

Ancak resmi politikayı temelden değiştirerek, bugünkü çıkmazdan çıkılabilir, ağır ve tehlikeli ihtilatlardan kaçınılabilir. Ülkenin bir barış, bağımsızlık ve demokrasi, emekçilerin haklarının savunulması, Arap nüfusun haklarında eşitliğin kurulması politikasına gereksinimi vardır.

Bu sorunlar, Aralık 1976'da toplanmış olan İsrail Komünist Partisi'nin 18. Kongresi'nin dikkat merkezinde bulunmuş olsa gerekir. Kongre çalışmalarını ne belirledi?

— Herşeyden önce şuna dikkat çekeceğim ki, Partimiz, 18. Kongresi'ne, üye sayısı dört yılda % 40'dan fazla artmış olarak vardı. Emekçilerin arasındaki etkisi arttı. Kongre, Parti'nin politik ve ideolojik birliğini, Yahudi ve Arap üyelerinin enternasyonalist birliğini yansıttı.

Kongremizde, SBKP'ninki de dahil birçok kardeş Parti'nin delegasyonlarının bulunuşunu, İsrail Komünist Partisi ile enternasyonalist dayanışmanın parlak bir belirtisi olarak kabul ediyoruz.

18. Kongremiz, bütün İsrailli komünistler adına, siyonist yönetici çevreler tarafından soğuk savaş zihniyeti ile başlatılan anti - Sovyet kara çalma kampanyası propagandasına karşı, enerjik bir protesto yükseltti; detant ve barış düşmanlarının çıkarlarına hizmet eden anti - Sovyetizmi teşhir etti.

İsrail Komünist Partisi, 18. Kongresi'nde, işgal edilmiş topraklar üzerinde İsrail otoriteleri tarafından Filistin Arap halkına karşı uygulanan zalim baskı önlemlerini, İsrail otoritelerinin buralarda İsrail sömürgeleri yaratmayı hedefleyen politikasını, temel insan haklarına tecavüzü, müslüman nüfusun dinsel tapınaklarına saygısızlığı mahkum etti. Kongre, işgal altındaki Arap topraklarının sakinlerinin haklı savaşımı ile dayanışma için özel bir mesaj kabul etti.

Arap ülkelerinin kardeş Komünist Partileri'nin Kongre'ye mesajları da, emperyalizme, Arap topraklarının işgaline karşı, barış, halkların bağımsızlığı, Filistin Arap halkının meşru haklarının gerçekleştirilmesi için ortak savaşımla İsrail ve Arap dünyasının komünistleri arasındaki dayanışmayı yansıttı. Kongre, Yakın Doğu çatışmasının barışcıl çözümü sorununu inceleyerek, bu sorun üzerinde bir program onayladı. Bu programın belli başlı tezleri şunlardır :

— İsrail, 1967'de el koyulmuş Arap topraklarından bütün askeri birliklerini geri çekmek ve 4 Haziran 1967'den önce varılan sınırlar barış sınırları olmak zorundadır.

— Filistin Arap halkı, kendi yazgısını kendisi belirleme ve İsrail ile aynı eşitlik temeli üzerinde varolacak kendi devletine sahip olma hakkını gerçekleştirmek olanağına sahip olmak zorundadır.

— Filistinli mültecilerin sorunlarının BMÖ (Birleşmiş Milletler Örgütü) kararlarına uygun olarak adilane çözümü.

— Barış ve güvenlik koşullarında İsrail'in ve Arap devletlerinin bağımsızlık ve egemen bir şekilde varolma haklarına saygı göstermek gerekir. Aynı şekilde, İsrail ve diğer ülkelere deniz ulaştırması özgürlüğü de sağlanmak zorundadır.

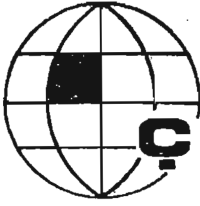
Cenevre'de Filistin Kurtuluş Örgütü'nün (F.K.Ö.) kişiliğinde Filistin Arap halkının temsilcileri de dahil, bütün ilgili tarafların katılışı ile Yakın Doğu Barış Konferansı'nın toplanması gerektiği kanısındayız.

İsrail hükümetinin, F.K.Ö. ile «ancak savaş alanında» karşılaşılabilir şeklindeki bugünkü konumundan vazgeçmesi için ısrar ediyoruz. İsrail hükümeti, Filistinlilerin haklarını kamuoyu önünde tanımak ve karşılıklı bir tanıyış temeli üzerinde adilane bir çözüm elde etmek için, Filistinliler ile birlikte görüşme masasına oturmak zorundadır.

İsrail Komünist Partisi, 18. Kongresi'nde, ülkenin tüm barışa tutkun güçlerine, ideolojik ayrılıklardan bağımsız olarak, parlamento seçimlerinde, barış, demokrasi, emekçilerin hakları için Arap nüfusu ve doğu ülkelerinde gelişmiş olan Yahudilerin ayrımına karşı, tek bir blok gibi saflarını sıklaştırmaları çağrısında bulundu.

Komünist Partisi, programının kitleler tarafından daha geniş bir şekilde destekleneceğini umarak, seçim kampanyasına iyimserlikle girişiyor.

——— «0» ———

Proletarya Enternasyonalizmi'nin Güncelliği *

Ib NÖRLUND
Danimarka Komünist Partisi Merkez Komitesi Sekreteri ve Yürütme Komitesi üyesi

Partimiz içerisinde proletarya enternasyonalizminin güncelliği, içeriği ve biçimlerinin görevlerimizle [Parti faaliyetimizle] uygunluğu tartışılıyor. Danimarka Komünist Partisi'nin gelişiminde, proletarya enternasyonalizmine takınılan tavır kesin bir rol oynadı. Proletarya enternasyonalizminin ilkelerine kopmaz bir biçimde bağlı kaldığımız için, Parti, varlığını sürdürebildi ve en güç dönemlerin aşılmasından sonra yeni bir atılım yapabildi. Bu konum şimdilerde de görevlerimizin yerine getirilmesi bakımından kesinlikle önemlidir. Bu sonuç ise, Danimarka'daki sınıf savaşımının günümüzdeki aşamasının özelliklerinden, egemen sınıflarının kendisini NATO ve Ortak Pazar içersine çekmiş olduğu küçük bir ülkenin, Danimarka'nın Avrupa'daki politik konumunun özgüllüğünden dolayı ortaya çıkmaktadır.

Avrupa Komünist ve İşçi Partileri Konferansı'nda, Danimarka Komünist Partisi Başkanı Knud Jespersen şöyle demiştir : «Marks, komünist hareketin temelini, 'bütün ülkelerin işçileri birleşin!' sözleriyle atmıştı. İşçi sınıfının bu enternasyonalizmi, yeni toplumsal çözümler gerektiren dirimsel çıkarları öne çıktığında, halk güçlerinin sürekli artan bir ölçüde ulusal sınırlar ötesinde

* Bu yazı, **Probleme des Friedens und des Sozialismus** dergisinin Mart 1977 sayısından çevrilmiştir.

birleşmesi için kesin bir etken olmuştur. Ekonomik ve politik gelişimin böylesine çok miktarda sorunu uluslararası hale getirdiği zamanımızda onun önemi daha da artmıştır.»[1] Marksist - Leninist politika, öteki alanlarda olduğu gibi bu alanda da dünya komünist hareketinin ve de topyekün anti - emperyalist hareketin gereksinim ve görevlerine uygun olarak, doğal ki sürekli bir biçimde etraflıca düşünülmek zorundadır. Doğaldır ki, burada birinci derecede önemli olan, yalnızca kıtamızda değil fakat tüm dünyada yeni durumu proletarya enternasyonalizmine göre düzenleyen nesnel istemleri hesaba katma gereksinimidir.

Bugün, proletarya enternasyonalizminin sorunları özellikle sıkı bir biçimde birbiriyle bağlantılıdır. Deneyimlerimize bakarak partimizin enternasyonalizmini somutlaştırma çabalarındaki en belli başlı yönlerden bazılarını sayabiliriz. Bu, gerçek sosyalizme, ilk sosyalist ülkeye —Sovyetler Birliği'ne— ve sosyalist topluluğun öteki ülkelerine takınılan tavırdır ki, ülkemiz koşullarında anti - Sovyetizmle ve anti - komünizmle etkin bir biçimde savaşmayı gerektirir. Bu, ezilen halkların savaşımlarının ve genç bağımsız devletlerin ilerici çabalarının desteklenmesidir. Bu, her ülkedeki halkların sosyalist, genel demokratik ve ulusal kazanımlarının savunulmasıdır. Bu, anti - faşist ve anti - tekelci savaşımda ve halkların güvenliği için yürütülen harekette, sürekli, adil bir barış için, termonükleer tehlike bulunmayan bir dünya için, tüm devletler arasında bir eşit ilişkiler ve işbirliği dünyası için gösterilen dayanışmadır. İşte böyle bir konumun, partimizi dünya komünist hareketi ile birleştiren uluslararası bağları güçlendirmeye yol açtığı görüşündeyiz. İşte bu temel üzerinde tüm kardeş partilerle yoldaşça işbirliğini geliştiriyoruz.

Partimizin enternasyonalist ödevini nasıl anladığını tartışırken, özellikle Dergi'nin «Tartışmalar» bölümünde yayınlanan, komünistlerin enternasyonalist politikasının günümüz dünyasının yeni gerçekleri ile uyuşumunun sağlanmasının zorunlu olduğunun vurgulandığı A. Rubbi'nin «Yeni Enternasyonalizm»[2] başlıklı makalesi dikkatimizi çekti.

Doğaldır ki, bu makalede onayladığımız bir çok nokta var. Ama, işte bunun içindir ki, çıkardığı temel sonuçla, yani proletar-

---

[1] **Avrupa Komünist ve İşçi Partileri Konferansı. Berlin, 29 ve 30 Haziran 1976. Belgeler ve Konuşmalar,** Dietz Verlag Berlin 1976, s. 90. Bkz. **Komünist ve İşçi Partilerinin 4 Toplantısı,** Ürün Yayınları İstanbul 1976, s. 264 - 265.

[2] Bkz. **Probleme des Friedens und des Sozialismus** dergisi, sayı 1/1977, s. 111 - 115.

ya enternasyonalizmine karşı «yeni» bir enternasyonalizmin çıkarılmasıyla aynı fikirde olmadığımı üzülerek belirtmek isterim. Bir yazarla aynı fikirde olmamak elbetteki bir şeydir, ama bizim görüşümüze göre niçin haklı olmadığını göstermek başka bir şeydir. Dergide[3], yoldaş Rubbi'nin makalesindekinden daha farklı görüşler yayınlandığı için, yazımı —karşılıklı anlaşma sağlamak bakımından— yazarın kendisi tarafından geliştirilen «yeni enternasyonalizm» tezinin gerekçesinde ortaya koyduğu bazı temel soruları cevaplandırmakla sınırlayacağım.

Bir tartışmada dikkati, konunun doğru bir biçimde sunulması üzerinde toplamak konusunda makalenin yazarı ile aynı fikirdeyiz. A. Rubbi'nin konuyu ne şekilde sunduğunu görelim.

«Enternasyonalizm» diye yazılıyor makalede, «ulusal gerçekliklerin gereklerinden hareket ederek, dünyanın karşıkarşıya bulunduğu en önemli sorunlarla bağlanması zorunludur. Aksi takdirde onun kaderi yalnızca; dayanışmanın somut gösterileriyle ilgisi olmayan ve işçi sınıfına ve de emekçi halkın geniş kitlelerine yabancı ve uzak kalan verimsiz bir propaganda olmaktır.»

Komünist enternasyonalizminin, emekçi halkın sınıf çıkarları ve her halkın ulusal çıkarlarından, uluslararası ve ulusal sorunların bu çıkarlara uygun olarak çözümünden ayrılamayacağı kuşkusuz doğrudur. Ve dünya komünist hareketi içinde, bilindiği gibi bu konuda bir anlaşma ve fikir birliği vardır. Dahası, barış, demokrasi, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm için verilen savaşımın, halkların çıkarlarına uyan platformları, komünist hareket tarafından, örneğin 1969 yılında Komünist ve İşçi Partileri'nin Moskova'daki uluslararası konferansında ve de bölgesel konferanslarda ve pek çok kardeş partinin ikili görüşmelerinde ortaya konulmuştur.

Yazarın görüşüne göre, enternasyonalizmin bugünün dünyasının toplumsal gerçekliğine uyması için, yeni bir içeriğe kavuşması zorunludur. Yazarın görüşünde enternasyonalizm, bugün ilk olarak barışın korunması, gerginliğin azaltılması sürecinin derinleştirilmesi, savaş, saldırı ve emperyalist güçlerinin geri püskürtülmesi; ikinci olarak da, politik bağımsızlıkları için savaşan halklara kendi kaderlerini tayin hakkının verilmesi ve gelişmiş ülkelerle eşit düzeyde ilişkiler ve işbirliği kurulmasıyla ilgili büyük ve karışık sorunlar karmaşasının çözümü; üçüncüsü, tüm insanlığı ilgilendiren (nüfus artışı, açlık, çevre korunması, doğal afetlerin sonuçlarına karşı savaşım) sorunların çözülmesi için gereklidir.

---

3 **Age**, s. 5 - 6, 35 - 36, 43 - 46; ve sayı 2/1977, s. 221 - 227.

«İnanıyoruz ki, uluslararası çaptaki eylemin yeni içeriği çok büyük ölçüde budur» sonucuna varıyor A. Rubbi.

Kuşkusuz burada belirtilen uluslararası sorunların, insanlığın yazgısı için birinci dereceden önemli bir anlamı vardır. Bu sorunların halkların çıkarı doğrultusunda çözümü için verilen savaş, komünistlerin enternasyonal ödevlerinin önemli bir parçasıdır. Bu bakımdan da görüşlerimizin yazarınkilerle aynı olduğunu belirtiriz.

Ancak burada şu soru ortaya çıkıyor: Enternasyonalizmin bu özünü proletarya enternasyonalizmine karşı «yeni» bir şeymiş gibi ileri sürmek doğru mudur? Biz hayır diyoruz. Sözgelimi, A. Rubbi'nin, enternasyonalizmin «eski içeriği»nin yalnızca sosyalizm için savaşıma indirgendiğine ve geçmişte uluslararası düzeydeki eylemlerin onun tarafından belirtilen bu görev ve hedefleri gözardı ettiğine inandığını varsayarsak, bu tavrını anlayabiliriz. Fakat sorun bunun eskiden de ve şimdi de böyle olmadığıdır.

Bilindiği gibi proletarya enternasyonalizminde eskiden de ve şimdi de sosyalist hedefler genel demokratik hedeflerle organik bir biçimde bağlıdır. Proletarya enternasyonalizmi, özünde, kesinkes enternasyonal olan sorunların genel demokratik çözümlerini taşımaktadır. Komünist Ligası'nın faaliyete geçmesiyle başlayarak, I. Enternasyonal'den bu yana komünist ve işçi hareketi, toplumun sosyalist bir biçimde dönüştürülmesine doğru daima enternasyonal ilişkilerde demokrasinin en ardıcıl ve en tam olarak gerçekleştirilmesi için savaşmış ve de «ahlak ve hukukun basit yasalarını ...... uluslar arasındaki ilişkilerin en üst yasaları olarak geçerli kılmak için» [4] uğraşmıştır. Geçmiş yıllardan günümüze değin de aynı çizgiyi izlemiştir. Dahası, bugün proletarya enternasyonalizminin pek çok şeyde daha zenginleştiği, genel demokratik görevler kapsam ve ölçek bakımından genişlediği için, görevlerinin daha çok arttığı genel olarak kabul edilmektedir (ve makalenin yazarı da buna karşı çıkmamaktadır). Proletarya enternasyonalizmi, tüm ilerici güçlerin anti - emperyalist savaşımlarının tüm biçimleriyle (ulusal kurtuluş hareketi ve demokratik hareket, anti - faşist direnme, barış ve güvenlik için yürütülen eylemler» çıkar gözetmeksizin desteklenmesini şart koşar.

Makalede ayrıca, **«partinin enternasyonalizme sağlayacağı en önemli yararın kendi savaş alanında uluslararası gerginliğin azaltılması sürecinin ilerletilmesi, yeni uluslararası ilişkilerin geliştirilmesi, halkların bağımsızlığı ve ilerlemesi için kendi başına ve somut olarak ne yapabileceği ile belirleneceği»** belirtiliyor.

---

[4] Karl Marks - Friedrich Engels, **Yapıtlar**, Cilt 16, s. 13.

«Sorunların ele alınmasında ve politik faaliyetteki bağımsızlığı yeni uluslararası durumda, dünya ölçeğinde sosyalizm için verilen savaşın daha da gelişmesi için aynı derecede gerekli bir koşuldur.»

Her partinin enternasyonalizme temel katkısının ne olacağı sorununun bu biçimde sunulmasının genel olarak doğru olduğuna inanıyoruz. Ama yine de bu soru yeni bir şey içermiyor, proleter enternasyonalizmini ilgilendiren hiçbir şey içermiyor. Marksistler daima, işçi sınıfının enternasyonal davası için her partinin temel katkısını herşeyden önce «kendi savaş alanında» yapacağı görüşünden hareket etmişlerdir. Yarım yüzyıldan daha fazla bir süre önce Lenin şöyle yazmıştı: Enternasyonalist olmak, **«tüm ülkelerde** devrimin geliştirilmesi, desteklenmesi ve alevlendirilmesi **için** bir ülkede mümkün olanın en fazlasını» [5] yapmak ve «enternasyonal sosyalist hareketi desteklemek, insanlığın sermayenin boyunduruğundan ve ücret köleliğinden kurtarılmasına, sosyalist toplumun yaratılmasına ve halklar arasında kalıcı, adil bir barışın kurulmasına götüren yolu güvence altına almak ve kısaltmak için gücümüzün yettiği herşeyi» [6] yapmak demektir.

Proletarya enternasyonalizmi, partiler arası ilişkilerin komünist hareketin gelişimiyle tarihsel olarak değişen belirli normlarını kapsar. Belirtilen makalede bu sorun özellikle vurgulanıyor. «Yeni Enternasyonalizm»in tanımına ilişkin olarak yazar şunları yazmaktadır.

«.... bu, genel olarak Avrupa Komünist ve İşçi Partileri Konferansı'nın belgesinde belirtilen, özerkliğin tanınması ve her partinin eşit haklara sahip olmasına dayanan yeni ilişkilerin gerekliliğinden başka birşey değildir.»

Ancak, komünist ve işçi partilerinin bugün karşılıklı ilişkilerinde gözettikleri, aralarında bağımsızlık (özerklik) ve her partinin eşit haklara sahipliği konusundaki normlar, bilindiği gibi Berlin Konferansı'ndan çok önce dünya komünist hareketi tarafından ortaya konmuş ve ilan edilmiştir [7]. Ve bunlar pratikte de sıkı sıkıya uygulanmışlardır. Bu nedenle, Berlin Konferansı'nın partiler arası ilişkilerin —yalnızca Avrupa'daki değil— tüm komünist partilerince tanınan normları onayladığını söylemek daha doğru olmaz mı?

---

5 V. İ. Lenin, **Yapıtlar**, Cilt 28, s. 293.

6 **Age**, Cilt 27, s. 190.

7 Örneğin Bkz. **Komünist ve İşçi Partileri Temsilcileri Tarafından Yapılan Konferansın Açıklaması. Kasım 1960**, Dietz Verlag Berlin 1960, s. 63; ve **Komünist ve İşçi Partilerinin Enternasyonal Konferansı**, Moskova 1969. Dietz Verlag 1969, s. 43.

Bu gerçeklerden hareket edilirse «yeni enternasyonalizm»in içerisinde tamamen «yeni» bir şey, proletarya enternasyonalizminin bizzat içinde olmayan bir şey bulunması pek olanaklı görünmüyor. «Yeni bir içerik» örtüsü altında proletarya enternasyonalizmine karşı onun kendi tezlerini çıkarmak yerine, daha iyisi «yeni enternasyonalizm»in proletarya enternasyonalizminden şunu ya da bunu aldığının söylenmesi, tartışmalı noktaların tek tek sayılması gerekirdi. Ancak, amacımız fikir ayrılıklarının derinleştirilmesi değil, karşılıklı anlayışın sağlanmasıdır.

O halde, bizimle A. Rubbi arasında «yeni enternasyonalizm» in proletarya enternasyonalizminden ne aldığı konusunda pratikte hiçbir ayrılığımız yok. Onunla başka noktalarda ayrılıyoruz.

Makalenin yazarını anladığımız kadarıyla, onun için proletarya enternasyonalizmi değil, açıkçası, kesin sınıfsal sınırlandırmaları olmayan bir enternasyonalizm sözkonusudur. Yazarın söylediği gibi enternasyonalizme yeni bir niteliği, amaçlarından çok ona katılanlar vermektedir. Kendisi tarafından belirtilen uluslararası sorunların olumlu bir çözümü için savaşmaya hazır olan toplumsal güçleri değerlendirirken şunları yazıyor :

«İşçi sınıfı temel güç olarak kalır, ama artık öteki toplumsal güçlerin eşi görülmedik derecede çeşitli ve geniş bir çemberi içerisinde.» Ve devam ediyor : **«Uluslararası düzeyde gelişmekte olan hareketin yeni alanına göre enternasyonalizmin 'proleter' enternasyonalizmi olarak tanımının sınırlayıcı olduğu ve yeni toplumsal gerçekliğe uymadığı görüşündeyiz.»**

Kısacası, işçi sınıfı temel güç, yani enternasyonal dayanışmanın temel itici gücü olmasına rağmen, makalenin yazarının görüşüne göre enternasyonalizmin varlığının karakterize edilmesi için «hareketin alanı» daha önemli görülmüş.

Fakat kanımızca, enternasyonalizmin varlığını taraftarlarının bileşimine ya da «hareketin alanı»na göre belirlemek kuşkulu bir değer taşımaktadır. Enternasyonalizmin karakteri, hareketin ne ölçüde dar ya da geniş olduğuyla değil, dayanışma eylemlerinin yöneldiği amaçla, elde ettikleri sonuçlarla belirlenir. Komünist enternasyonalizminin proleter özü, örneğin belirli amaçlar güden devrimci işçi sınıfının dünya görüşüne ve politikasına dayanması şu olguyla belirlenir: kapitalist toplumsal ilişkiler yerine sosyalist toplumsal ilişkileri koymak.

Böyle bir enternasyonalizm «yeni toplumsal gerçekler»e uymuyor dendiğinde ne anlatılmak isteniyor?

A. Rubbi, çıkış noktasının nedenini belirterek, kapitalist toplumun «artık elbette ki, 'burjuvazi' ve 'proletarya' şeklinde şematik bir bölünmeyle karakterize edilemeyeceğini» yazıyor. Her yerde, «güçlerin çoğulluğu»nun gözlenebileceğini ayrıntılı bir biçimde anlatıyor.

Başka bir deyişle, toplumun burjuvazi ve proletarya biçiminde bölünmesi yerine «güçlerin çoğulluğu» konuyor. Gerçekten bu böyle midir? «Yeni toplumsal gerçeklik», içinde proletarya enternasyonalizmi belgisinin ilan edildiği ötekine göre farklılık gösteriyor mu?

Bilindiği gibi, geçmişte de, demokrasi, ulusal kurtuluş ve ilerleme hareketi, aralarında birbirleriyle savaşan toplumsal güçler, politik tavırlar ve ideolojik yönelimlerin geniş bir yelpazesini kapsıyordu. İşçilerin sorunları ve demokratik görevlerin çözümü için sürdürdükleri savaşımda bağlaşıklıklar politikası, komünist hareket için büsbütün yeni bir şey değildir. Bu, sorunun ulusal görünümlerinde olduğu gibi, uluslararası görünümlerinde de geçerlidir. Buna göre, bağlaşıklıklar politikası, komünistler için hiç bir zaman temel görevlerini ve kavrayışlarını (konsepsiyonlarını) bırakmak ya da onlara daha az önem vermek anlamına gelmedi. İşte bu durum sayesinde komünist hareket işçi sınıfının ve halkın demokrasi ve sosyalizm için savaşımında kesin önem taşır.

Tarihe bir bakarsak, yazarın fikirlerinin onaylanmış olduğunu göremeyiz. «Güçlerin çoğulluğu», kapitalist toplumun burjuvazi ve proletarya biçiminde bölünmesinin, bu iki sınıfın arasındaki uzlaşmazlığın yanısıra daima var olmuştur. Bugün de, proleter olmayan katmanların büyüyen toplumsal faaliyeti, hiç bir surette, [proletarya ile burjuvazi arasındaki] bu uzlaşmazlığın kapitalizm içerisinde belirleyici etken olma durumuna son vermesine ya da «güçlerin çoğulluğu»nun arkasında yer almasına neden olmaz. Aksine merkezinde uluslararası işçi sınıfının ve onun oluşturduğu en önemli şeyin —dünya sosyalist sisteminin— olduğu çağımızda bu uzlaşmazlığın daha büyük bir rol oynadığını söylüyoruz. Ve bunun için de özellikle enternasyonalizmin sınıfsal - proleter hedefinin yönü önem kazanmıştır. Gerçekte, daha önceki çağda, yükselen kapitalizm çağında, genel demokratik görevlerin somut tarihsel içeriği, en azından Avrupa'da, feodalizme ve onun mirasçılarına karşı sürdürülen savaşımda ortaya çıkmıştı ve bu görevlerin çözümü her koşulda burjuva toplumunun ilerlemesine hizmet ediyordu. Bu çağın proletarya enternasyonalizminde işçi sınıfının anti - kapitalist eğilimleri genel demokratik

görevlerin içeriği ile birleştiler. Çağımızda —kapitalizmden sosyalizme geçiş çağında— demokrasi, ulusal kurtuluş ve barış hareketi, anti - emperyalist ve anti - tekelci yeni bir içerik kazanmıştır. Bu, gerekli olduğu üzere proletarya enternasyonalizmine etki etmek ve böylelikle onun sınıfsal eğilimini güçlendirmek zorundaydı. Enternasyonalizmin içeriğinden sözederken kim çağımızın merkez noktasında işçi sınıfının bulunduğunu gözardı ediyorsa, enternasyonalizmin proleter karakterini boşa çıkarıyor demektir. Bu durumda enternasyonalizm konusunda yapılan tartışma için için ortak temel de ortadan kalkar. Ama makalenin yazarı bu temel gerçeği tartışmamaktadır.

A. Rubbi, proletarya enternasyonalizmini, sanki o «birlik için çağrının nesnel sınırlandırması»ymış gibi yorumluyor. Proletarya enternasyonalizmi komünistlerin birlik için çağrısını neyle sınırlandırıyor ki?

Makalenin yazarı şöyle yazıyor : «Muhakkak ki dünya barışı, halklar arasındaki işbirliği ve toplumsal ilerleme için savaşan bütün güçler, sosyalist dönüşümler için verilecek savaşımda hemen saf tutmaya hazır değildirler.»

Elbette ki, demokrasi ve toplumsal ilerlemenin tüm taraftarları sosyalizm için savaşmaya hazır değillerdir ve deneyimlerin gösterdiğine göre tümü bu konumu benimsemezler. Komünistlerin birlik için çağrısının, bu durumu gözönünde bulundurmak zorunda olduğu da doğrudur. Fakat bu nasıl yapılır? Komünistlerin sınıf konumlarını ifade eden bu çağrı, çağrıda bulunduğu kimselerin ideolojik konumlarından vazgeçmeleri istemine bağlanmamıştır. Öyleyse bu çağrının, komünist enternasyonalizminin sosyalizm için savaşmaya hazır olmayan bu eğilimlerin düzeyine indirgenme koşuluna bağlanmış olmasına neden gerek olsun?

A. Rubbi, «toplumun yenilenmesini ve sosyalist bir biçimde dönüştürülmesini sunabilecek güçler» arasında, «komünist partilerin dışında bulunan, evet hem de Marksist eğilimli partilerin dışında bulunan» böylesi politik akımların da bulunduğunu ifade ediyor. Yazar, «sosyalizmin istemlerinin .... öteki politik akımlar içerisinde de (büyüdüğünü)» ekliyor. Bu da yazarı, bu harekete «sosyalist devrimin ve sosyalist toplumun kuruluşunun genel ve evrensel gelişim yasalarının uygulanamayacağı» sonucuna götürüyor.

Fakat komünistlerin, komünist olmayan öteki güçlere yöneltilmiş birlik çağrısı, acaba devrimin ve sosyalizmin genel gelişim yasalarının kesinkes tanınmasını istiyor mu? Bu çeşit savlar biz-

ce gerçek durum ve koşullara uymuyor. Elbete, komünistler sözkonusu ise, bu takdirde onların dayanışmaları tek ve aynı ideolojiye, ortak bir ideolojiye —Marksizm - Leninizm'e— sahip olmaları üzerinde kurulur; bu, sosyalist devrimin ve sosyalist kuruluş yasalarının anlaşılmasını da içine alır. Fakat işçilerin tümü dahi bu yasaları tam olarak bilemezler ya da bilimsel sosyalizme ulaşmış değildirler. Buna karşın sosyalizm için savaşan halklarla etkin dayanışma göstermektedirler.

Ayrıca yukarıda, enternasyonal dayanışmanın belgilerinin, bugün pek çok genel demokratik istemleri kapsadığı da söylendi. Bunlar kuşkusuz ki, komünistlere çok uzakta duran güçler tarafından desteklenebilirler (ve destekleniyorlar da). Ve bu da hiç bir yolla, onların devrimin ve sosyalizmin genel yasalarını tanımalarını ya da anlamalarını gerektirmez. Bu şimdi yaygın bir olgudur, çağımızın bir gerçekliğidir. A. Rubbi, komünist olmayan güçlerin, bilimsel sosyalizmin şu ya da bu önemli tezini tanımamaları gerçeğini, komünistlerin bu tezlerden aynı biçimde kaçınmaları için bir fırsat olması gerektiğini açıkça varsaymaktadır. Bu böyle midir? Gerçekten de bu, sosyalizme geçiş yasalarının doğru olarak tanınmasının birlik için bir engel ve bu yasaların reddedilmesinin birleşmenin bir etkeni olduğu anlamına mı gelmektedir?

A. Rubbi, sosyalizme varış için «sözkonusu toplumun koşullarına ve gereksinimlerine uyan» bir stratejiyi savunmaktadır. Bunda görüş ayrılığımız yok. Ama komünist hareketin deneyimlerine dayanarak, böyle bir stratejinin, yalnızca genel yasalara uygun hareket edilmesi ve konumun tüm özgüllüğünün gözönüne alınması halinde geliştirilebileceğini söylüyoruz.

Hatta proletarya enternasyonalizminden dönüşünü, A. Rubbi otoritelere dayanarak güçlendirmek istemektedir.

«Berlin Konferansı'nda bu formülleştirme vurgulandı» diye yazıyor.

Konferans'a katılan bir kişi olarak, orada bu konu üzerinde, proletarya enternasyonalizminin sorunlarına ilişkin yapılan tartışmanın, bu tarz ve biçimde doğru olarak anlatılamayacağını söylemek isterim. Bu, Konferans'ta partilerin temsilcileri tarafından yapılan konuşmalardan da görülmektedir ve Partimiz için proletarya enternasyonalizminin konumu burada şimdi söylenenlerle açıklığa kavuşturuldu.

Konferans'ın en önemli sonuçlarından birisi de, Avrupa komünistlerine barış ve toplumsal ilerleme savaşımının çözüm yol-

ları konusunda ortak bir platform hazırlaması ve ulaşıldığında «Avrupa'nın, bir barış, güvenlik, işbirliği ve toplumsal ilerleme kıtasına dönüşmesi yolunda önemli bir ilerleme göstereceği» [8] hedefleri saptamış olmasıdır. Bu hedeflere uygun olarak, Konferans'a katılan tüm partilerin oybirliğiyle, dayanışmanın Avrupa Komünist hareketinin bugünkü durumuna uyan biçimleri saptandı.

Komünistlerin enternasyonal, yoldaşça ve gönüllü işbirliğine ilişkin olarak Konferans belgesinde, konferansa katılan partilerin bunu «Marks, Engels ve Lenin'in yüce fikirlerinin temelinde her partinin eşit haklara sahip olması ve bağımsızlığın sıkı bir biçimde korunmasıyla, iç sorunlara karışılmamasıyla, ilerici toplumsal dönüşümler ve sosyalizm savaşımında değişik yolların seçimine uyulmasıyla geliştirecekleri» belirtiliyor. «Sosyalizm için kendi ülkesindeki savaşım ve her partinin kendi işçi sınıfı ve kendi halkına karşı sorumluluğu, tüm ülkelerin çalışanlarının, tüm ilerici hareketlerin ve özgürlük ve bağımsızlığın sağlamlaştırılması, demokrasi, sosyalizm dünya barışı için savaşım veren halkların karşılıklı dayanışmasına bağlıdır.» [9]

Buradan, tarafımızdan ele alınan soru ile bağıntılı şu noktalar çıkar. Birincisi, burada komünistlerin dayanışmasının ideolojik temeli —Marks, Engels ve Lenin'in fikirleri— açıklanıyor ve partiler arası ilişkilerin normları standartlaştırılıyor. İkincisi, her komünist partinin faaliyeti ve sınıfsal konumu yani, sosyalizm için savaş sırasındaki temel ve belirleyici olan şey vurgulanıyor. Üçüncüsü her partinin kendi ülkesindeki sosyalizm davasındaki sorumluluğu, sosyalizme giden yolun seçimindeki girişkenliği ve bağımsızlığı vurgulanıyor. Dördüncüsü bu savaşım, yalnızca sosyalist değil, aynı zamanda tüm dünyadaki genel demokratik hedeflerin gerçekleştirilmesine bağlanıyor. Bugünkü içeriği bununla sınırlanmamasına rağmen, bu noktalar partimizin proleter enternasyonalizmi anlayışına uyuyor. Proletarya enternasyonalizminin formülleştirilmesinin «vurgulandığı» ya da üstesinden gelindiği söyleniyorsa, bu takdirde bu, en azından hem konferans tarafından benimsenen belgenin hem de konferansa katılmış olan partilerin, bunlar arasında bizim partimizin de, konumunun son derece keyfi bir yorumu yapılıyor demektir.

Yanlış anlamaları önlemek için, sonuç olarak, gerekli olması açısından bu yazıda böylesine çok dikkat edilen tartışmalı sorunları karşılıklı anlaşma için bir engel olarak görmediğimi belirtmek

---

[8] **Avrupa Komünist ve İşçi Partileri Konferansı**, s. 38.
[9] **Age**, s. 25.

isterim. Ama tartışma soruları, yapıları gereği, A. Rubbi'nin deyişiyle, incelenmeleri «henüz tamamlanmış olmaktan çok uzak» olanlardır. Dünyanın durumundaki değişiklikler, teoride üstesinden gelinmeden önce kuşkusuz ki tartışmaların doğmasına yol açmayı sürdürecektir. Bunda doğal olmayan bir şey yok. Ama bize öyle görünüyor ki, her tartışmada önemli olan, temas noktalarını kaybetmemektir. Ve, böylesi ortak bir platformu özellikle Avrupalı komünistlerin konferansı tarafından benimsenen belge temelinde, yani dayanışmanın gerekliliği ve barış, gerginliğin azaltılması, demokrasi, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm savaşımında kardeş partilerin dostça gönüllü ilişkileri anlayışında, ülkemizdeki bu savaşımın başka ülke ve bölgelerdeki aynı savaşımla bağlanmasının anlayışı içinde gördüğümüzün altını çizmek isterim. Ve en önemlisi de budur.

YERİMİZ KALMADIĞI İÇİN AYIN HABER ÖZETLERİ («**TASS**») Nİ YAYINLAYAMIYORUZ. ÖZÜR DİLERİZ.

YAŞASIN
PROLETARYA
NTERNASYONALİZMİ

1 MAYIS
FAŞİZME GEÇİT YOK

141-142
İLERİ DEMOKRATİK